

ța spiritului nou al epocii noastre, lucru ce a condus la reînvierea studiului, pe baza interpretării ritmice a acestor elemente.

Folosind arcul de cerc ca motiv de repetiție la intrările parterului, s'a ales ca element de alternanță cerdacul caselor țărănești, cu stâlpi de zid sau lemn, întâlnit în regiune pe Valea Bistrei și a Streiului, iar pentru punctele de perspectivă la Corpul A și B, ne-am inspirat, în compoziția volumului și în tratarea fațadei, din modele de cule vechi oltenesti — masiv zidite, încoronate sub streșină, cu un cerdac ușor din zid sau din lemn.

În ceea ce privește profilarea și ancadramentul golurilor, studiul s'a dezvoltat prin prelucrarea unor realizări din secolul al XVIII-lea.

Astfel, pentru ușile principale de intrare, s'a ales ca model de inspirație fântâna dela Golia, la care se pot urmări bine influențe de arhitectură barocă, iar pentru soluționarea unor profile, proiectanții s'au inspirat după cornișa pridvorului mănăstirii Văcărești, profile ce au rolul de a sublinia registrele construcțiilor.

Folosind pentru reliefarea unor elemente mai importante o profilare îmbogățită cu denticuli, s'a creat un ritm în alternanța de suprafețe simple ale fațadei, cu accente ce acuză intrările,

axele de compoziție sau punctele importante de perspectivă.

Preconizând realizarea acestor motive de arhitectură, cu mijloace și materiale simple de finisaj — profilatura din cărămidă tencuită — s'a căutat să se realizeze la aceste ansambluri de locuințe simplitatea unor monumente de arhitectură din trecut, dar — care prin armonia elementelor de compoziție — și-au păstrat în timp valoarea.

Rezultatele studiilor au reușit să rezolve în întregime problemele.

Urmărind obținerea unei anumite compoziții plastice — quartalul cu două ramificații tentaculare — s'a ajuns prin proiectare la o ridicare a prețului de cost al construcției, precum și la dificultăți în executarea lucrărilor pe șantier, deoarece nu se pot folosi integral mijloacele mecanizate ale șantierului, datorită formei adaptată pentru plan.

Criticile aduse proiectului de către tehnicienii șantierului respectiv arată cum trebuie întocmite în viitor proiectele și anume, proiectarea să țină seama și de mijloacele de care dispun șantierele pentru realizarea lucrărilor, precum și de dezvoltarea în timp a acestor mijloace.

Arh. M. DIMA

LOCUINȚELE MUNCITOREȘTI DIN ORAȘUL PETROȘANI

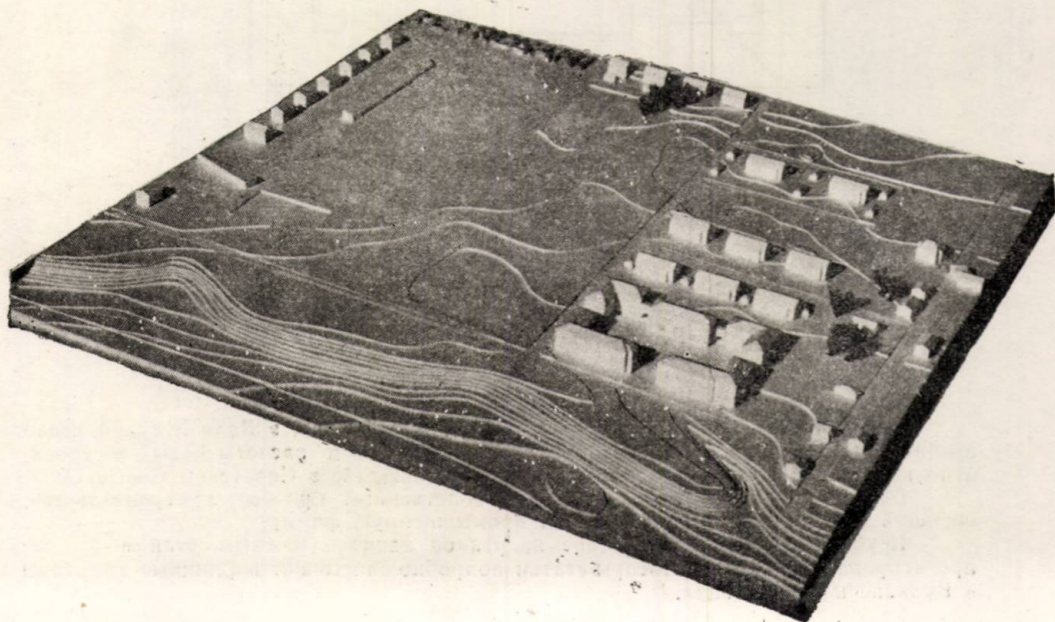
Cuartaletul, prevăzut să se construiască în prima etapă în orașul Petroșani, trebuia să împacă capacitatea de cazare planificată de circa 120 apartamente, cu mărimea unui teren dimensionat la limită, în suprafață de aproximativ 1 ha.

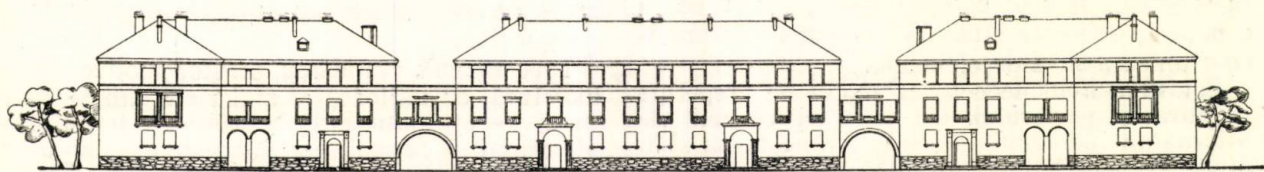
Pentru acest motiv, s'a mers cu suprafața construită a cuartaletului până la limita maximă îngăduită de normele urbanistice, proiectându-se planul de mase într'un contur închis, drept-

unghiular, cu rupei și decalări de fronturi pe părțile lungi ale terenului, orientate către Nord-Est și Sud-Vest.

Terenul cuprins în interiorul cuartaletului constituie o zonă liniștită, ferită de sgomotul și viața străzilor înconjurătoare și va fi tratat ca grădină pentru odihna și agrementul locatarilor, servind și de curte de joc pentru copii.

În ceea ce privește plastica fațadelor, au fost

Fațada — Petroșani.

multe dificultăți de înfruntat, datorită fronturilor lungi și volumelor defavorabile, rezultate din dispoziția descrisă mai sus.

Nevoile șantierului și grija de a nu reduce posibilitățile de construire mecanizată și rapidă a cartelului au obligat proiectanții să nu depășească anumite limite în decalările și ruperile de fronturi practicate în ansamblul proiectat, lucru care se resimte în diversele fațade.

Ca elemente de îmbogățire plastică, s'a folosit arcul românesc, retras, în plin centru și diverse motive de fațadă simple, inspirate din arhitectura noastră veche și interpretate în spiritul arhitecturii culelor oltenesti.

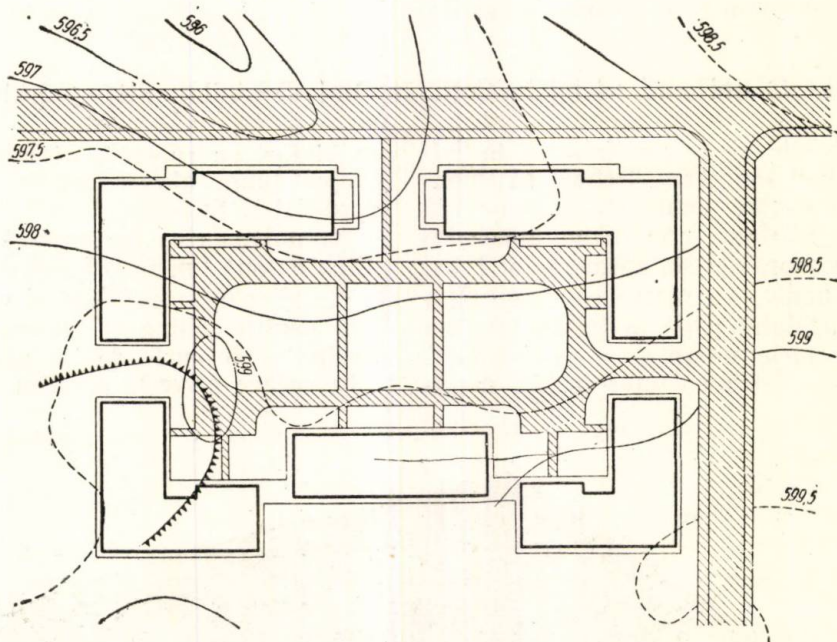
Același lucru s'a căutat să se exprime în rit-

mul golurilor pe fațade, în loggiile care apar în interiorul cartelului și la trecerea dinspre strada de cornișă, care mărginește cartelul la Sud-Vest, precum și la cele două pasagii acoperite formând trecerile din fundul cartelului către zona de locuințe existente.

Privitor la decorarea golurilor, s'au folosit câteva tipuri de ancadrante simple, care să poată fi ușor prefabricate.

Registrul de sus al fațadelor clădirilor va fi tencuit colorat, lucru care dă o notă optimistă și un efect regional arhitecturii ansamblului, legând-o și de arhitectura blocurilor de locuințe existente în imediata vecinătate.

Arh. D. HARITON

Proiect-locuințe — Petroșani.

ПРОЕКТ РАБОЧИХ КВАРТИР В ВАЛЯ ЖИУЛУЙ

Резюме

Проектирование квартир для шахтеров, работающих в Валя Жиулуй, ввело в план архитектуры и стойкости, методы, материалы и расчеты новых построек, используемых в настоящее время в большом масштабе в Советском Союзе.

Благодаря этим элементам, производственный процесс в строительстве, носящий кустарный характер, примет промышленную форму.

Изучение вопроса о составе кварталов явилось важным этапом в деле проектирования квартир. Авторы статьи подробно описывают жилищные кварталы в Вулкане и Петрошанах.

PROBLEMA INDUSTRIALIZĂRII CONSTRUCȚIILOR DE LOCUINȚE

Arh. GH. POPESCU—NEGREANU și Ing. N. LASZLO

Opera de construire a socialismului cere în țara noastră ca și în celelalte țări de democrație populară, masive investiții în industrie și construcții, locuințele formând un capitol important din acest sector.

Realizarea acestor investiții pune în fața sectorului construcțiilor sarcini mult mai mari decât cele avute până acum, cu atât mai mult cu cât ele trebuie îndeplinite cu mijloace a căror dezvoltare nu a putut urmări creșterea rapidă a volumului de construcție.

Acestor sarcini nu li se poate face față cu vechile metode, cu vechea organizare și cu vechea productivitate redusă a muncii, ci trebuie trecut dela producția meșteșugărească la cea industrială, urmând astfel calea dezvoltării socialiste pe care au pornit alte sectoare.

În acest scop, ca metodă de industrializare, cea mai indicată este prefabricarea elementelor de construcție, dela cele de rezistență până la cele de finisaj.

Înțelegând prin prefabricare confecționarea elementelor pe cale industrială în alt loc decât cel al întrebuințării lor în construcție și privită în această lumină, noțiunea nu este nouă. Prefabricarea nu a putut însă câștiga teren nici la noi nici în alte țări sub regim capitalist, deoarece capitalismul a devenit de multă vreme o frână în dezvoltarea tehnicii. Ea se impune însă imediat într'un regim socialist, pentru că noi le condiții de dezvoltare ale economiei cer noi metode de lucru.

Avantajele pe care le aduce utilizarea pe scară largă a prefabricatelor sunt multiple și enumerăm câteva din ele:

1. Economia de materiale de construcție mergând până aproape de eliminarea unora dintre ele cum ar fi lemnul, materie primă prețioasă sectorului industrial.

2. Reducerea timpilor de execuție.

3. Reducerea necesarului de mână de lucru calificată și necalificată și ridicarea productivității muncii.

4. Calitatea mai bună a elementelor și a întregului ansamblu.

5. Eliminarea caracterului sezonier al construcțiilor.

6. Reducerea prețului de cost care deși nu apare dintr'un început, decurge în timp ca o consecință a celor de mai sus.

Pentru introducerea pe scară largă a prefabricării sunt necesare o serie de măsuri premergătoare în domeniul proiectării, al cercetărilor tehnologice și în sectorul de execuție prin dotarea unităților cu utilajul necesar confecționării, manipulării și montajului elementelor prefabricate, precum și pregătirea unor cadre medii cu

calificare mai înaltă decât cea obișnuită în construcție.

Prefabricarea elementelor se poate face pe șantier în ateliere anexe instalate pe durata acestuia, sau în întreprinderi stabile cu grad înalt de mecanizare și cu caracter pronunțat industrial.

Avantaje și dezavantajele proprii fiecărui din aceste sisteme fac să fie indicat fiecare în anumite cazuri și neindicat în altele. Prefabricarea de șantier este o trecere dela metodele vechi către cele industriale și ea ar putea fi definită mai curând ca turnare pe sol a elementelor.

Prin comparație cu cel de al doilea sistem, prefabricarea de șantier prezintă o serie de avantaje:

Nu cere o prealabilă tipizare riguroasă a elementelor și a construcțiilor.

Elimină transporturile pe orizontală la distanțe mari.

Nu necesită investiții inițiale mari în utilajul de fabricație și transport și în construcții de ateliere.

Nu impune restricții asupra formei și greutății elementelor.

Elimină multiplele manipulări ale elementelor, evitând astfel eventuale deteriorări.

În schimb, productivitatea este mai mică, necesarul de mână de lucru calificată este mai mare iar supravegherea calității execuției mai dificilă.

Prefabricarea în ateliere stabile constituie o industrializare propriu-zisă cu următoarele caractere:

Tipizarea cât mai avansată ca o condiție prealabilă esențială, pentru că productivitatea și rentabilitatea atelierelor precum și calitatea și mai ales permanența ei sunt cu atât mai mari cu cât tipurile care se fabrică sunt mai puține la număr și mai simple ca formă.

Necesită investiții inițiale apreciabile în utilaj de fabricație și de transport.

Numărul de manipulări al fiecărui element este mai mare decât în prefabricarea pe șantier, piesele fiind astfel mai expuse deteriorării, iar utilajul de ridicare apare necesar în mai multe puncte de lucru decât în primul caz.

Forma, dimensiunile și greutatea elementelor sunt plfonate de posibilitatea manipulării și transportului feroviar sau rutier.

Costul elementelor se mărește din cauza distanțelor mari de transport.

Productivitatea este însă mult mai mare, iar calitatea este în general mai bună și constantă prin controlul eficient ce se poate asigura.

Prețul de cost loco fabrică scade în urma me-

canizării procesului de execuție, ceea ce compensează costul ridicat al transporturilor.

În consecință, prefabricarea în ateliere mari, stabile, este un sistem indicat pentru producția pieselor de mare serie și de greutate redusă, cum ar fi grinzi, elemente de scări, etc.

În primul an de utilizare pe scară largă a prefabricatelor la construcția de locuințe, s'a prevăzut 'a noi executarea elementelor pe șantier în ateliere semimecanizate iar manipularea lor cu un utilaj simplu cu capacitate redusă de ridicare.

În ceea ce privește gradul de prefabricare prevăzut în construcția locuințelor muncitorești între 1951—1952, acesta a avut o evoluție crescândă, urmărind creșterea condițiilor de bază ale unităților de execuție, utilaje și resurse locale.

Prefabricarea a atins întâi capitolul planșelor și scărilor, elemente cu cost ridicat în construcțiile curente.

Introducerea planșelor de beton armat din chesoane sau grinzi și corpuri de umplură și a scărilor cu podeste, vanguri și trepte prefabricate a dus la eliminarea cofrajelor, reducerea timpilor de execuție și a mâinii de lucru.

Extinderea s'a făcut apoi la pereții neportanți, despărțitori, executați din plăci prefabricate pe bază de ipsos, la blocuri prefabricate pentru zidării portante cu agregate diverse în vederea economiilor de material ceramic, a combustibilului specific de fabricație, a utilizării resurselor locale și deșeurilor industriale (zgure, steril) și pentru utilizarea din timp a capacității de lucru a utilajului mecanic.

În fine, pe o scară mai redusă s'au prevăzut prefabricarea elementelor de finisaj, tencuieli uscate, placaje de fațadă și elemente decorative, precum și a instalațiilor sanitare (bloc sanitar pentru grupul baie-bucătărie din fiecare apartament), asigurând economia mâinii de lucru specializată.

Pe parcursul acestei proiectări s'au impus principii și metode noi, modulară rațională a planurilor, tipizarea unor serii de elemente de construcții și tipizarea însăși a unităților de folosință.

Astfel, gruparea de apartamente deservite de o scară pe mai multe nivele constituie tronsoane tip prin asamblarea cărora se realizează blocurile întregi de locuințe.

Tipizarea tronsoanelor prezintă un interes deosebit pentru că ele conțin totalitatea elementelor, a proceselor de fabricație și a dispozițiilor constructive dintr'un complex.

Organizarea șantierului se face luând ca unitate tronsonul tip. Proiectarea tronsoanelor tip îmbracă astfel caracterul industrial al execuției, reprezentând în funcție de gradul de prefabricare — proiectarea produsului finit, a procesului tehnologic și al mijloacelor de producție.

Economiile realizate în tronsonul tip constituie prin acumulare, rentabilitatea investiției în care reducerea ciclurilor de producție reprezintă elementul esențial.

Problema prefabricării elementelor și industrializării execuției pune în consecință în circulație noțiunea de proiectare tehnică complexă. Ruperca proiectării de realitatea execuției a fost un fenomen curent în munca de proiectare cu câțiva ani în urmă, datorită caracterului formării profesionale de școală burgheză cu influențe cosmopolite.

Factorul hotărâtor în lichidarea acesteia a fost ridicarea nivelului profesional și ideologic al tehnicienilor și însușirea bogatei experiențe a Uniunii Sovietice, țara socialismului victorios și constructoarea comunismului.

Proiectarea tehnică complexă înseamnă concursul tuturor factorilor tehnici în atingerea scopului final, care este realizarea proiectului în condițiile de rentabilitate a investiției și de calitate superioară proprii orânduirii socialiste.

În aceasta intră proiectarea de arhitectură și rezistență, cercetările și experiențele de laborator, proiectarea de utilaj și de organizare a șantierului.

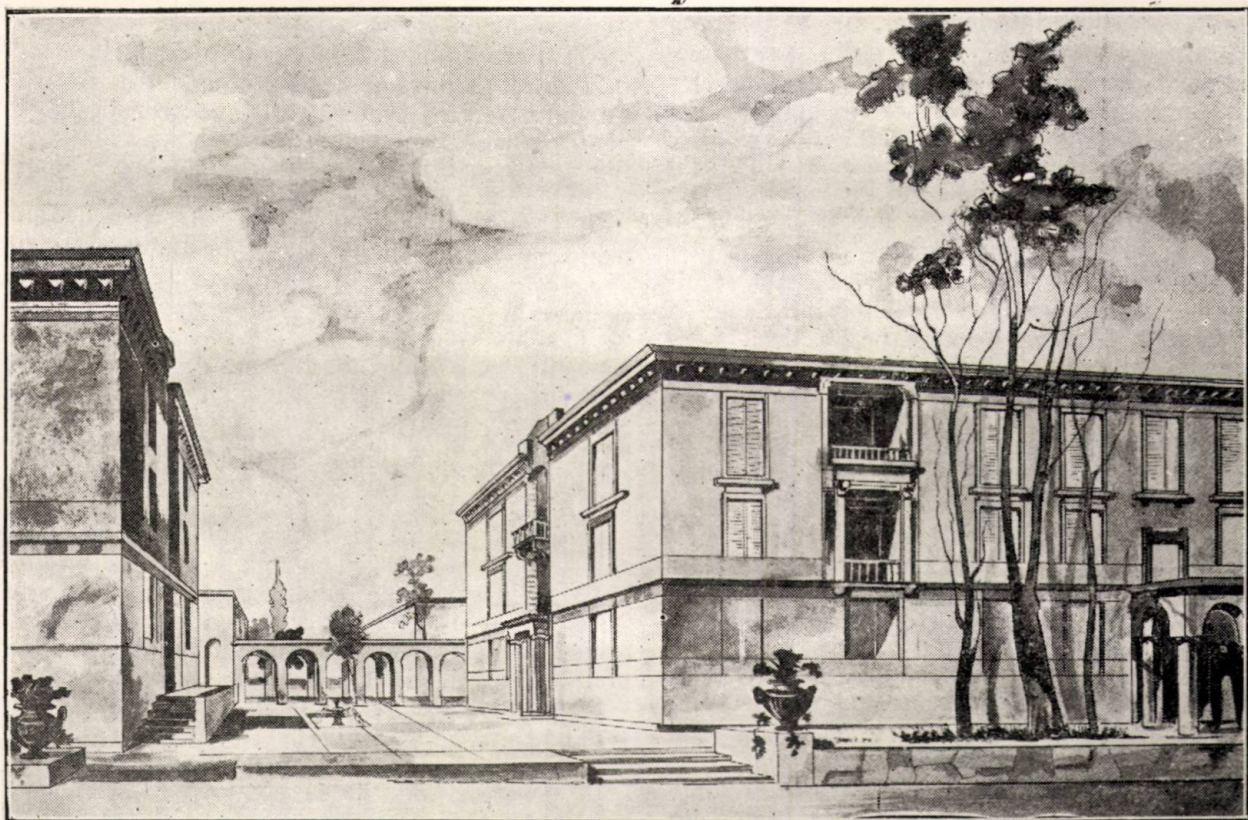
Influențele reciproce ale elementelor de proiectare și execuție, produsele industriale, resurse locale, lărgirea asortimentului de piese și materiale, tehnologia proceselor de producție, utilajul, raționalizarea și organizarea muncii, indicii tehnico-economiци, normele de spațiu și confort, modulară, tipizarea și standardizarea, plastica unităților și a ansamblurilor trebuie bine cunoscute și adâncite, iar echilibrul lor trebuie să se reflecte clar în proiectul tehnic general de execuție pentru ca la rândul ei, construcția să reflecte realizarea acestui echilibru, nivelul ridicat al calității și prețul de cost redus.

★

ПРОБЛЕМЫ, ОТНОСЯЩИЕСЯ К ИНДУСТРИАЛИЗАЦИИ СТРОИТЕЛЬСТВА ЖИЛПОМЕЩЕНИЙ

Жилпомещения являются важным вопросом в строительном деле, требуя большие капиталовложения. — Осуществление этих капиталовложений ставит перед строительной отраслью большие задачи, которые не возможно разрешить, применяя старые методы. Для этой цели необходимо перейти с кустарной продукции на индустриализацию, следуя, таким образом, путь социалистического развития. Самым подходящим методом индустриализации является сборка строительных элементов, начиная со стойких и кончая законченными. Вопрос сборных элементов и индустриализации исполнения — вносит понятие комплексного технического проектирования, которое означает содействие всех технических факторов в деле достижения конечной цели-осуществления проекта наивысшего качества, свойственному социалистическому порядку.

★

PROIECTAREA LOCUINȚELOR MUNCITOREȘTI DELA HUNEDOARA 1952

Arh. G. PORUMBESCU

Având ca bază referatul prezentat de Cercul A.S.I.T. din I.P.C la consfătuirea dintre proiectanții și constructorii locuințelor muncitorești, din 30—31 Mai 1952, acest articol își propune să analizeze proiectarea cartierului de locuințe 1952 dela Hunedoara.

Locuințele ce se realizează în acest an la Hunedoara se încadrează în prevederile Planului Cincinal, care urmărind ridicarea neconținută a nivelului de trai al oamenilor muncii, prevede printre altele, construirea unui volum uriaș de locuințe — aproximativ 45 000 apartamente.

Acest volum mare de construcții care oglindește grija deosebită a Partidului și Guvernului față de oamenii muncii, poate fi realizat numai printr'un salt în metodele de lucru ale proiectanților și constructorilor.

Locuințele dela Hunedoara din 1952, realizează o cotitură în proiectarea locuințelor muncitorești dela noi, fără însă să fi reușit îndepărtarea tuturor neajunsurilor moștenite din trecut.

Factorii care au stat la baza proiectării au fost: a) concepția urbanistică; b) indicii spațiali, tehnico-economici; c) industrializarea și mecanizarea; d) confortul și expresia plastică.

Toți acești factori trebuie să contribuie la realizarea unor locuințe confortabile, frumoase și cu un preț de cost scăzut.

a) Până în anul 1951, la Hunedoara nu s'a folosit îndeajuns bogata experiență sovietică în problemele de urbanism ale orașelor muncitorești și s'a continuat să se proiecteze după vechile concepții urbanistice, obținându-se astfel ansambluri de locuințe nearmonioase și luate în totalitatea lor, neeconomice.

Pentru cartierul 1952 s'a folosit în mai mare măsură documentarea și experiența sovietică în concepția ansamblurilor. Se citează din referatul Cercului A.S.I.T. dela I.P.C.

„Orașele socialiste din Uniunea Sovietică se realizează după principiile noi, specifice sistemului social existent în Țara Socialismului victorios, unde proprietatea obștească asupra terenurilor numai constituie o piedecă pentru rezolvirea urbanistică de ansamblu. Crearea de ansambluri încheiate în cartiere mari de 4—6 ha, rezolvă și îmbină armonios interesele locatarilor cu interesele generale ale orașului, ducând la o regrupare a terenurilor în interiorul cartierului și la crearea de spații intime, plantate, dând aer și lumină locuințelor, creind adevăra-

te mici parcuri în interiorul lor. În aceste spații în care se pot amenaja terenuri de joc pentru copii, se pot amplasa construcții mici cu caracter social (creșe, cămine de zi) contribuind astfel la ridicarea standardului de viață al oamenilor muncii care locuiesc în aceste case. În plus, prin crearea de ansambluri mai încheiate, cartarele capătă un pronunțat caracter urban, dând fronturi lungi și unitare spre străzi.

Din punct de vedere economic, această rezolvare duce la distanțarea străzilor între ele, la mărirea densității de locuitori pe ha, deci la reducerea cheltuielilor edilitare de întreținere și exploatare”.

Cuartalul 1952 fiind o completare a unei amplasări deja executate, nu a putut fi proiectat în întregime conform principiilor urbanistice mai sus enunțate, reușind totuși ca prin adoptarea unei soluții de bloc de colț mai favorabil ca în 1951, să se poată obține un aliniament suficient de lung, susținut de blocuri mari, satisfăcător proporționale care să poată imprima un pronunțat caracter urban străzii.

În medie s'a obținut o densitate de 280 locuitori pe ha și un coeficient stradal raportat la numărul de locuitori pe o parte a străzii egal cu 0,30 m de stradă de locatar.

Soluția de plan a blocului a permis ca toate intrările să se facă direct din stradă sau din prelungirea străzii dintre două blocuri, în spațiul organizat cu un mare vestibul de legătură între cadrul stradal și interiorul cartalului, deservind astfel intrările așezate în axul fațadelor laterale.

Intervalul dintre două blocuri este de 15 m pe o adâncime de 18 m. Acest cadru de 15×18 a fost închis spre cartal cu elemente ușoare de arhitectură care să închidă linia străzii și în același timp să asigure între blocuri continuitatea elementelor de arhitectură, care formează accente (intrările) necesare masei construcției pentru nuanțarea și punerea ei la scară.

Aceste vestibule sunt amenajate cu trepte, fântâni și bănci care să îmbogățească conținutul arhitectural al străzii.

Legătura cu cartalul se face și direct din subsol, terenul fiind în pantă și permițând acest acces direct.

Trasarea străzii și amplasarea blocurilor pe această stradă s'a făcut cu multă grijă, pentru

ca să se poată obține o linie continuă a cornișelor și a terenului, acesta având o denivelare totală de 8 m între punctele lui extreme. Astfel, s'a putut realiza prin săpături, pentru stradă și pentru cornișele caselor, o curbă concavă continuă care asigură o ambianță plăcută și mai puțin rigidă.

b) Programul a avut ca bază de compoziție tronsonul linear cu trei apartamente de câte 2 camere la scară și tronsonul de colț de 2 apartamente la scară de câte 2 și 3 camere. S'a realizat 8 m² suprafață locuibilă de locatar cu o suprafață medie de apartament de 67 m². Majoritatea apartamentelor beneficiază de loggii și balcoane. Gabaritul tuturor blocurilor este de parter și două etaje. S'a realizat în medie un coeficient de locuibilitate de 0,44, la blocul de colț fiind de 0,47.

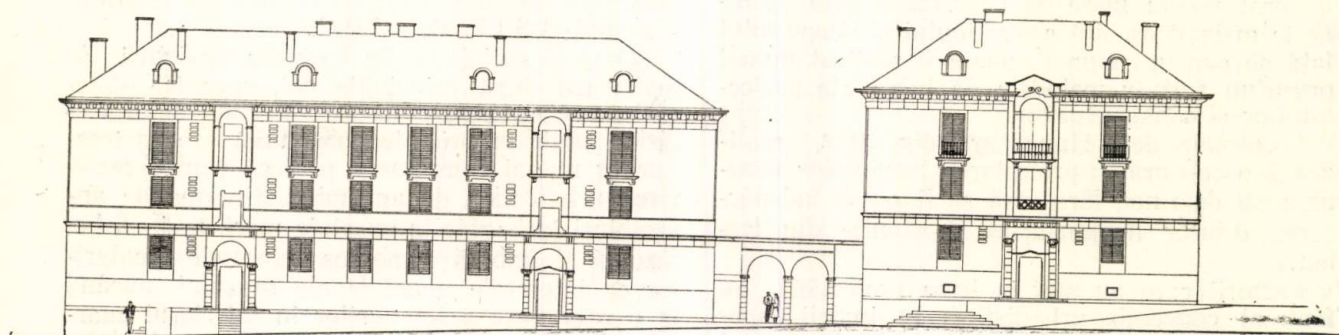
c) Sistemul de construcție adoptat a fost de zidărie portantă cu zid median și planșee prefabricate din grinzi de beton armat cu hürdiuri de beton, soluție care aduce avantaje în ceea ce privește sonorizarea și vibrațiile. Modularea planului a fost făcută pe baza modulului de 0,50 m, în dreptul zidurilor de 6 cm de cărămizi armate nut și feder dublându-se grinda prefabricată.

În general, majoritatea capitolelor de construcție au fost proiectate pe baza de prefabricare. Grinzi prefabricate de 4,75 lumină, hürdiuri de beton, plăci la cămară de beton vibrat, piese de montaj pentru uși în pereții de 6 cm, boiandrugi de beton, traforuri de beton, elemente de fațadă din praf de piatră prefabricate, cornișe, ancadrame, stâlpi, intrările, brăuri și socluri, coșuri de beton, nodul sanitar al grupului, baie, bucătărie — scările.

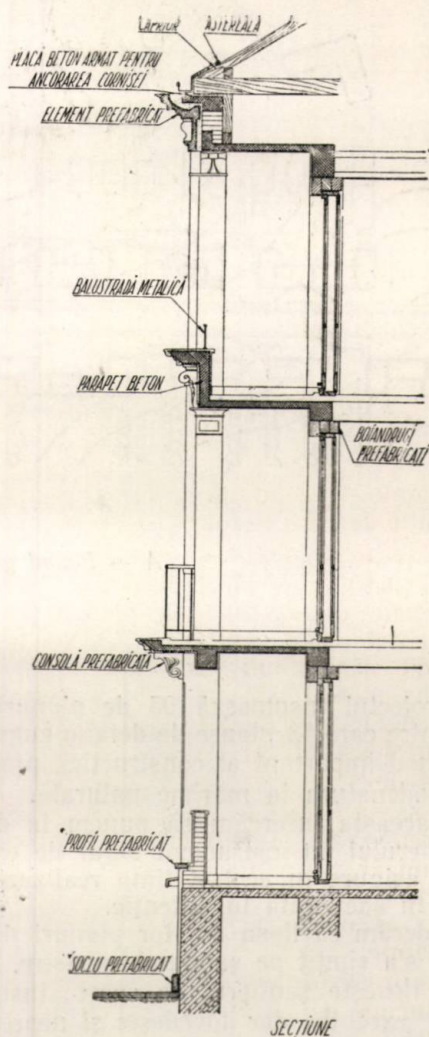
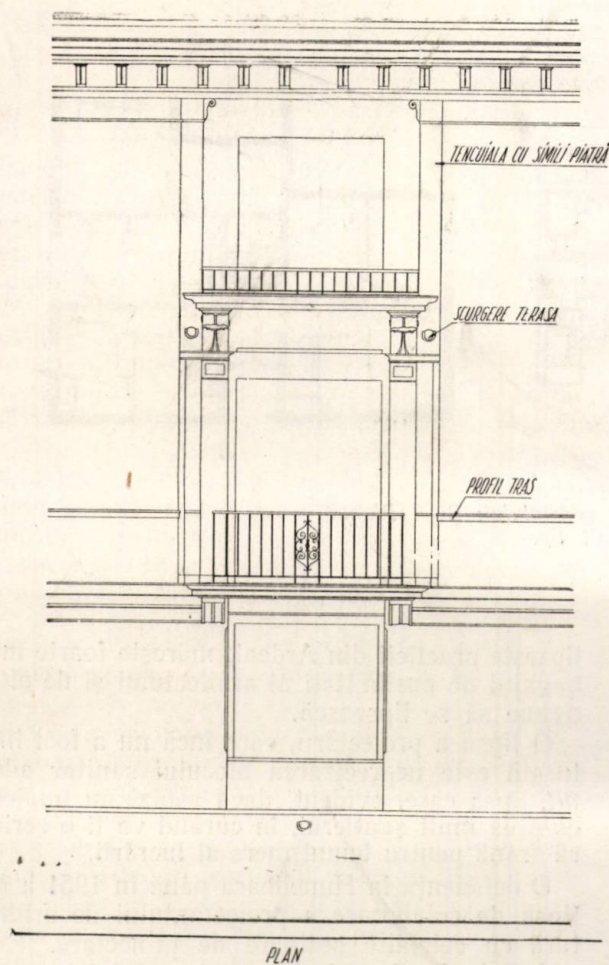
Mecanizarea și organizarea de lucru prin metoda în lanț a fost asigurată prin proiectarea unui funicular care să deservască întreg aliniamentul.

d) Pentru soluția de plan adoptată — două apartamente cu camere comandate și mai ales soluția grupului baie-bucătărie, care are ca specific ventilarea și luminarea băii peste cămară direct din exterior, foarte economică și favorabilă ca indici — experiența ne va dovedi măsura în care ea va asigura un confort suficient de ridicat.

Intr'un front de fațadă destul de restrâns —

Fațadă

0 1m 2 3 4

Detaliu fațadă și secțiune

17,25 m — se obține o bucătărie 8 m² cu o lățime de 2,37 m, baia și bucătăria suficient dimensionate

Darea în folosință ne va dovedi dacă plasa-rea cămării la exterior cu acces din bucătărie — amplasată la diverse orientări — cum și luminarea băii peste cămară vor da rezultate favorabile. Pentru locuințele din acest an s'a manifestat o mai mare grijă pentru controlul detaliilor de interior, dându-se planuri la mărime naturală pentru toate punctele critice, tâmplărie, grupul baie-bucătărie, scară.

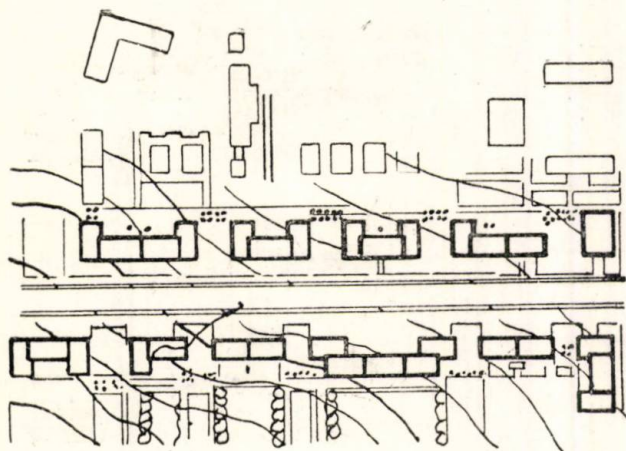
O treime din totalul camerelor din cartier sunt prevăzute cu uși-ferestre. Apartamentele de colț în fața scării au o terasă comună de serviciu și agrement.

— Spălătorii, uscătoriile și boxele pentru lemne și provizii sunt amenajate la subsol, care spre interiorul cartierului, terenul fiind denivelat, devine parter.

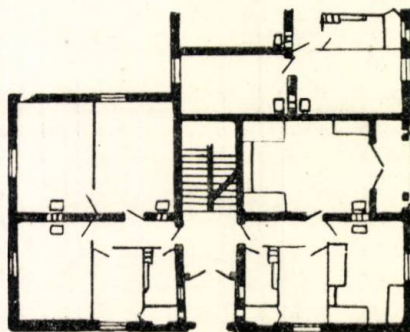
— O deosebită grijă s'a dat în acest an expresiei plastice pe care trebuie să o aibă locuințele

muncitorești dela Hunedoara. Cităm cuvintele marelui om de stat sovietic Kalinin: „Casele de locuit să fie întruchiparea ultimului cuvânt al arhitecturii, ca ele să nu strice dispoziția locatarilor când se întorc dela muncă, ca ele să nu denatureze, să nu tocească gustul lor artistic, din contra, să ridice și mai mult dispoziția lor, ca ele să desvolte și să perfecționeze gustul lor artistic și cu toate acestea să corespundă tuturor nevoilor practice ale locatarilor“.

— Incepând cu desfășurarea străzii, cadența blocurilor, armonioasa lor legătură, încât să constitue un ansamblu cât mai încheșat, rupea monotonia prin varietatea elementelor de intrare, loggii și balcoane, concepute totuși într'o expresie unitară și terminându-se cu ultimul detaliu de profil, desenat la mărime naturală, proiectarea și-a însușit această linie și a manifestat năzuința de a realiza la Hunedoara, locuințe care să îmbrace o expresie la înălțimea eroicului efort al oamenilor muncii dela Combinatul Gh. Gheorghiu-Dej.

A

B

A — Planul general al cartierului; B — Planul secțiunii tip.

— Proiectul însumează 95 de planuri desenate, dintre care 53 planșe de detaliu cuprinzând fiecare nod important al construcției, precum și toată modernitatea la mărime naturală.

Prin aceasta încercăm să punem la dispoziția șantierului un instrument sigur de execuție, care să asigure în același timp realizarea proiectului în adevărata lui intenție.

Considerăm că lipsa acestor planuri de detaliu care s'a simțit pe șantierele noastre, nu numai că lipsește șantierul de acest instrument sigur de execuție, dar dovedește și neprecizarea intențiilor proiectării, căci această precizie nu rezultă decât din studiul detaliului.

Totalul de 53 planșe de detaliu dovedește dorința proiectării de a înlătura această lipsă.

Majoritatea profilelor care accentuează elementele de compoziție ale fațadelor, au fost proiectate să se execute din elemente prefabricate din praf de piatră sau mozaic cu granulație fină, procesul tehnologic urmând să fie experimentat împreună cu execuția. Pentru expresia mai vie a fațadelor, care să se încadreze mai ușor în peisajul frumoaselor dealuri ale Hunedoarei, s'a contat pe diversitatea unei pronunțate colorări a tuturor blocurilor. Credem că o curajoasă întrebuintare a culorii, lucru care nu

lipsește practicii din Ardeal, mărește foarte mult bagajul de posibilități al arhitectului și de el nu trebuie să se lipsească.

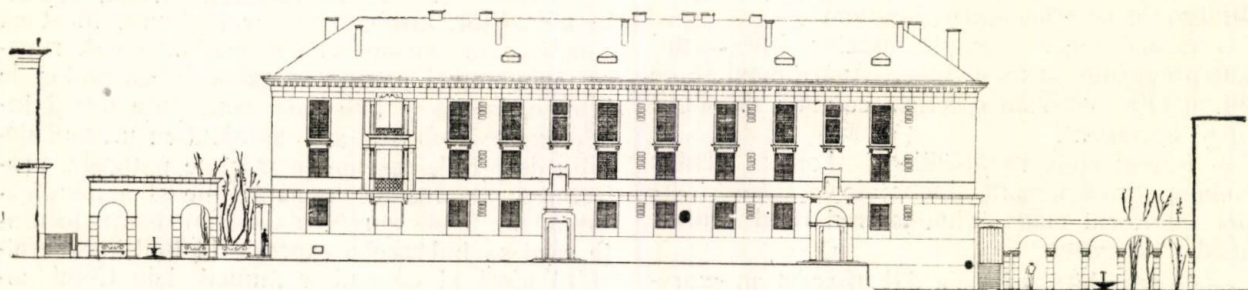
O lipsă a proiectării, care încă nu a fost înlăturată este neprecizarea blocului sanitar adoptat, lipsă care, evident, dacă astăzi nu împiedică prea mult șantierul, în curând va fi o serioasă frână pentru bunul mers al lucrării.

O deficiență la Hunedoara până în 1951 a fost lipsa de colaborare a proiectantului de arhitectură cu celelalte sectoare de proiectare.

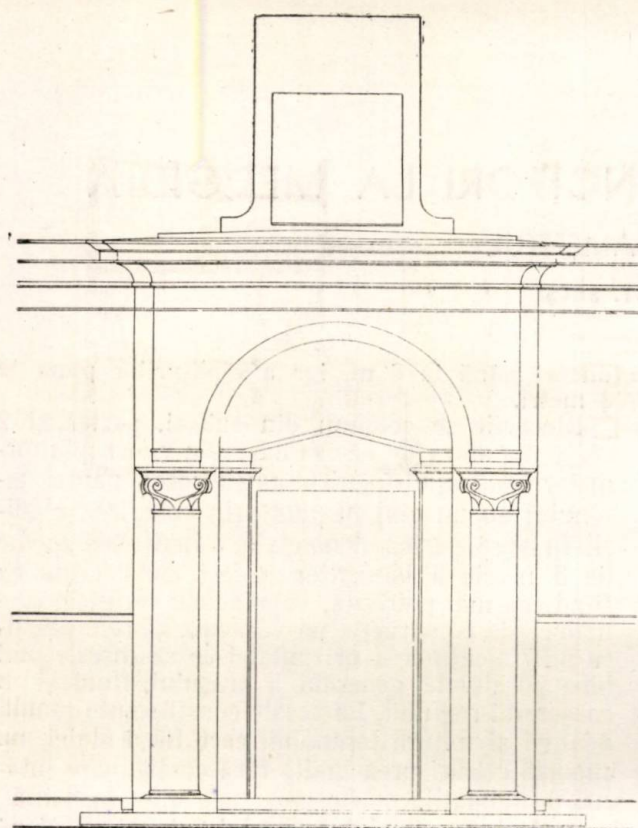
Astfel, s'a ajuns în situația ca străzile să aibă o trasare necontrolată de arhitect și nivelele de intrare ale caselor să fie anarhic date față de stradă, al cărei profil nici nu s'a cunoscut la amplasare.

În 1952 s'a ameliorat această lipsă, fără însă să fie complet înlăturată, tot din lipsa de colaborare strânsă între proiectanții de drumuri și execuție. Astfel s'au amplasat două blocuri la care proiectarea nu a fost chemată să dea nivel și să verifice trasarea.

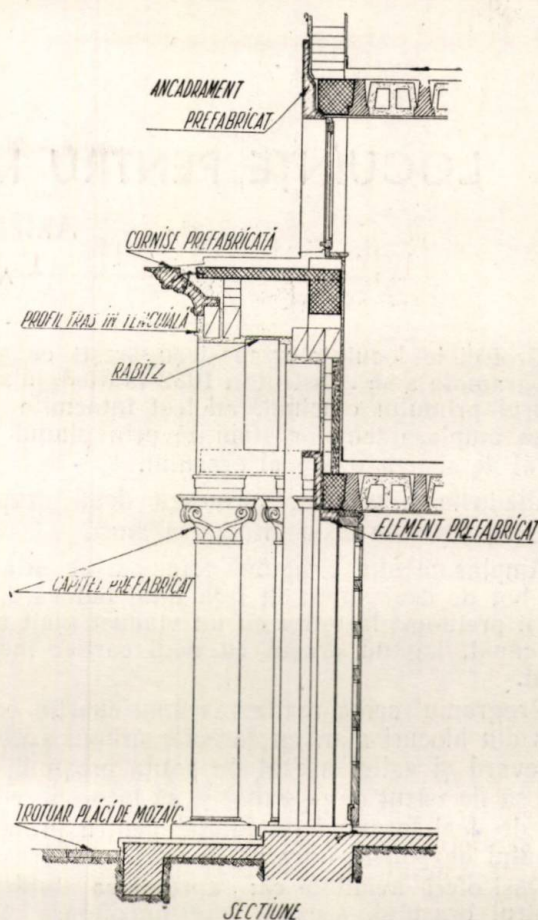
În general, la lucrările exterioare se manifestă încă o lipsă de colaborare. Proiectantul nu cunoaște structura străzilor și modul de iluminare care poate să strice întreg ansamblul (oricât de reușit ar fi, dacă este făcut greșit). În

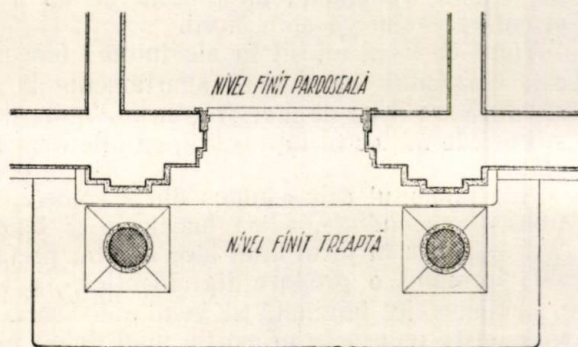
Fațadă

DETALIU FAȚADĂ

SECȚIUNE

PLAN

NIVEL TROTUAR

Detalii

genere, beneficiarul nu s'a îngrijit îndeajuns pentru aceste lucrări exterioare și pentru comanda acestor lucrări din timp.

Trebue înlăturată lipsa de a se construi numai casele, iar celelalte lucrări să fie complet neglijate. Deasemenea, grija pentru plantații care

trebuie făcute odată cu executarea casei nu a constituit o preocupare pentru proiectare. Prin noul mod de a proiecta rezultat din H.C.M. referitoare la proiectare, aceste deficiențe în proiectarea locuințelor muncitorești vor fi mai ușor de înlăturat.

ПРОЕКТИРОВАНИЕ РАБОЧИХ ЖИЛЫХ КВАРТИР В ХУНЕДОРЕ В 1952 г.

Резюме

Автор данной статьи подробно анализирует проектирование квартала жилых квартир в Хунедоре в 1952 году, предусмотренного в нашем пятилетнем плане. Для этого квартала, отражающего особую заботу Правительства и Партии о трудящихся и являющегося переломом в деле проектирования у нас жилых квартир для рабочих, в значительной степени использовали Советскую документацию и опыт по составлению ансамблей.

LOCUINȚE PENTRU MUNCITORI LA MEDGIDIA

AMPLASAMENTUL

Arh. ST. BALȘ

Proiectele locuințelor meșteșugărești ce sunt programate a se construi în 1952 la Medgidia, în cadrul primului cincinal, au fost întocmite pe baza amplasamentelor stabilite prin planul general de sistematizare al orașului.

Clădirile locuințelor formează două grupuri vecine, separate de o viroagă adâncă.

Amplasamentul grupului principal se află pe un bot de deal situat în fața unui bulevard, ce va fi prelungit în viitor cu un viaduct înalt peste canal, legând orașul cu noul cartier industrial.

Programul cerea realizarea unui cartier compus din blocuri mari cu caracter urban, axat pe bulevard și astfel așezat pe panta orașului, încât să fie văzut de pe canal și să încoroneze botul de deal formând un fundal pentru primirea capului de pod la intrarea în oraș.

Deși oferă avantaje ca: apropierea față de centrul orașului, așezare corespunzătoare față de noul cartier industrial, întindere suficientă pentru desfășurarea suprafeței de construcție într-o așezare unitară, terenul, din cauza configurației sale și a naturii subsolului, nu era indicat pentru amplasarea construcțiilor.

Terenul cu front îngust și cu pantă repede și accidentată a determinat pe proiectanți să prevadă o grupare strânsă de clădiri așezată pe terase la nivele succesive cu o denivelare totală de 12 m dela un capăt la celălalt, dispusă simetric față de axul ales al ansamblului de blocuri mari, alcătuite din elemente tip unite între ele. Pentru evitarea monotoniei unei simple înșiruiți de clădiri dealungul străzii, linia acestor blocuri a fost ruptă în linii frânte, creiându-se piețe închise de mărimi și la nivele diferite, variindu-se astfel punctele de perspectivă în interiorul cartierului.

În alcătuirea ansamblului, proiectanții au urmărit în primul rând respectarea factorului economic, strâns legat de problema locuințelor, prin utilizarea pe scară mare a planurilor tip și a elementelor prefabricate. Dar programul cu totul special al acestor lucrări, precum și terenul neobișnuit de accidentat ca și formele diferite ale clădirilor au făcut ca acest deziderat să nu fie realizat decât în măsură redusă.

La stabilirea nivelului general al clădirilor s'a ținut seama de mișcările de pământ și s'a căutat ca acestea să fie cât mai reduse iar raportul între săpătură și umplutură să fie cât mai mic. Totuși, înălțimea umpluturilor a ajuns

uneori până la 6 m, iar a săpăturilor până la 3 metri.

Blocurile se compun din subsol, parter și 2 etaje, în afară de acelea care din cauza platformelor amenajate pentru ameliorarea pantei terenului au un etaj în plus prin coborîrea clădirii în spre partea denivelată. Înălțimea medie de 3 nivele a blocurilor a fost considerată ca fiind cea mai potrivită, satisfăcând cerințele economice de construcție pe verticală și cele plastice prin menținerea orizontalei ce se înscrie mai bine pe silueta generală a orașului, fiind și în caracterul regiunii. La aceste considerente se mai adaugă și natura terenului, care fiind slabă, nu suportă clădiri prea înalte fără costisitoare întăririi de fundații.

Indreptarea fondului cartierului către Nord cu fața spre canal, precum și așezarea în formă urbană cu străzi și curți pe direcții diferite, nu a făcut posibilă o bună orientare a tuturor apartamentelor, rămânând un procent de 0,7% cu orientare exclusivă spre Nord.

Tipul de bază folosit în alcătuirea blocurilor este elementul liniar cu 3 apartamente la scară, din care două de margine, cu orientare dublă și unul de mijloc în fața scării, cu orientare simplă.

Apartamentul este compus din 2 camere, vestibul și dependințe, adică bucatărie și baie cu W.C. strânse în jurul unui bloc sanitar prefabricat, formând o grupare tip, identică, la toate apartamentele, luminată și ventilată direct. Camera este redusă la proporția unui dulap ventilat indirect, între baie și bucatărie.

Nevoile de asamblare, denivelările, dispunerea unor treceri străbătând blocurile prea lungi și formele frânte ale blocurilor nu au permis folosirea exclusivă a acestui tip de apartament, făcând necesară introducerea unor apartamente de colț, de capăt și în T cu 2—3 camere și uneori chiar numai 1 cameră, elementul predominant rămânând totuși cel de două camere.

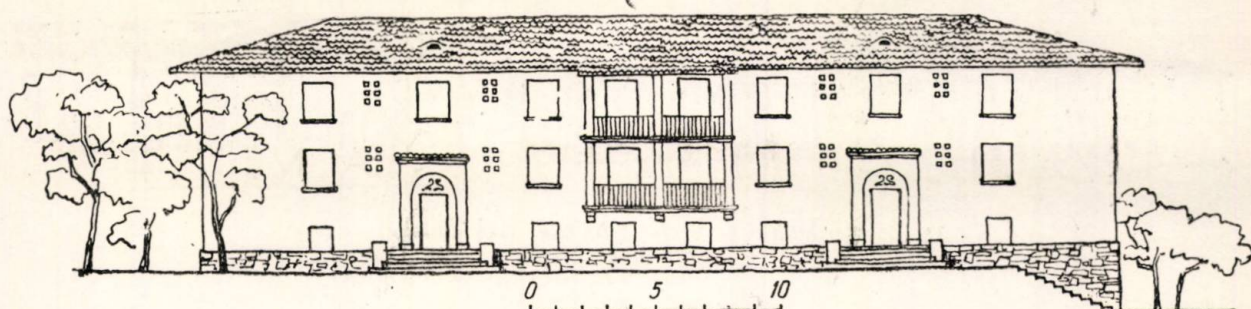
La cererea expresă a beneficiarului, apartamentele s'au făcut cu ambele camere, cu acces direct din vestibul, ceea ce a atras micșorarea unei camere și crearea unei debara în capătul vestibulului.

Suprafața construită de apartament, cuprins cota parte a scării, este de 69 m².

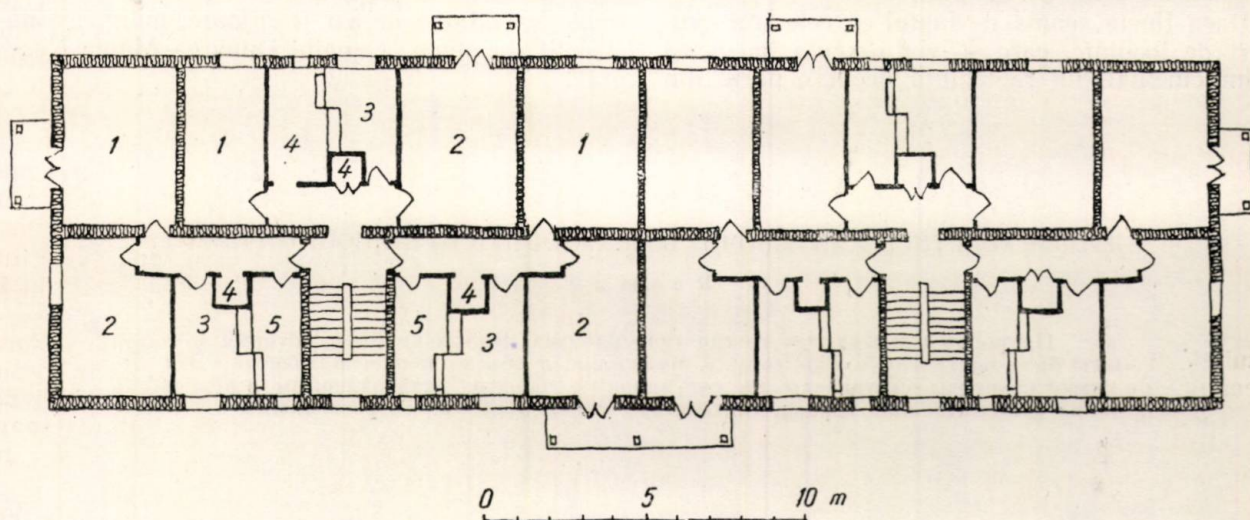
Suprafața locuibilă a dormitoarelor 30.50 m²

Suprafața utilă 57 m².

Suprafața totală construită pe nivele desfășurate, este de 31,666 m².

Medgidia — Locuințe muncitorești.

Locuințe Medgidia — Element dublu — Plan curent : 1) cameră; 2) cameră; 3) buclărie; 4) dulap-cămară; 5) baie-WC.

Numărul total de apartamente se ridică la 336.

Blocurile sunt construite din cărămidă, cu planșee, scări, coșuri, bloc sanitar și șarpanta acoperișului din elemente prefabricate.

În plastica fațadelor s'a urmărit o notă de pitoresc prin adăugiri de loggii și balcoane și prin variații în forma și gruparea gurilor ferestrelor pentru înlăturarea monotoniei cauzată de fronturi prea întinse, păstrându-se însă ca linie generală o simplitate potrivită noțiunii de clădiri în serie cu celule tip și elemente de construcție prefabricate.

A doua grupare de locuințe așezată în vecinătatea primei și despărțită de aceasta printr-o viroagă adâncă, are ca scop formarea unui front de clădiri uniforme îndreptat spre canal, care să închidă construcțiile de formă și înfățișare diferită, executate în 1950 și 1951 în partea de sus a dealului.

Profilul terenului mai puțin accidentat și panta mai mică au înlesnit mult alcătuirea grupării

prin repetarea unui singur element tip dispus astfel, încât să dea ansamblului o înfățișare variată.

În compunerea fațadelor s'au urmat aceleași principii ca la prima grupare pentru a se păstra un caracter comun necesar între grupări.

Elementul tip folosit este cel liniar cu 3 apartamente la scară care formează și elementul de bază al celui alt cuartal.

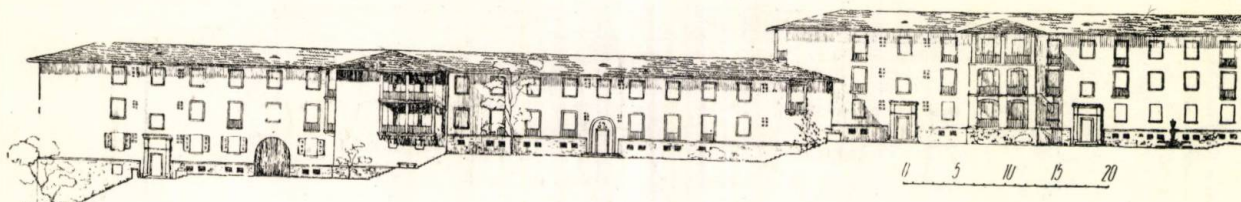
Prin introducerea unor arcade ce servesc și de trecere între blocuri în punctele de denivelare a cornișelor, s'a obținut atât legătura între clădiri cât și un element pitoresc pentru agrementarea fațadelor.

Suprafața totală construită, pe nivele desfășurate, este de 5 653 m².

Numărul total de apartamente se ridică la 86.

În afară de cele două grupări de locuințe descrise mai sus și care sunt situate în partea de Vest a orașului, o altă mare grupare de locuințe muncitorești se va construi în partea de Est

Medgidia — Secție prin axul cuartalului.
Locuințe muncitorești.

a orașului și ea va cuprinde un număr de 180 apartamente ale **căror proiecte** sunt în parte întocmite după aceleași principii ce au călăuzit proiectarea primelor grupări.

Dacă ținem seama de faptul că cele trei grupări de locuințe, care se vor executa în acest prim cincinal, nu reprezintă decât o parte din

locuințele muncitorești ce se vor construi la Medgidia, ne putem ușor da seama de amploarea efortului urmărit pentru dezvoltarea acestui oraș neînsemnat până mai ieri și care își datorește dezvoltarea de azi și viitoare, măreței construcții socialiste „Canalul Dunăre—Marea Neagră”.

★

ЖИЛЫЕ КВАРТИРЫ ДЛЯ РАБОЧИХ В МЕДЖИДИИ (СИТУАЦИОННЫЙ ПЛАН)

Резюме

Подробно описываются те три типа рабочих жилых квартир, которые должны быть построены в 1952 году в Меджидии, в объеме первой пятилетки. Эти жилые квартиры составлены по ситуационным планам, установленным в общем плане систематизации города, способствуя таким образом его развитию.

Art. 6. *Fundamentul formațiunii social-economice socialiste este proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție, care are fie forma proprietății de Stat (bun al întregului popor), fie forma proprietății cooperatiste colectivistice (proprietatea gospodăriilor agricole colective sau a organizațiilor cooperatiste).*

In formațiunea socialistă a economiei naționale este lichidată exploatarea omului de către om.

Formațiunea socialistă, căreia îi aparține rolul conducător în economia națională a Republicii Populare Române, constituie baza dezvoltării țării pe calea socialismului. Statul de democrație populară, proclamând ca principală sarcină a sa construirea socialismului, întărește și lărgeste neîncetat formațiunea socialistă, asigură creșterea neîntreruptă a bunei stări materiale și a nivelului cultural al oamenilor muncii.

Din Proiectul de Constituție
a Republicii Populare Române

BLOC PREFABRICAT LA CERNAVODĂ

Arh. GH. POPESCU—NEGREANU

Pentru a se putea experimenta industrializarea metodelor de construcție a locuințelor, în vederea realizării marior sarcini de plan privind acest sector, Ministerul Construcțiilor și al Industriei Materialelor de Construcții a hotărât anul trecut studierea și realizarea unui bloc de locuințe cu un indice ridicat de prefabricare, folosind astfel atât materiale noi cât și metode rapide de lucru.

Rezolvarea problemelor puse s'a făcut printr-o laborioasă colaborare între I.P.C. care a întocmit proiectul tehnic de ansamblu și proiectul elementelor prefabricate, I.C.I., care a proiectat procesele tehnologice de fabricație, a întocmit instrucțiunile de montaj și a fabricat piesele proiectate pentru construcție și Întreprinderea Nr. 1, executantă a asamblării la fața locului.

Soluțiile tehnice generale

Programul de utilizare dat de beneficiar a cerut un bloc cu 4 apartamente de câte 2 camere și dependințe.

Structura de plan aleasă a fost aceea a construcției pe parter și etaj și subsoț parțial pentru depozite, cu scară centrală și câte două apartamente simetrice pe palier.

Pentru cele două puncte esențiale ale programului tehnic și anume: sistemul portant și finisajul s'au întocmit trei anteproiecte tehnice, corespunzând la trei soluții diferite.

1. Pereți portanți exteriori din panouri, pe înălțimea parterului și etajului, de beton armat cu căptușeală termo-izolatoare din stufit și finisaj cu piatră de mozaic pentru fațadă, stâlpi interiori și rigle de cadru, planșee din grinzi și corpuri de umplutură.

2. Pereți portanți din zidărie cu blocuri prefabricate având fața văzută finisată și planșee din fâșii tip cheson.

3. Pereți portanți din blocuri prefabricate și placaj de fațadă, planșee tip cheson.

O serie de factori obiectivi privind în special utilajul de fabricație și de manipulare, situația terenului și natura solului, au condus la adoptarea soluției a treia.

În cadrul acesteia, proiectarea de ansamblu a mers simultan cu cea de detaliu a pieselor și cu încercările și probele de laborator.

La sfârșitul studiilor, proiectul tehnic general cuprindea soluțiile următoare:

Fundații din beton și soclu aparent de piatră din surse locale.

Pereți portanți din blocuri de beton cu agregate din deșeuri ceramice și zgură sulfată ca liant.

Pereți separatori, purtați, din panouri de ipsos armat cu trestie și pereți din cărămidă celulară pentru încăperile cu umiditate de peste 65%, respectiv băi și bucătării.

Planșee din fâșii de beton armat tip cheson compartimentate cu diafragme între nervuri.

Coșuri de fum auto-portante, independente de construcție, prefabricate din beton armat cu căptușeală ceramică.

Scări prefabricate cu trepte-plăci, vanguri-grinzi și podeste cheson.

Profile ancadrame de goluri și traforuri din beton mozaicat alb și placaj de fațadă din beton mozaicat cărămiziu pentru registrul interior și alb pentru registrul superior al fațadei.

Tencuieli interioare, uscate, prefabricate, cu excepția celor din baie și bucătărie.

Bloc sanitar prefabricat pentru fiecare grup-baie-bucătărie.

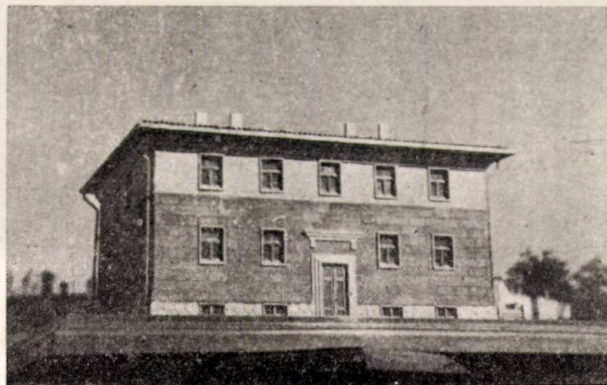
Pardoseli din dușumele nut și feder și mozaic turnat, șarpantă obișnuită de lemn cu învelitoare din olane pe astereală și carton asfaltat.

Realizarea construcției s'a făcut în trei faze:

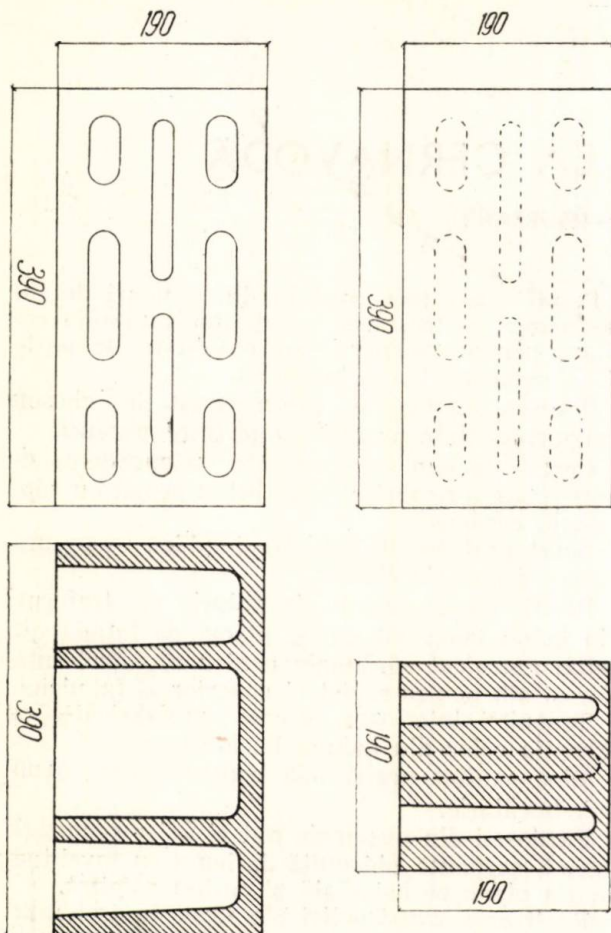
I. Prefabricarea elementelor

1. Pentru blocurile de zidărie s'a ales tipul sovietic Crestianin, bloc cu goluri sub formă de fante înguste și diafragmă superioară, care au o eficiență termotehnică maximă asupra căreia forma, dimensiunea și distribuția golurilor au o influență preponderentă, iar calitatea betonului, adică greutatea specifică aparentă a materialelor, într-o măsură mult mai mică. Fabricarea acestor blocuri se face pe cale umedă și mecanizată prin vibro-presare.

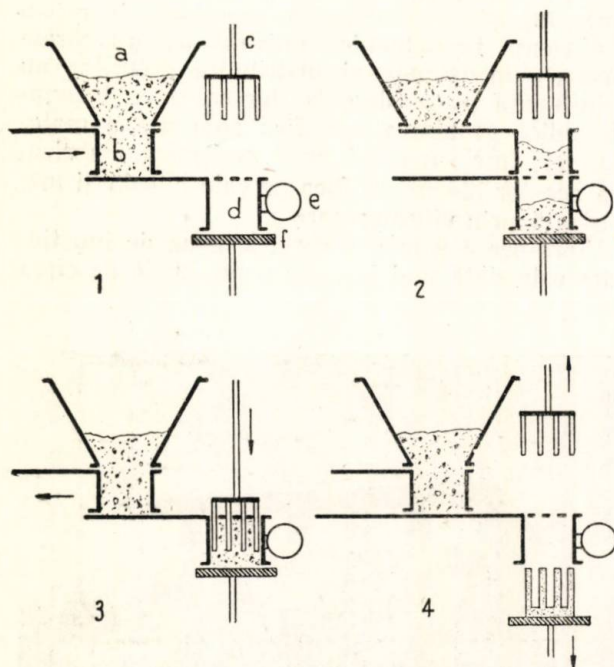
Vibro-presa Kowo, a cărei schemă de funcționare este dată mai jos, are o producție de circa

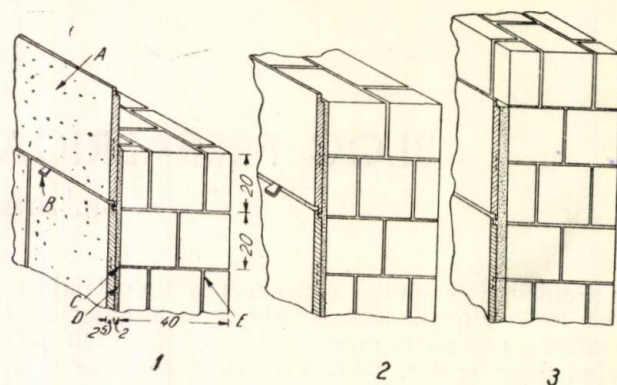
Vederea generală a construcției.

Bloc de şgură cu fante tip Crestianin.

Schema fabricației de blocuri cu presa Kowo.
a) Bunker; b) sertăraș; c) matriță; d) formă; e) vibrator; f) fund de lemn. 1 — încărcare sertăraș; 2 — încărcare formă; 3 — presare și vibrare; 4 — decofrare.

Execuția zidurilor de fațadă. A—placaj; B—pană de lemn; C—rost în care se ancorează mustățile placajului; D—mortar de ciment prinzând placajul.

60 blocuri pe oră. Procesul tehnologic de fabricație cuprinde, în linii mari, prepararea betonului din deșeuri ceramice și zgură sulfată, vibropresarea în matriță metalică a presei Kowo, etuvarea pentru accelerarea întăririi și depozitarea.

Blocurile reprezintă un real avantaj asupra cărămizii prin reducerea cu 50% a consumului de combustibil de fabricație (cărămidă — ciment) reducerea manoperei de fabricație cu circa 70%, randamentul sporit al procesului tehnologic cu cicluri scurte, folosirea materialelor din resurse locale, (agregate) și în special a deșeurilor industriale (zgura de centrală termică) reducerea cheltuielilor de transport și de manipulare corespunzând unei greutate volumetrice specifice mai mică, zidăria cu blocuri păstrând în schimb echivalența mecanică și termoizolantă a zidărilor de cărămidă.

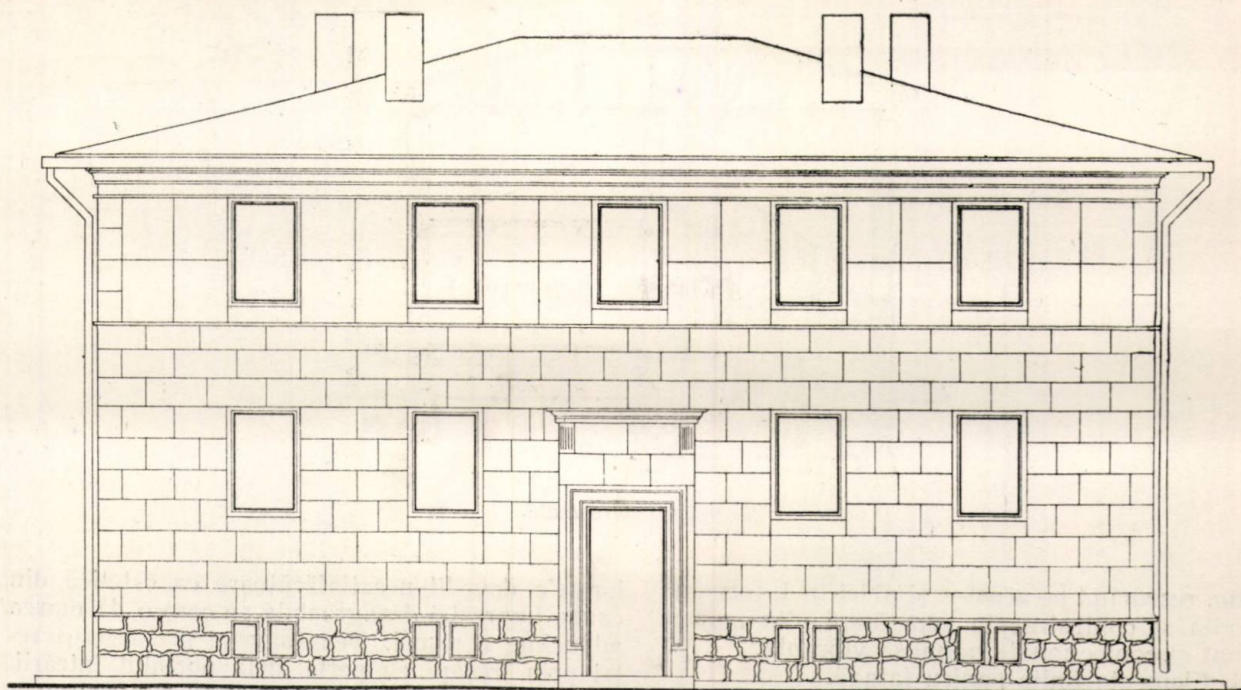
Forma și dimensiunile blocului au fost stabilite în vederea obținerii grosimilor de ziduri de 40 cm, echivalente termice cu cele de cărămidă de 37,5, teserea lor și realizarea lungimilor modulate în 10 cm (modul general al proiectului) cu un minimum de tipuri în limitele de greutate sub 18 kg, permițând o manoperă ușoară și cu randament mărit.

2. Pentru pereții despărțitori s'au fabricat plăci din ipsos și rumeguș armate cu trestie. Poza lor se face în poziție longitudinală având dimensiunile de bază de 40×100×10. Aceste plăci de tip sovietic, Differend, sunt ușoare, se pot tăia cu ferăstrăul și nu mai necesită ca finisaj decât o simplă glețuire.

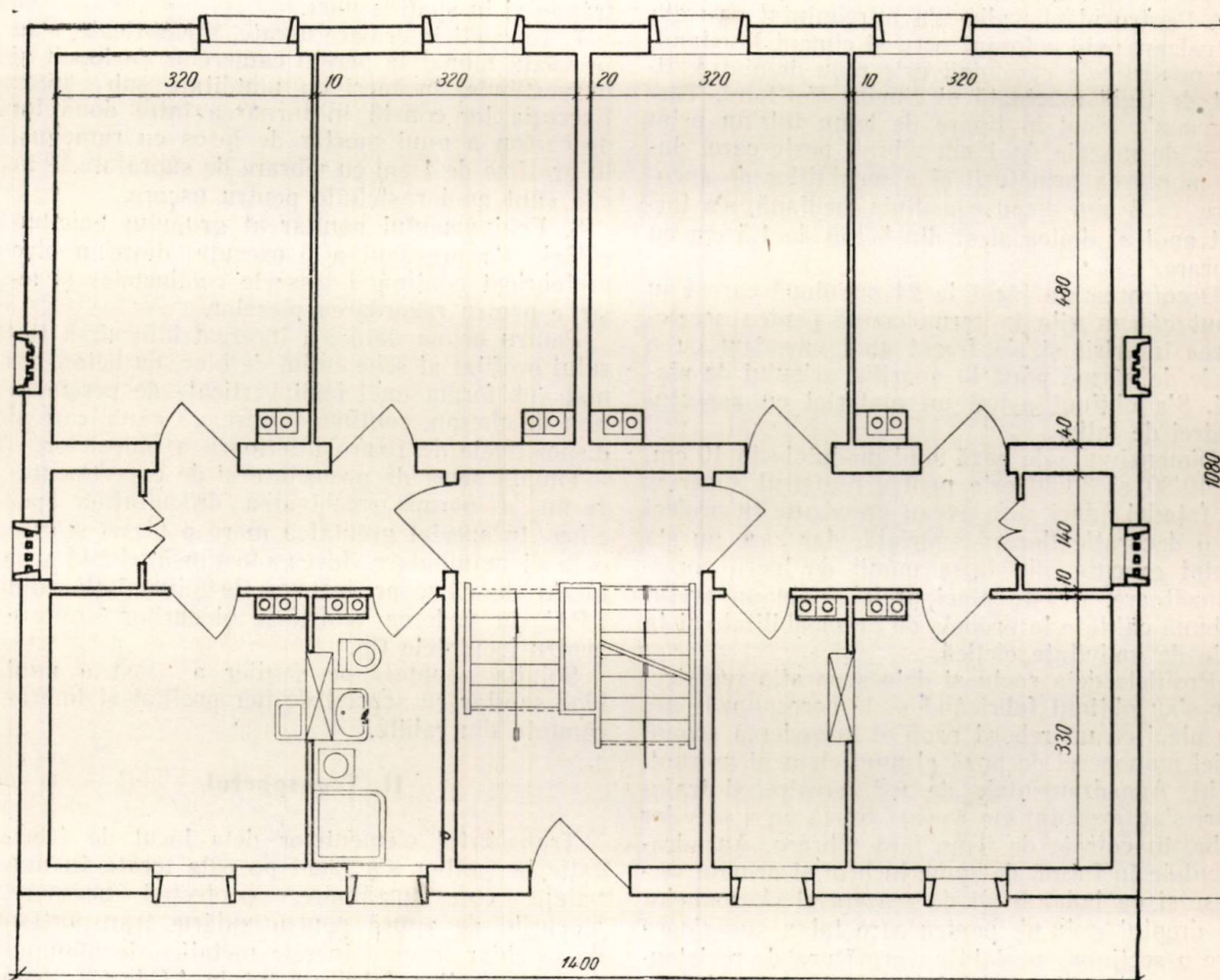
3. Chesioanele pentru planșee s'au realizat din beton armat în dimensiuni de 80×480×22 cm cu nervuri de rezistență longitudinale marginale și patru diagrame de rigidizare, două la capete, două în câmp.

4. Coșurile de fum s'au executat din oțel ceramic înglobate într-o masă de beton armat. Elementele de dimensiuni 20×20×140 se montează câte două pe înălțimea unui nivel, asigurarea stabilității făcându-se prin betonarea unei armări longitudinale la colțuri și transversale cu etrieri în caneluri lăsate la fabricație.

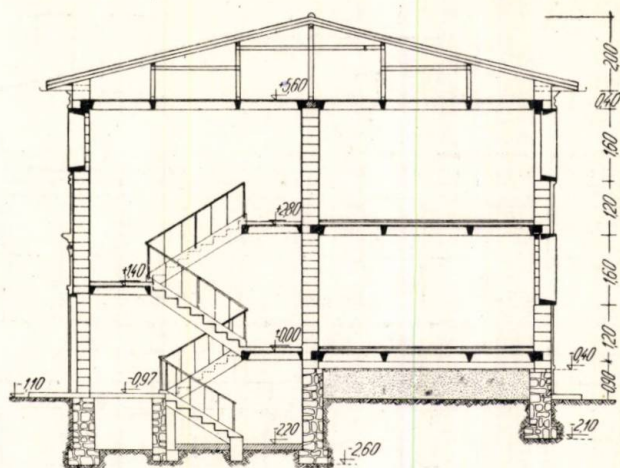
5. Scara, prefabricată în întregime, cuprinde podeste de tip cheson din beton armat, grinzii

Fațada principală cu plăci din beton mozaicat.

Plan parter.

vang, rezemând pe acestea și plăci în L formând treapta și contratreapta superioară, din mozaic armat și confecționate pe masă vibrantă.

6. Elemente finite pentru fațadă.

a) Placașul de fațadă, din plăci groase de 2,5 cm cu falț la muchiile orizontale armate cu placă de răbit negalvanizată și rețea Ø 5 mm la circa 30 cm, s'a realizat din beton mozaicat colorat. Pentru plăci'le albe s'a întrebuințat griș alb de calcar, oxid colorant ocru și ciment Portland, iar pentru ce'le cărămizii griș roșu de piatră, finul de țiglă măcinată și ciment Portland. Turnarea s'a făcut în tipare de lemn într'un prim strat de mozaic de 1 cm vibrat, peste care, după montarea armăturii și a mustăților de ancorare Ø 3 mm dispuse pe linia mediană, s'a turnat apoi al doilea strat din beton de 1,5 cm cu vibrare.

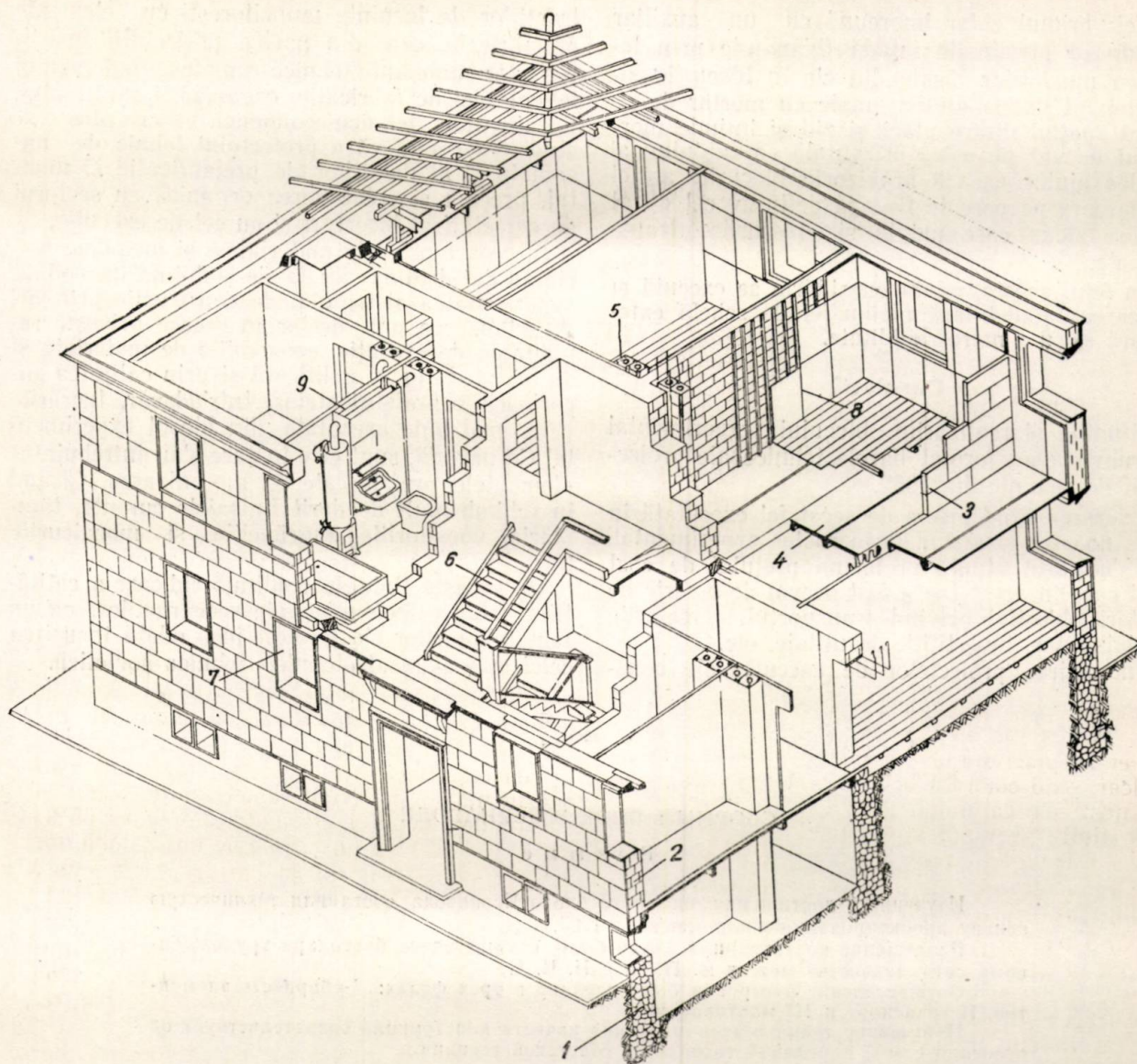
Vibrarea s'a făcut la 24 ore după care s'au ținut câteva zile în termobazine pentru accelerarea întăririi și s'a frecat apoi mozaicul cu o perie de sârmă până la apariția grișului de piatră. S'a obținut astfel un material cu aspectul pietrei de talie.

Dimensiunile de bază sunt modulate în 10 cm, la 40/80 și 80/80 cele pentru registrul superior al fațadei, plăci care aveau prevăzute în proiect și o decorație florală sgâriată, dar care nu s'a putut executa din lipsa mâinii de lucru corespunzătoare. Aceste plăci prefabricate au arătat o bună calitate la probele de permeabilitate și la cele de gelivitate ciclică.

Profilele dela soclu și dela separația registrelor s'au obținut fabricând seria corespunzătoare de plăci cu un rebord profilat în vederea economiei manoperei de poză al unui element mărunt.

b) Ancadramentele de uși ferestre și trafo-ruri s'au executat cu aceeași rețetă ca a plăcilor albe, în cofraje de lemn fără vibra-re. Ancadramentele în formă de rame închise și armate ser-vesc și ca boiandrugi de reazem al chesoanelor în dreptul golu'ui, pentru care talpa superioară are o secțiune specială cu armătura de rezisten-ță corespunzătoare. Soluția deși economică în privința montajului prin eliminarea boiandrugi-

Transportul e'ementelor dela locul de fabricație la șantier s'a făcut pe cale ierată în ambalaje corespunzătoare protecției necesare, blocurile de zgură pentru zidărie transportându-se chiar în containerele metalice de manipulare pe șantier, fabricate tot la I.C.I. Cu toate precauțiunile luate, din cauza multip'elor o-

Structura construcției: 1 — fundații din piatră; 2 — ziduri din blocuri de scură; 3 — pereți din plăci de ipsos; 4 — chesoane de planșeu; 5 — coșuri din beton; 6 — scară prefabricată; 7 — placaj și profile din mozaic; 8 — tencueli uscate; 9 — bloc sanitar.

perațiuni de încărcare și descărcare piesele au suferit unele deteriorări (în special fisurarea placajului de fațadă și a ancadramentelor).

III. Montajul

Ca utilaj greu pentru mecanizarea lucrului și utilaj ușor pentru raționalizarea operațiilor, șantierul a fost prevăzut cu o macara portal din lemn, cu deschidere de 13,50 m și înălțimea de 9,50 m rulând în lungul construcției pe o linie decauville prin acționarea manuală a unui troliu. Pe rigla portalului circulă două troliuri cu cârlige pentru manevra pieselor.

Schele interioare alcătuite din rame tip Maximenco schimbându-se la fiecare 80 cm înălțime de lucru executat.

Cărucioare Mațev pentru transportul în interior, containere pentru blocuri și containere pentru mortar.

Procesul de montaj s'a repartizat pe două complexe.

Primul complex — cuprinzând lucrările de zidărie exterioară portantă cu placarea fațadelor, zidărie portante interioare, ziduri despărțitoare Differend sau cărămidă celulară, montajul boiandrugilor la uși și al ramelor de ferestre, al coșurilor prefabricate și blocurilor sanitare — a fost planificat la 4 zile.

Al doilea complex — cuprinzând lucrările propriu zise ale planșeului, adică montajul chesoanelor, cofrarea, armarea centurilor și turnarea betoanelor de solidarizare — a fost planificat la 2 zile. Realmente, pe șantier, numărul ore'or de lucru a corespuns timpilor planificați realizând construcții cu finisaj complet a unui etaj în 6 zile.

Montarea zidurilor exterioare concomitent cu placajul de fațadă s'a făcut cu o echipă de doi zidari și trei auxiliari, operația fiind organizată

astfel: primul zidar împreună cu un auxiliar montează plăcile de fațadă fixându-le prin legarea mustăților lăsate din ele în blocurile zidăriei; al doilea ajutor umple cu mortar de ciment spațiul dintre plăci și zid și întinde mortarul de var pe asiza orizontală a zidului; al treilea ajutor așează provizoriu blocurile asizei următoare pe care le fixează definitiv cel de al doilea zidar care umple și rosturile transversale.

În felul acesta, odată cu zidăria se execută și placarea fațadei fără niciun fel de schelă exterioră și cu o mare rapiditate.

Concluzii

Studiile și realizările blocului experimental Cernavoda au format bazele tehnice ale proiectării de locuințe din 1952.

Lucrarea fiind prima de acest fel executată în țara noastră și având un caracter experimental, nu s'a putut studia problema prețului de cost real care în acest caz a fost grevat de o serie de factori obiectivi privind transportul, cercetările de laborator, investițiile de utilaje, etc.

Intocmirea proiectelor de execuție ale cons-

truțiilor de locuințe muncitorești cu elemente prefabricate, cere din partea proiectării însușirea unor cunoștințe tehnice complexe în domeniul tehnologiei de fabricație, organizării șantierului, utilajelor, indici tehnico-economici, etc. În plus cere studierea complexă a proiectului tehnic de ansamblu și al detaliilor de prefabricație și montaj, precum și colaborarea organică cu sectorul de cercetări și încercări și cu cel de execuție.

În ceea ce privește materialele și metodele noi, ele au dat deplină satisfacție stabilind încă odată superioritatea sistemului de construcție prin industrializarea procedeelor în ceea ce privește rapiditatea de execuție, economiile de materiale și de mână de lucru calificată și prin calitatea superioară a prefabricatelor. Într'adevăr, lucrările cele mai bine executate, din blocul experimental Cernavodă, sunt cele în care s'au întrebuințat elementele prefabricate și mecanizarea, lăsând în schimb mult de dorit finisajele curente, tâmplăria, vopsitoriile, zugrăvelile și mozaicurile turnate.

Pe această linie de continuă ridicare a calităților tehnico-economice ale construcțiilor, ca un factor hotărâtor s'a dovedit încă odată însușirea celei mai avansate tehnice, tehnica sovietică.

СБОРНЫЙ БЛОК В ЧЕРНАВОДЕ

Резюме

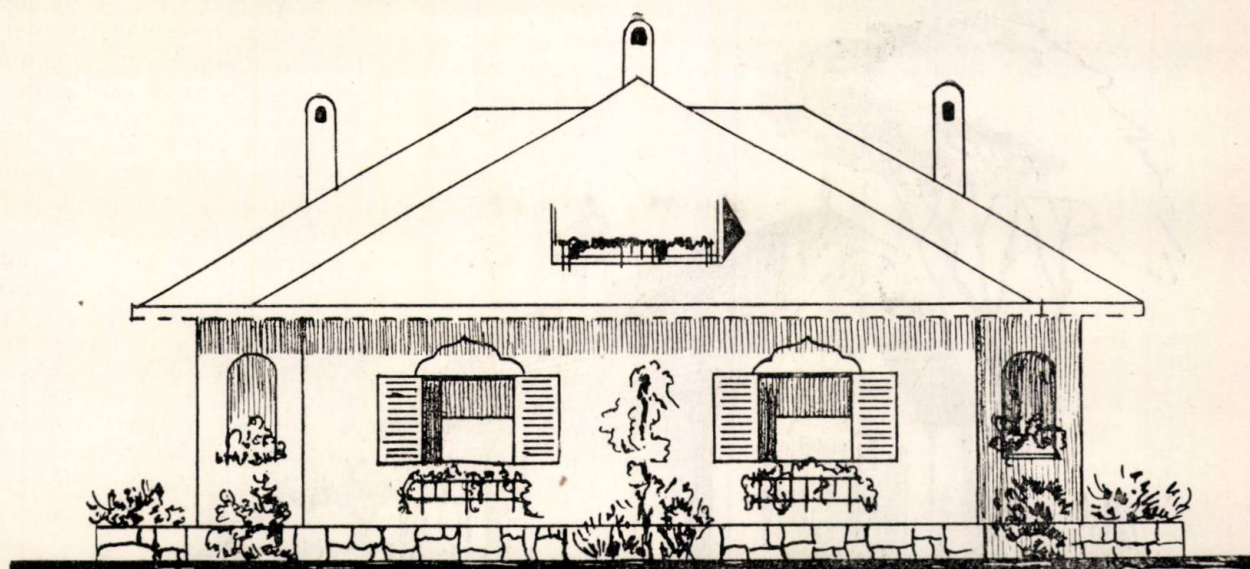
Изучение и достижения опытного блока Чернавода составили техническую основу проектирования жилищных помещений 1952 года.

Разрешение поставленных задач было осуществлено благодаря трудолюбивому сотрудничеству между И. П. Ч. и И. Ч. И.

Осуществление постройки было сделано в трех фазах: I-сборность элементов, II-транспорт и III-монтаж.

Повышение технико-экономических качеств конструкций свидетельствует об освоении самой передовой техники — советской техники.

LOCUINȚE MUNCITOREȘTI PROIECTATE ÎN CONFORMITATE CU HOTĂRÎREA CONSILIULUI DE MINIȘTRI Nr. 758/1951

Arh. I. BERGLEITER, Arh. L. ALDAN și Arh. P. HORJESCU

Pentru continua îmbunătățire a condițiilor de trai ale oamenilor muncii, Guvernul R.P.R. a reglementat prin Hotărîrea Nr. 758/1951 modalitatea construirii de locuințe individuale și sprijinul acordat de Stat în acest scop.

Se prevedea, pentru anul 1951, elaborarea în primul rând a următoarelor proiecte de locuințe:

a) TIPUL 1: Casă compusă dintr-o cameră bucatărie, cămară și closet.

b) TIPUL 2: Casă compusă din două camere, bucatărie, cămară și closet.

c) TIPUL 3: Casă cu două apartamente, fiecare compus din două camere, bucatărie, cămară și closet.

Din studii asupra p'anurilor de situație s'a ajuns la concluzia că investițiile edilitare pentru construcțiile izolate, adăpostind o singură familie, sunt cu 30% mai mari decât pentru cele grupate câte două, de aceea recomandăm construcția caselor gemene.

Toate tipurile de locuință sunt dezvoltate din celula de bază, care formează tipul cel mai mic prezentând pe lângă avantajele de execuție și pe acelea ale unui confort echivalent pentru variantele locuințelor prezentate.

Din vestibulul care împiedică răcirea bruscă a camerelor și apără closetul de îngheț, se intră în bucatăria-cameră de zi suficient de încăpătoare, unde pot lua masa membrii familiei și chiar oaspeții lor.

Bucătăria comunică direct cu o cămară spațioasă și bine izolată și prin vestibul cu dormi-

torul, care este astfel dimensionat spre a adăposti în afară de mobilele curente (paturi, masă și scaune) și un pat de copil.

Closetul este bine apărât contra înghețului, are instalația montată pe peretele ce îl desparte de bucatăria încălzită, pe acelaș perete fiind montată și chiuveta bucătăriei, astfel că lungimea conductelor este minimă, soluția fiind astfel cea mai economică.

La apartamentele mai mari există și o cameră pentru copii cu 2 paturi, cu accesul din dormitorul părinților, fapt care la asemenea locuințe muncitorești nu constituie un impediment.

Se poate da acces direct la camera copiilor prin crearea unei uși duble din verandă.

Este de remarcat faptul că amplasamentul mobilierului este astfel studiat ca mama să poată supraveghia din patul ei prin ușa deschisă, copilul culcat în camera alăturată.

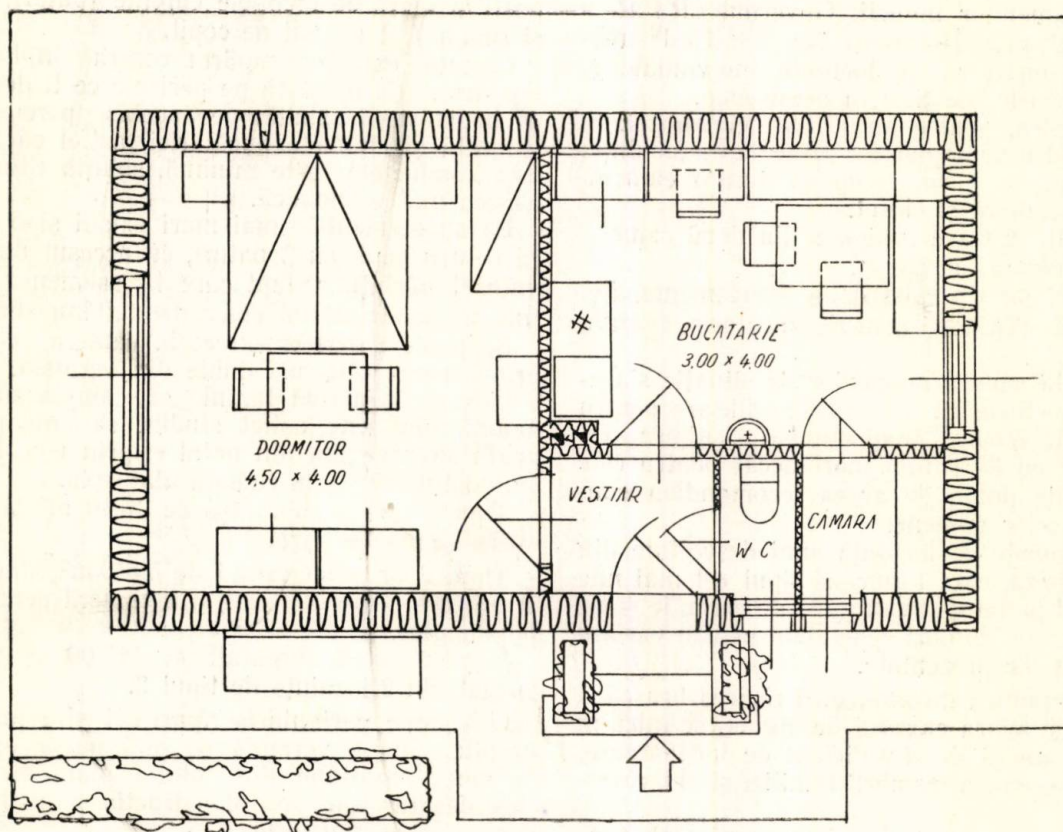
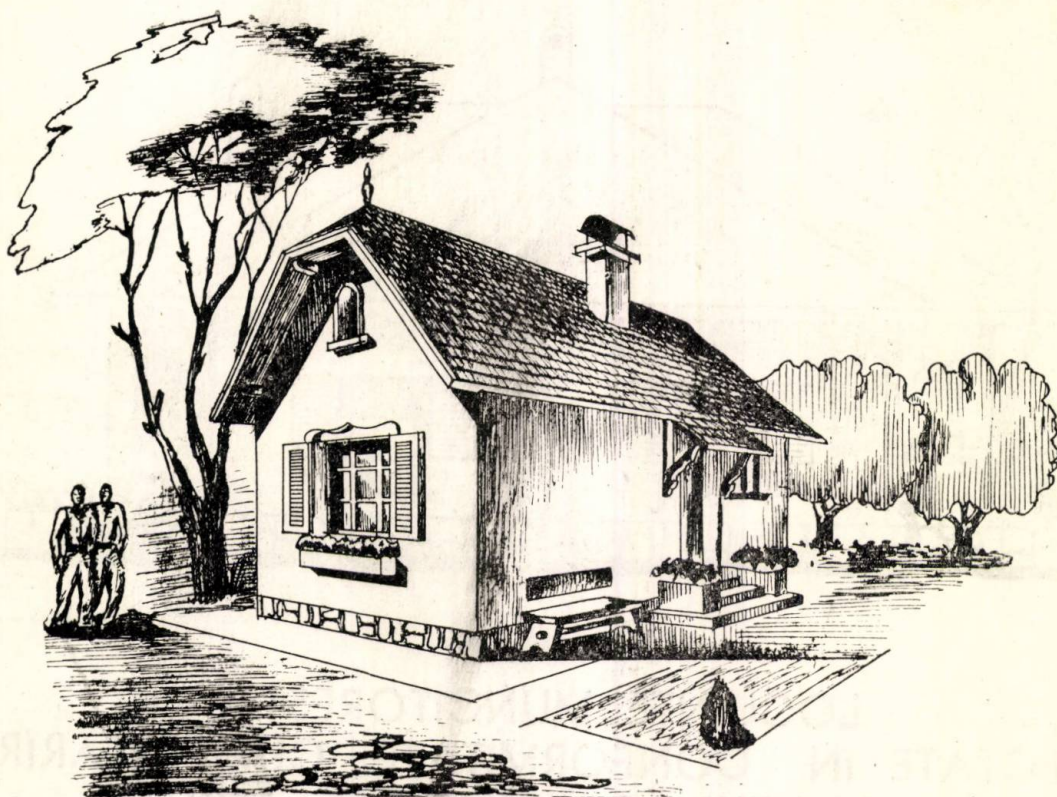
Tipul 1 are o suprafață de 46,40 m² și constituie celula de bază.

Tipul 2 are o suprafață de 59,40 m² fiind constituit din celula de bază și o cameră pentru copil, în plus.

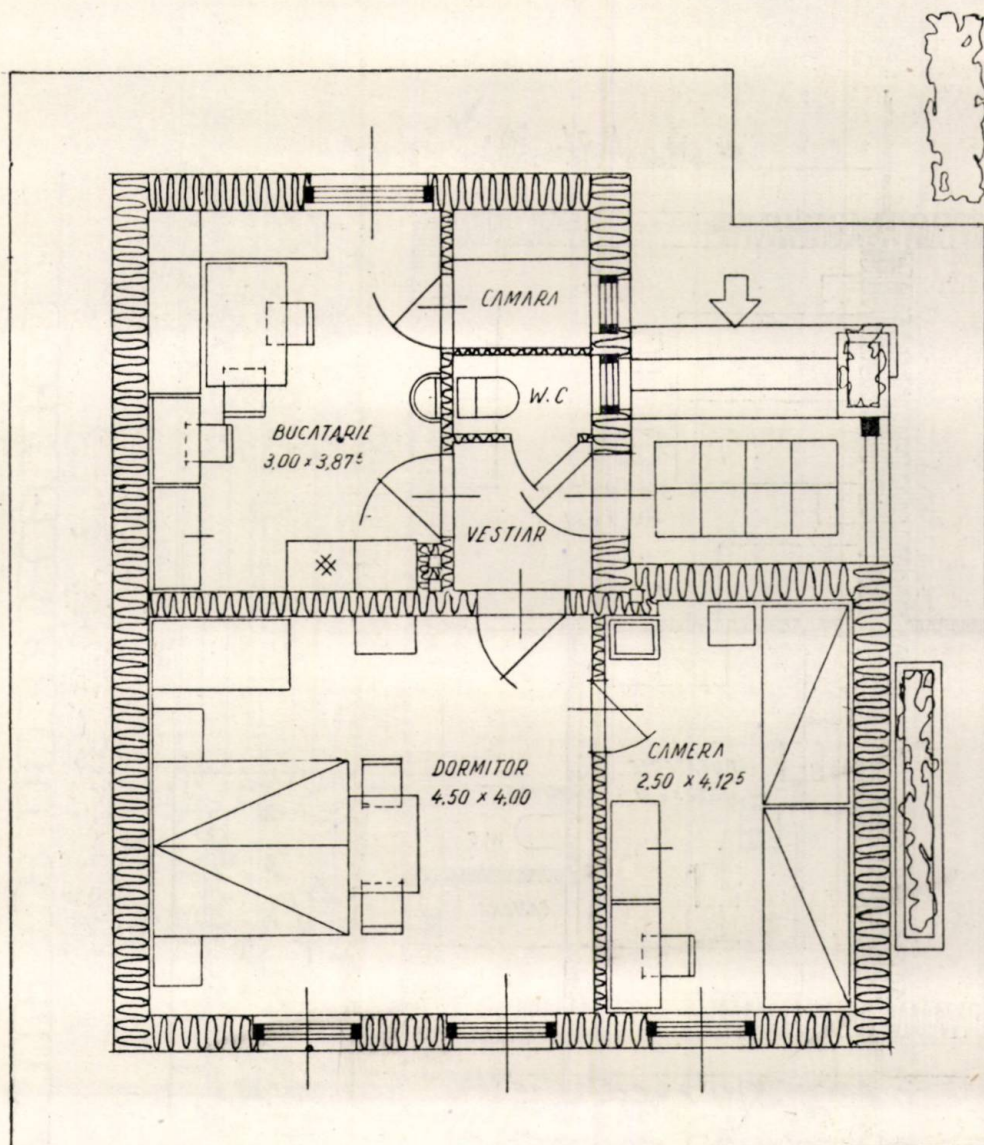
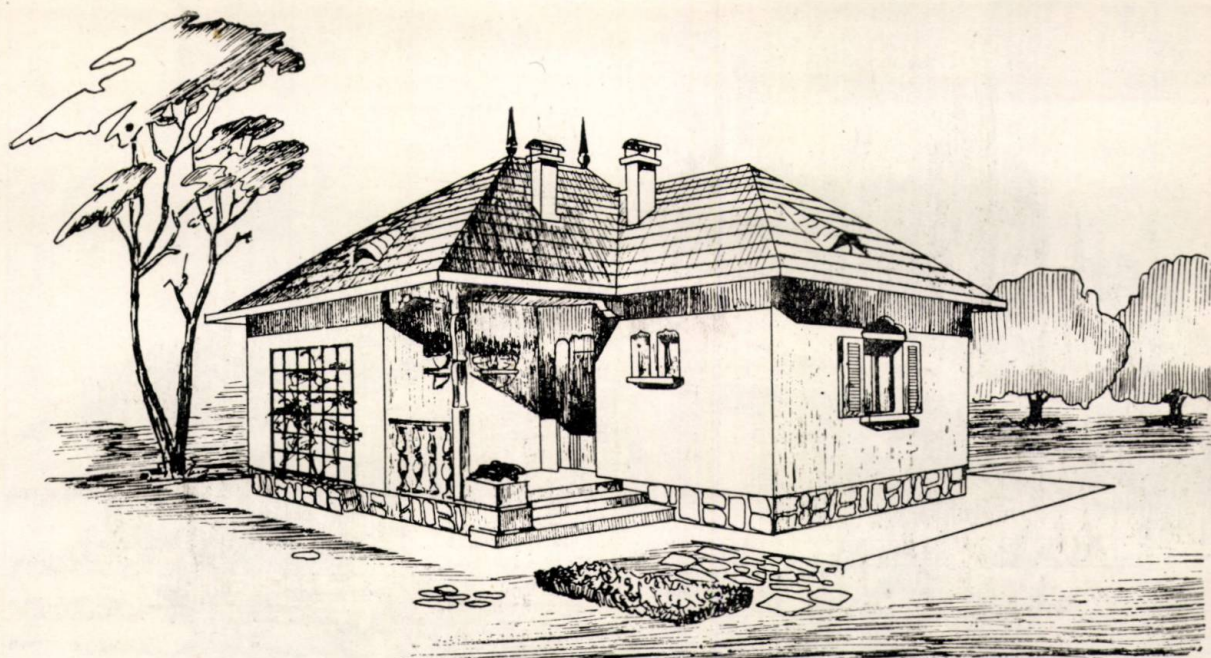
Tipul 3 are o suprafață de 117,00 m² și este format din 2 locuințe de tipul 2.

Cele două variante la tipurile 1 și 2 prezintă în plus câte o verandă de luat masă, apărută de vânt, rezultând din soluția planului, dar care desigur scumpesc construcția și nu în măsura în care sunt utile.

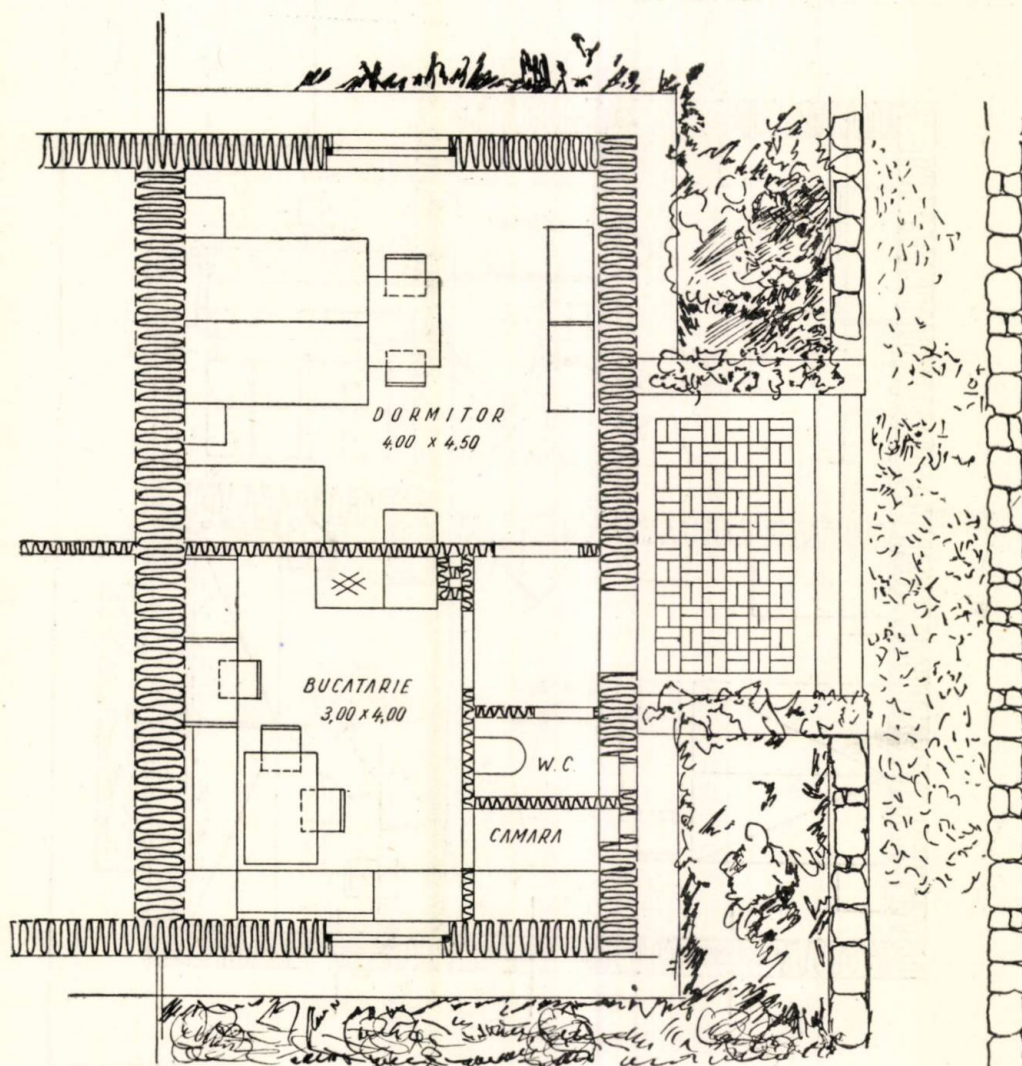
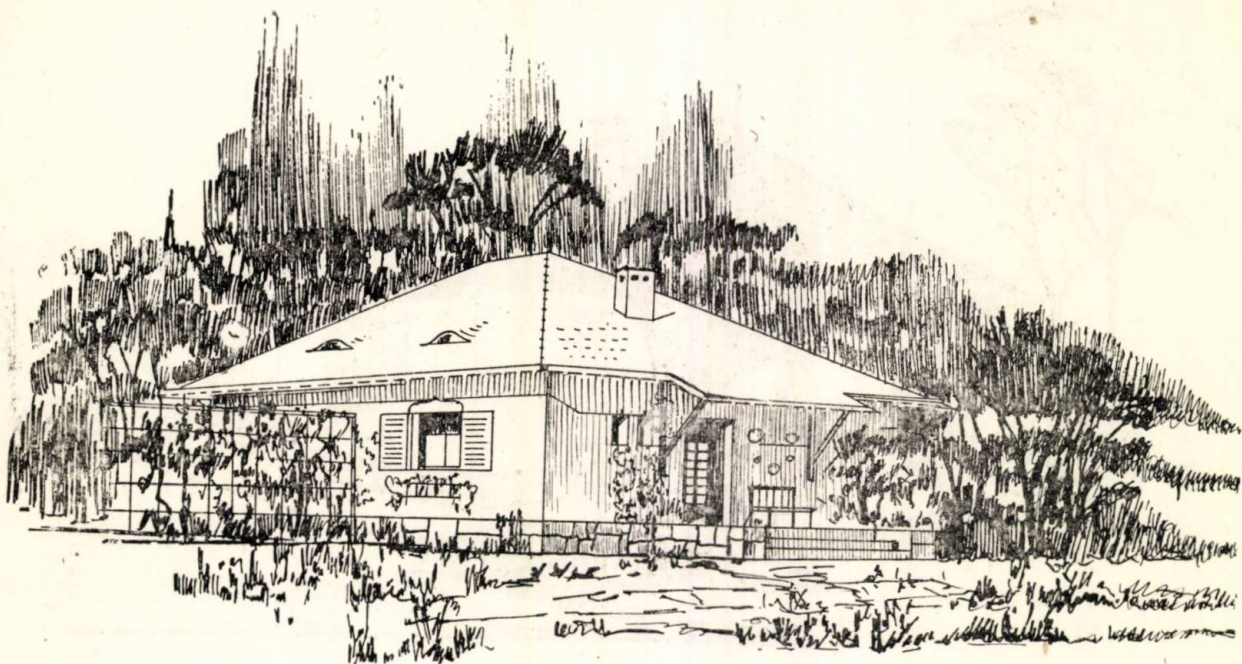
Din punct de vedere al realizării construcției

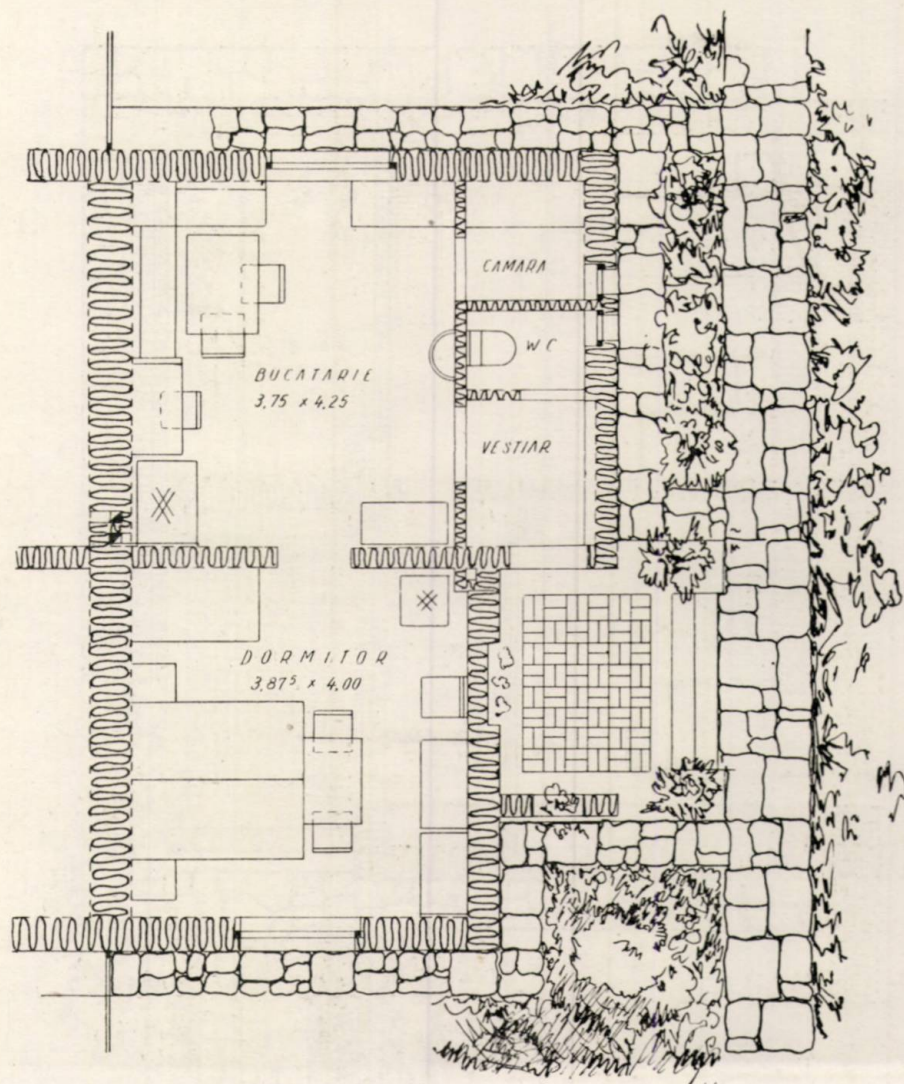
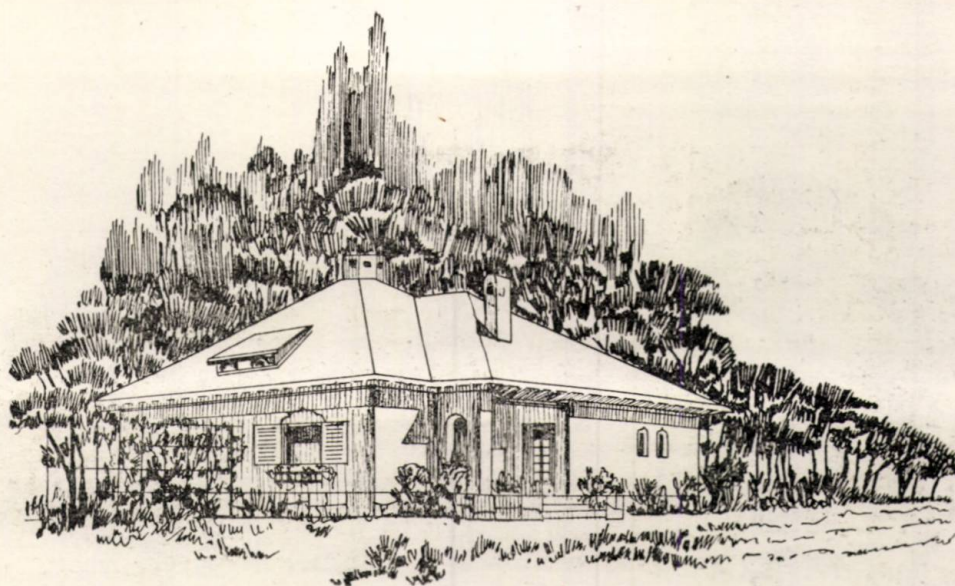
Locuință individuală tip 1 conform H.C.M.

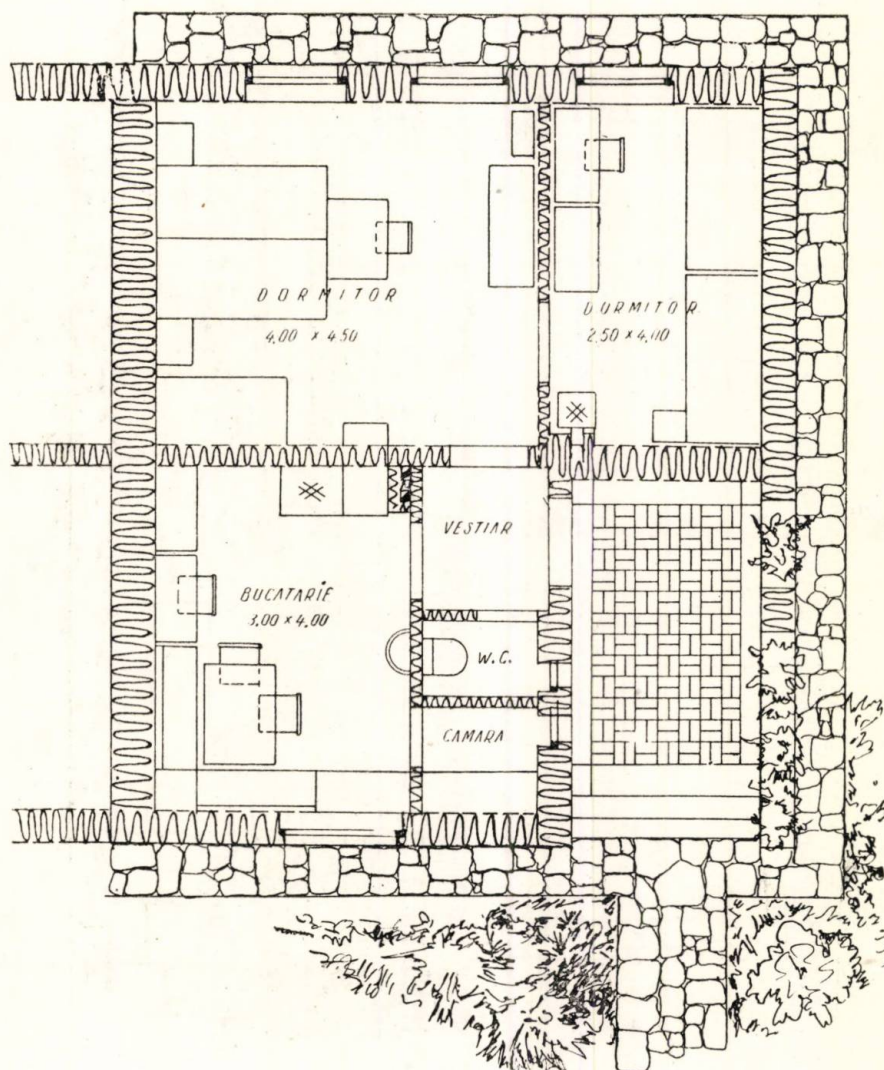
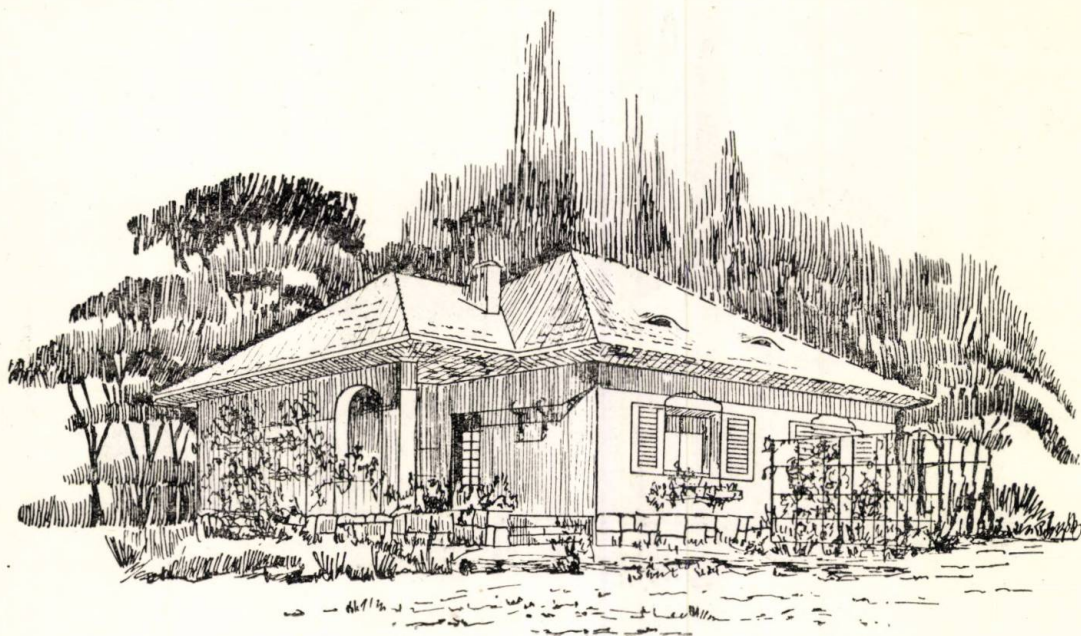
Locuință individuală tip 2 conform H.C.M.
758/1951.

Locuință individuală tip 1 casă dublă, conform
H.C.M. 758/1951

Locuință individuală tip 1 a — casă dublă
conform H.C.M. 758/1951.

Locuință individuală tip 2 — casă dublă
conform H.C.M. 758/1951.

în care se vor folosi în cea mai largă măsură materialele locale, se pot menționa următoarele:

Fundațiile se vor executa în funcție de condițiile locale, la cel puțin 0,80 m adâncime, din zidărie de piatră brută sau beton.

Socul va avea o înălțime de 0,45 m și se va executa din același material cu fundațiile, iar în cazul că acestea sunt din piatră brută cu mortar de ciment, va fi rostuit. În cazul executării fundațiilor și deci și a soclului din beton, acesta va fi tencuit cu mortar de ciment.

Pereții exteriori și cei despărțitori se vor executa din zidărie de cărămidă standardizată sau din cărămidă de zgură cu mortar de var, zidurile exterioare fiind de 37,5 cm cele despărțitoare fiind de 25 cm sau 12,5 cm, chiar dacă poartă un tavan.

Pereții vor fi tencuiți cu mortar de var atât la interior cât și la exterior și apoi spoși cu lapte de var.

Pardoselile intrării, closetului, cămării și verandei (dacă există) se vor executa din ciment sclivisit, cu rosturi.

În camerele de locuit și bucatărie se vor executa dușumele din scândură de esență moale de 15 cm lățime maximă și 2,5 cm grosime, așezate pe grinzișoare de 6/8 cm într'un strat de nisip de 15 cm grosime, de preferință peste un strat de argilă uscată de 15 cm grosime.

Treptele intrării vor fi din beton sau piatră locală, iar fundația lor va fi turnată împreună cu fundațiile zidurilor pentru a nu se desprinde de corpul clădirii formând crăpături dăunătoare.

Deși economisirea materialului lemnos constituie o preocupare a proiectanților, trebuie precizat că în cazul de față, adică pentru construcții de factura celor ce fac obiectul prezentului studiu, soluția planșelor cu grinzi de lemn este încă cea mai bună și economică.

Grinzile tavanului din lemn de brad, vor fi geuite rămânând aparente. Peste ele se aplică un rând de scânduri de brad late de 25 cm, deasemenea geuite pe părțile vizibile la interior. Urmează un strat de argilă cu grosimea de 10—12 cm amestecat cu nisip și apoi un ultim strat de nisip fin, de 2—3 cm pentru a umple eventuale

lele fisuri ce s'ar ivi cu timpul în stratul de argilă.

Fața vizibilă a planșului de lemn, grinzi și scânduri poate fi lăsată netratată, poate fi spoită cu soluție subțire de baș sau arsă cu lampa de benzină.

Accesul la pod va fi printr'un chepeng situat în planșul bucătăriei.

Acoperișul având pantele de circa 40° înclinare cu șarpantă din scaune și căpriori se învelește cu țiglă, cu dublu jghiab așezată pe șipci, ceace constituie cea mai bună și economică soluție în problema de față.

Se vor prevedea jghiaburi și burlane din tablă galvanizată fixate cu cârlige și brățări deasemenea galvanizate. Se pot prevedea eventual și jghiaburi din lemn.

Tâmplăria va fi din lemn de molift cu fierăria simplă și vopsită cu vopsea de ulei dată de trei ori, ferestrele fiind prevăzute cu obloane de lemn iar cele dela c'oset și cămară cu câte o grilă metalică.

În bucatărie se va prevedea o mașină de gătit zidită cu 2 ochiuri și cuptor de tablă astfel concepută încât să poată încălzi camera în timpul iernii. Dacă aceasta va fi dimensionată astfel spre a încălzi și camera adiacentă, un singur coș este suficient; în cazul contrar, coșul va avea 2 fumuri.

O sobă comună cu a bucătăriei sau una separată tot zidită, va încălzi camera părinților, cea de copii putând fi încălzită de o sobă metalică șamotată.

Pentru cazurile unde nu ar exista canalizare, se va prevedea pentru closet o hazna bine ventilată, iar când lipsește apa curentă closetul va trebui să fie amenajat la distanță, în acest caz planul va fi modificat măbind vestibulul.

Proiectul acestor construcții a fost conceput pentru a fi cât mai aproape de formele noastre rurale, întrebuintându-se elemente decorative caracteristice arhitecturii românești.

Proiectanții s'au străduit să realizeze condiții de locuit cât mai bune pentru oamenii muncii, încercând totodată să exprime prin forma națională conținutul socialist al acestor construcții.

★

РАБОЧИЕ ЖИЛЫЕ КВАРТИРЫ, ЗАПРОЕКТИРОВАННЫЕ СОГЛАСНО П.С.М.

No. 758/951

Р е з ю м е

Автор статьи подробно описывает рабочие жилые квартиры I-го, II-го и III-го типа, запроектированные согласно Постановления Совета Министров об улучшении жилищных условий трудящихся.

Проектанты старались выразить в народной форме социалистический характер этого строительства.

★

CONȚINUT DE IDEI ȘI MĂESTRIE ÎN CREAȚIA ARHITECTULUI *)

Măreția sarcinilor artei sovietice și a rolului ei social imens sunt determinate de faptul că ea participă activ la educația comunistă a maselor muncitoare, întruchipând în imaginile sale ideile și patosul creației poporului nostru — constructorul societății comuniste.

Aprofundarea conținutului comunist al artei, scopul său principal bine precizat, veridicitatea sa autentică, acesta este drumul rezolvării juste a tuturor problemelor artistice ale artei sovietice, scoaterea în evidență a caracterului său popular, originalitatea sa națională, natura socialistă a realismului său. Orice încercare de însușire creatoare în arhitectură a moștenirii clasice sau a tradițiilor arhitecturii populare, ruptă de aceste premize fundamentale, este condamnată dinainte la prăbușire. Arhitectul în acest caz este lipsit de busola justă, nu-și luminează munca sa cu măreția idee socială a comunismului, care contopește creația arhitecturii cu viața și lupta poporului.

Cum este posibil să te orientezi fără această busolă în moștenirea arhitecturii și să o prelucreezi într'adevăr în mod creator? Cum este posibil să definești fără ea, ce se găsește mai valoros în această moștenire? Cum se poate crea o adevărată operă populară de arhitectură, dacă ea nu va fi expresia puternică și inspiratoare a vieții întregului popor sovietic? Cum se poate spera să se spună un cuvânt nou în arta arhitecturii, dacă nu va fi scos la iveală elementul principal care face din arhitectura noastră etapa nouă și cea mai înaintată în dezvoltarea acestei arte? Fără această busolă nu se pot obține niciun fel de rezultate creatoare pozitive.

Instructive în acest sens sunt greșelile arhitecților A. Dușkin și A. Strelcov, în munca creatoare și de răspundere pentru proiectarea noii stații a metroului din Moscova „Novoslobodskaja”.

Autorii au ales drept temă conducătoare a operei lor, evenimentele cele mai importante ale realității noastre: munca creatoare a oamenilor sovietici și năzuința lor spre pace. Dar toată concepția de ideologie artistică a imaginii arhitectonice create contrazice această intenție plină de conținut, care cerea pentru a fi realizată, forme artistice adânc realiste, pătrunse de măreție, de forță vitală și de optimism.

Imaginea arhitectonică a stației s'a dovedit a fi falsă în trăsăturile ei principale. Liniiile pilonilor sălii centrale ale stației, neplăcut în-

covoiate, care atârnă și stau gata parcă să cadă, aspectul rafinat al cantului cu șnururi aurite, care dau arhitecturii stației trăsături de artificialitate extremă, de decorativ, suflul de modernism al desenelor vitrourilor, o notă aparte de decadență, care se simte în întreaga compoziție arhitectonică — toate acestea dovedesc că autorii s'au îndepărtat în această lucrare dela tradițiile clasice progresiste și populare ale arhitecturii noastre și dela metoda realismului socialist. Pentru A. Dușkin, care este cunoscut în U.R.S.S. ca autor al unei serii de realizări isbutite prin calitățile lor ideologice și artistice, noua lui lucrare este un serios eșec.

Partidul a preverit și previne neîncetat pe artiștii sovietici de caracterul dăunător al unei asemenea forme de creație, lipsită de conținut și idei. Nicio problemă artistică a arhitecturii nu poate să fie just rezolvată prin tratarea ei formalistă. Astăzi formalismul, arhaismul, eclecticismul, reprezintă un pericol cu atât mai mare, cu cât mersul dezvoltării arhitecturii sovietice pune sarcina creării clasicismului sovietic al arhitecturii și a operelor arhitectonice desăvârșite ca frumusețe. În această etapă, problemele unității formei și conținutului, a idealului socialist al frumosului în arhitectură și a esteticii noi a poporului sovietic, pe care arhitectul este chemat să le exprime, capătă o deosebită importanță.

Raporturile noastre cu moștenirea clasică sunt determinate în primul rând de conștiința colosală ei valori artistice și de idei. Creațiile genialilor artiști ai trecutului, care au creat clasicismul nostru național, au fost strâns legate de viața poporului, de ideile și năzuințele înaintate ale epocii. Arta lor se distingea printr'un conținut social, ei respingeau acea artă care era nepăsătoare față de cerințele poporului și față de realitate. Marele critic rus V. G. Belinski numea acea poezie ruptă de realitate, care nu are rădăcini în această realitate și care nu o exprimă, — ocupație a oamenilor proști, treabă din trândăvie, joc de păpuși și betișoare.

Una din cele mai importante sarcini artistice ale arhitecturii sovietice este realizarea imaginii care să întruchipeze mărețiile ideii ale timpului nostru, frumusețea, armonia și perfecțiunea formelor. Iar bogăția de idei care caracterizează atât de limpede viața poporului sovietic este garanția cea mai bună a creării clasicismului sovietic al arhitecturii, care întrece prin conținut-

*) Traducere din Arhitectura U.R.S.S., 3 (1952).

tul și forța puternică a imaginilor sale, tot ceea ce a fost mai mareț în arhitectura trecutului

Dar pentru crearea unor adevărate opere artistice isbutite, este nevoie de o înaltă măiestrie. Deaceia, Partidul subliniind importanța determinantă a conținutului ideologic al artei fixează al doilea aspect foarte important, necesitatea stăpânirii măiestriei și a tuturor mijloacelor de expresie ale artei.

Trebue să învățăm măiestria, să lărgim și să aprofundăm cunoștințele profesionale, să muncim neobosit la ridicarea culturii arhitectonice, să dobândim desăvârșirea. Trebuie să învățăm dela clasicii trecutului și dela arhitecții cei mai de seamă ai țării sovietice.

O bogată moștenire artistică în care ideea și măiestria apar în strânsă unitate, a lăsat arhitecturii sovietice eminentul artist A. V. Șciusev.

În această moștenire, un loc important îl ocupă ultima creație a maestrului, distinsă cu premiul Stalin — palatul subteran al stației metroului din Moscova „Comsomolscaia — Colțevaia”. Lucrarea lui A. V. Șciusev, arhitectura sălii centrale a stației, reprezintă din multe puncte de vedere un exemplu instructiv de creație, în care măiestria este nedespărțită de conținutul de idei. Măiestria apare aici cu atâta generozitate, numai fiindcă este provocată de activitatea inspiratoare a gândirii. Având un scop bine definit și cu o concentrare deosebită, această gândire îndrumază talentul arhitectului spre țelul principal — descoperirea multilaterală a ideii și temei operei — găsește imagini și forme pe care le utilizează înlăturând tot ceea ce este străin.

Arhitectura sălii centrale a stației trezește

Stația Comsomolscaia-Colțevaia — Perspectivă.

gânduri profunde, sentimente înalt patriotice. Oriunde arunci o privire, totul vorbește de măreția omului rus și sovietic, de eroismul predecessorilor săi, de victoriile în lupta populară de eliberare, de gloria, forța și optimismul marelui popor, care a deschis o eră nouă în viața omenirii. Dar nici această nouă operă mai importantă a arhitecturii sovietice nu este lipsită de defecte, care se observă mai ales în arhitectura unor săli intermediare și de traversare și în deosebi în arhitectura vestibulului exterior. Aceste componente importante ale întregului ansamblu al stației sunt prea diferite ca stiluri și ceea ce este și mai gray, formele antice ale arhitecturii ruse nu sunt prelucrate cu acea înțelegere clară a problemelor ideologice și estetice ale poporului sovietic, înțelegere care ar fi putut să ducă la deplin succes creator și să dea o expresie nouă moștenirii arhitecturale folosite.

Cele mai bune opere ale arhitecturii sovietice exprimă strălucitor grandoarea ideii epocii staliniste, reprezintă mărturii de îmbinare profundă a măiestriei artistice și perfecțiunii tehnice. Proiectele mărețe arhitectonice, care se realizează astăzi și care reprezintă o întreagă epocă în dezvoltarea artei noastre, trebuie să-și găsească o întrupare demnă, iar aceasta este posibilă numai la un nivel ridicat al măiestriei arhitectului. Arhitectul este chemat să ia parte la realizarea marilor construcții hidrotehnice, la reconstrucția vechilor orașe și construcția celor noi. El trebuie să fie înarmat cu cunoașterea formelor noi arhitectonice și a noilor mijloace ale tehnicii înaintate de construcții. Cu cât mai înaltă este acea culme, la care — la chemarea Partidului — se ridică arta arhitecturii în țara noastră, cu cât mai adânci și mai variate sunt problemele artistice și tehnice, cu atât mai exigenți trebuie să fim față de calitățile ideologice și estetice ale operei de arhitectură și față de măiestria arhitectului — cea mai mică delăsare în această problemă este inadmisibilă.

Nu se pot socoti ca deplin satisfăcătoare rezultatele muncii creatoare a arhitecților în anul 1951; ele nu corespund posibilităților de care dispuneau arhitecții. Din numărul enorm de clădiri și edificii construite anul trecut, numai două opere de arhitectură au căpătat o mare prețuire din partea poporului și s'au dovedit demne de Premiul Stalin: acestea sunt stațiile de metro „Comsomolskaia — Colțevaia” (arhitect A. V. Șciusev, pictor P. Corin) și „Bieloruskaia — Colțevaia” (arhitecți N. Bâcova și I. Taranov și pictor G. Oprășco).

Aceste succese izolate obținute anul trecut de arhitectura noastră, nu pot compensa calitatea multor proiecte și edificii construite, care nu corespund cerințelor crescânde ale poporului.

Artiștii și arhitecții noștri au față de poporul sovietic o mare datorie. Ei trebuie să-și mărească exigența față de munca lor creatoare, să studieze aprofundat viața și să lupte perseverent

zi de zi pentru o înaltă măiestrie artistică („Pravda”, 15 Martie 1952).

Această indicație justă a organului Central al Partidului nostru, trebuie să găsească cel mai adânc și puternic răsunet între toți arhitecții, în întregul colectiv creator al miilor de arhitecți sovietici. Lupta pentru înalta măiestrie înseamnă pentru arhitectura sovietică o muncă perseverentă și sistematică în cele mai variate direcții.

O deosebită importanță capătă acum în practica noastră, aprofundarea măiestriei compoziției în formarea marilor complexe urbanistice, în construcția cartierelor orașului, arterelor și piețelor lui și în sistematizarea întregului oraș. Măiestria arhitectului se verifică prin dibăcia de a crea nu numai locuințe și clădiri publice separate, de calitate superioară, ci și de a subordona aceste construcții separate ideii și compoziției orașului și părților lui — străzi, piețe, cartiere. Construcția orașelor noastre oferă în această privință posibilități creatoare extrem de favorabile. Oare știm noi întotdeauna să folosim aceste posibilități? Din păcate, o adevărată măiestrie și o severă exigență față de ea nu însoțește întotdeauna activitatea arhitectonică. Uneori, ideile cele mai pline de conținut nu capătă o întrupare completă datorită lipsei de măiestrie în execuția lor.

La Moscova, în decursul ultimilor ani a fost realizată într'un termen rapid construcția marelui masiv de locuit al capitalei — străzile Pescianăia și raionului învecinat. Aici este larg folosită noua tehnică progresistă a construcției rapide, care a permis ca în cel mai scurt termen să se creeze un raion complet nou al orașului. Pregătirea tuturor elementelor și pieselor de construcție pe cale industrială, mecanizarea complexă a proceselor de montare, tipizarea construcțiilor de pereți, planșelor, detaliilor arhitectonice, instalațiilor sanitare, etc., toate aceste elemente fac din construcțiile de pe străzile Pescianăia un succes al tehnicii progresiste de construcții.

Totuși, aceste particularități progresiste pozitive accentuează și mai mult lipsurile esențiale arhitectonice și urbanistice ale construcțiilor.

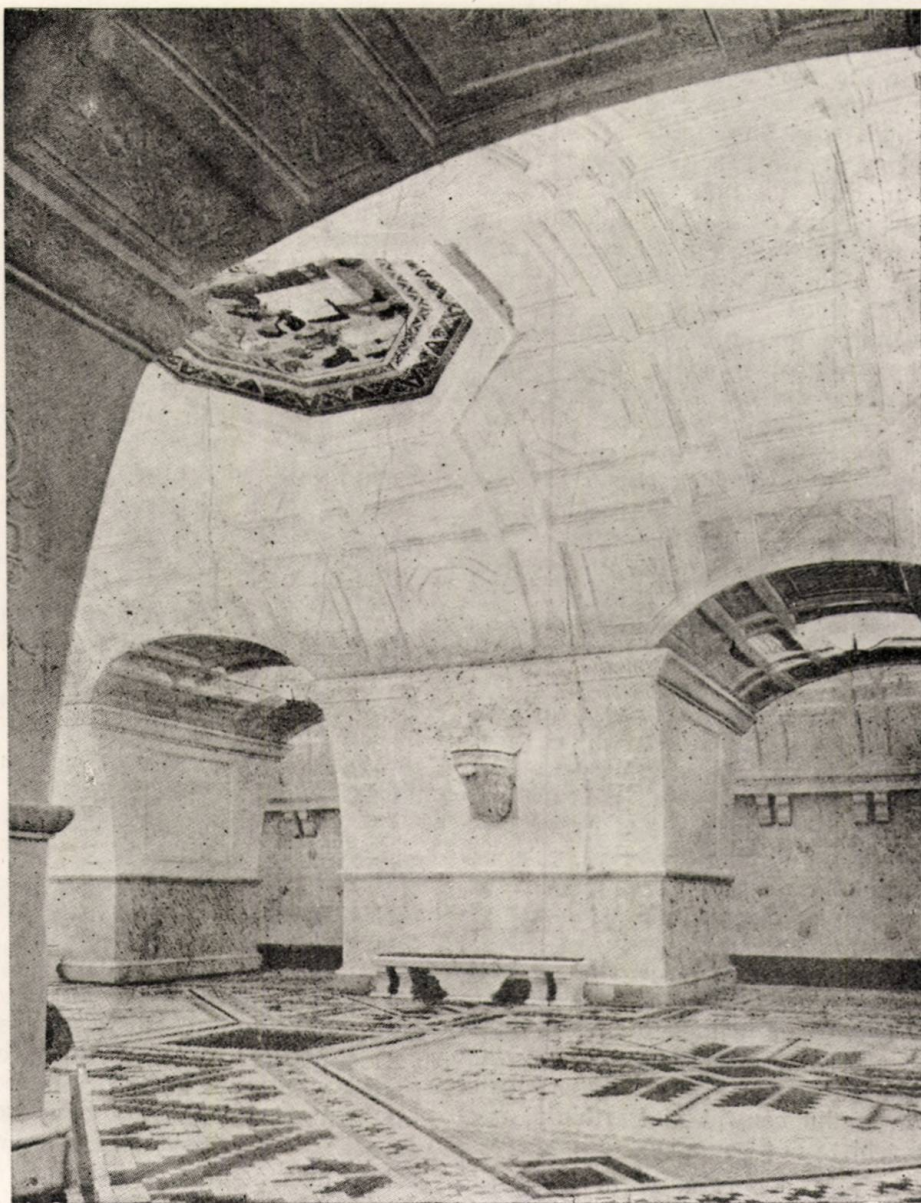
Deși construcția s'a realizat pe un teritoriu complet neconstruit, care dădea libertate totală pentru realizarea unui ansamblu unitar arhitectonic, această minunată posibilitate nu a fost folosită de arhitect. Aici au fost exprimate mai slab tocmai elementele ansamblului arhitectonic. Legătura de compoziție a clădirilor între ele este imperfectă, pe plan artistic, poziția suprafețelor descoperite de plantații, a trecerilor în interiorul cartarelor și a curților nu este bine gândită. Noul masiv de locuit nu are un centru de compoziție destul de clar exprimat, el nu face impresia de unitate și integritate. Lasă de dorit și aspectul arhitectonic al locuințelor, care repetă monotonele aceleași scheme și detalii de compoziție. Insuficient de înalt este nivelul măiestriei și în altă direcție. Condițiile construc-

ției industriale ale clădirilor au cerut aplicarea elementelor exclusiv tipizate, prin urmare, repetarea unora și acelorași forme pe întregul front al construcțiilor. Această împrejurare a cerut dela arhitect, în primul rând și în cel mai înalt grad, elaborarea minuțioasă a fiecărei piese fabricată industrial și în al doilea rând, dibăcia de a repartiza în așa fel elementele ce se repetă, încât să se evite uniformitatea și monotonia. Din păcate, arhitecții care au lucrat pe străzile Pescianăia, n'au putut să rezolve în mod creator aceste serioase probleme și n'au folosit toate posibilitățile tehnicii noi pentru crearea ansamblului artistic.

Nu se poate trece cu vederea faptul că arhitecții au creat prea puține opere arhitecturale de mare valoare în domeniul construcțiilor în masă, care dispun de cele mai mari perspective de dezvoltare, fiindcă se sprijină pe

realizările cele mai noi ale tehnicii sovietice de construcții.

Metodele înaintate industriale de construcții nu sunt încă sprijinite cu destulă tărie de arhitecți, de ideile lor creatoare, nu sunt întărite de abilitatea arhitectului de a crea opere artistice isbutite, din cele mai noi materiale și elemente de construcție. Această împrejurare nu poate să nu frâneze mișcarea continuă a tehnicii de construcții, pe drumul progresului. Unul din motivele principale ale dezvoltării încete a construcțiilor din panouri mari și ale nivelului său calitativ scăzut, este participarea extrem de redusă a arhitecților și în primul rând a măștrilor cu experiență. Căci tocmai ei, artiștii noștri cei mai de seamă ar fi trebuit să fie primii care să vină în ajutorul acestei chestiuni atât de importante și cu experiența personală creatoare, să descopere toate posibilitățile artis-

Stația Bielorussia-Colțevaia — Fragment — Sala Centrală. — Arhitecți I. Taranov și N. Bâcova, coautori Z. Abramova, A. Marova și I. Tatarjinscaia.

tice ale construcțiilor industriale; încă foarte, foarte puțini maeștri participă la această operă importantă.

Construcțiile din panouri mari și din alte elemente prefabricate, necesită asemenea metode de compoziție, de împărțire a fațadelor, de detalii decorative, care să corespundă particularităților acestor construcții, care să permită să se obțină nu numai un efect tehnico-economic, ci și efectul artistic maxim, căci tocmai în îmbinarea acestor fundamente constă măiestria arhitectului. Totuși, așa cum a arătat consfătuirea asupra construcțiilor din panouri mari, convocată de Academia de Arhitectură din U.R.S.S., problemele arhitectonice și artistice ale acestor construcții, în fond, n'au fost încă prelucrate. Nivelul cu totul nesatisfăcător al măiestriei arhitectonice se adevărește și la casele din panouri mari, construite în Moscova pe șoseaua Horoshevskoe și în Magnitogorsk.

Una din problemele noastre artistice importante este ca, perfecționând permanent măiestria, să ne însușim în mod creator detaliile de construcție și metodele noi industriale ale ridicării clădirilor. De această sarcină este strâns legată și o alta nu mai puțin importantă.

Avântul uriaș al construcțiilor în masă în țara noastră necesită tot mai mult aplicarea largă a proiectelor tip de locuințe și clădiri publice. În legătură cu marea dezvoltare a arhitecturii monumentale cu mai multe etaje, proiectarea tipizată trece acum printr-o etapă de schimbări calitative foarte importante. În primul rând se vor tipiza clădirile cu mai multe etaje. Deaceia, cresc excepțional exigențele pentru calitatea artistică a proiectelor tip, căci după ele se vor construi case și pe principalele artere ale orașelor noastre, ele vor reprezenta imaginea artistică nouă a întregilor cartiere orașenești. Trecerea la tipizarea clădirilor cu mai multe etaje are o importanță atât de mare și o importanță într'adevăr de Stat pentru întreaga noastră construcție, încât această problemă a devenit una din problemele centrale ale arhitecturii sovietice.

Trebue să se atragă atenția tuturor arhitecților asupra rezolvării ei complete, de pe poziția celor mai înalte exigențe pentru calitățile de idei artistice și tehnico-economice ale proiectelor tip de case cu mai multe etaje. Primele încercări de rezolvare a imaginii artistice a caselor tip cu mai multe etaje, întreprinse în special în atelierele de arhitectură ale „Ghiprogor”-ului, cu participarea unor maeștri cu experiență, n'au dat încă rezultate satisfăcătoare. Lucrărilor executate le lipsește adâncimea ideilor, măiestria în rezolvarea compoziției, organizarea formelor arhitectonice. Aceasta confirmă cu mai multă tărie toată seriozitatea justei muștrări a organului central al Partidului nostru adresată arhitecților sovietici.

O datorie în fața poporului și în fața artei sovietice o are și critica arhitectonică, organizațiile arhitectonice științifice și obștești, care

sunt chemate să analizeze și să popularizeze experiența arhitecților, să contribuie la creșterea înzestrării teoretice și ideologice a cadrelor de arhitecți și la perfecționarea măiestriei lor.

De mulți ani, în toate republicile Uniunii Sovietice se duce o muncă intensă și multilaterală de creare a arhitecturii socialiste; dacă nu se examinează cu atenție ceea ce a fost creat de arhitecții sovietici, într'adevăr frumos și de valoare, ci ceea ce este numai un fenomen întâmplător în istoria artei noastre, atunci progresul va fi îngreunat.

Problema creării clasicismului sovietic în arhitectură, perfecționării formelor arhitectonice, nu se poate desvolta neîntărind și nedesvoltând ideile noi artistice întruchipate în operele arhitectonice, care constituie fondul de aur al arhitecturii sovietice. Dacă valorile artistice ale trecutului au alimentat și alimentează ca un izvor nesecat arhitectura noastră, atunci și izvorul prețios al noilor imagini arhitectonice, subordonat frumuseții realității noastre servește operele cele mai de seamă ale măestrilor arhitecturii sovietice. Generația tânără de arhitecți nu trebuie să înceapă totul din nou. Fundamentul de granit al artei noi arhitectonice, care corespunde idealurilor comuniste ale poporului este deja pus. Studiarea aprofundată a moștenirii arhitectonice trebuie să fie completată cu aceeași studiere aprofundată a tradițiilor arhitecturii sovietice. Tocmai aceste tradiții fertilizează toată munca generației actuale de maeștri și servesc ca moment inițial pentru dezvoltarea continuă inovatoare a artei arhitectonice.

Marile cuceriri artistice legate de reconstrucția socialistă a Moscovei, în special, de ridicarea clădirilor înalte, au avut deja o mare influență asupra întregii practici a urbanismului sovietic, au atras atenția tuturor arhitecților asupra prelucrării multilaterale a problemelor compoziției orașului sovietic, imaginii și siluetei lui. Care altă experiență arhitectonică a dat atât de mult pentru ascensiunea generală a întregii arte urbanistice în țara noastră?

Trebue să arătăm că studiarea multilaterală a experienței reconstrucției Moscovei, care se realizează după genialul plan stalinist, va duce spre noi succese întregul nostru front arhitectural.

Cu cât arhitecții sovietici vor folosi mai larg experiența urbanistică și tradițiile arhitectonice ale Moscovei socialiste, cu atât este mai important să îi înzestram cu știința profundă și multilaterală a practicii arhitectonice a capitalei. Din păcate, în această privință s'a făcut încă foarte puțin. Până acum nu s'a creat încă nicio lucrare științifică valoroasă, care să popularizeze experiența arhitectonică a Moscovei. Chiar și experiența de proiectare și construcție a clădirilor înalte n'a fost analizată cum trebuie. În critica de arhitectură există aprecieri diferite asupra arhitecturii acestor clădiri și a rolului lor urbanistic, dar aceste aprecieri se referă la elemente generale, inerente tuturor celor opt clădiri

înalte ale capitalei, ca și cum afară de elementele generale, aceste clădiri impunătoare nu ar avea imaginea lor individuală. Oare meritele lor artistice sunt egale? Cât de important ar fi să se dea fiecăreia din aceste clădiri o apreciere profundă și amplă, să se scoată în evidență tot ce este mai valoros, ce aduce arhitectura fiecărei clădiri înalte în tezaurul general al arhitecturii sovietice. O astfel de analiză științifică ar îmbogăți teoria și practica arhitecturii naționale.

Principiile artistice utilizate în creația lui I. Joltovschi, I. Fomin, A. Șciusev, L. Rudnev, V. Ghelfreih, A. Tamanian, S. Dadașev, M. Uscinov și a altor maeștri, sunt larg folosite de întreaga arhitectură sovietică.

Influența ideilor arhitectonice ale lui I. Joltovschi au resimțit-o și o resimt mulți reprezentanți ai arhitecturii sovietice. Este cunoscută marea influență pe care o are moștenirea creatoare a lui A. Tamanian asupra dezvoltării arhitecturii Armeniei Sovietice.

Foarte mult au făcut S. Dadașev și Uscinov pentru arhitectura socialistă a Azerbaidjanului. Dar nu există încă lucrări științifice de valoare în care să se fi dat o cercetare multilaterală a creației celor mai buni arhitecți, să se fi arătat părțile mai bune ale talentului lor, metoda lor și să se fi analizat lipsurile operelor create de ei. Nu există deasemenea nici cercetări în domeniul arhitecturii sovietice de masă.

Cu toate acestea, tocmai în experiența colectivă a arhitecților sovietici se dă un răspuns practic la întrebarea ce anume se găsește într'adevăr de valoare în lucrările și cercetările creatoare ale unora sau altora dintre maeștri, ce anume are tendința spre dezvoltare și este capabil să îmbogățească arta altor arhitecți și să se transforme în tradiție. Nu întâmplător la consfătuirea arhitecților șefi din toată Rusia a fost ridicată problema necesității repetării multiplicată în construcția celor mai bune clădiri și edificii.

Ideile artistice profunde, care stau la baza celor mai bune opere ale arhitecturii sovietice se prelucrează și se dezvoltă de mii de arhitecți sovietici de rând, transformând anumite

realizări și succese ale maeștrilor în succese generale ale arhitecturii sovietice. Prin munca acestor mii de arhitecți se crează tradiții rodnice și se face acea operă imensă care reprezintă baza progresului general al întregului nostru front arhitectonic.

Din păcate, procesul sedimentării acestor tradiții, selecționarea elementelor progresiste din lucrările maeștrilor și întărirea lor în arhitectura de masă se fac încă foarte des fără ajutorul științei și criticii în arhitectură.

Critica în arhitectură n'a devenit încă un ajutor și un sfetnic demn al arhitecților, ea studiază slab practica și răspunde rar la întrebarea: ce anume este o adevărată realizare a arhitecturii sovietice și merită o largă dezvoltare în practica arhitectonică de masă? Analiza proiectului sau a edificiului se dă ca o regulă, fără legătura operei analizate cu dezvoltarea generală a arhitecturii în țară.

Pentru ca să pătrundă în construcțiile de masă numai idei arhitectonice într'adevăr valoroase și ca să fie ferite de succese fictive, de idei și metode false ale măestriei, este necesară studierea sistematică și adâncă a practicii, ridicarea exigenței pentru conținutul de idei și calitatea artistică a operelor arhitectonice. Astăzi, mai mult ca oricând, problemele criticii arhitecturale, care trebuie să dea exemplu de o mare exigență față de arta arhitectonică și de măiestria arhitectului, sunt serioase și pline de răspundere.

Cu cât mai mari vor fi exigențele pentru calitatea creației arhitectonice, cu cât mai principală va fi în arhitectură critica și autocritica, care ajută să se descopere adevăratele valori artistice și de idei ale operei, să se înțeleagă ce se naște și se dezvoltă în arhitectură—cu atât mai repede vom ajunge la deplina înflorire a arhitecturii sovietice.

Prin profunzimea ideilor operelor, însușindu-și perseverent măiestria, bogăția totală a mijloacelor de expresie, a arhitecturii, arhitecții sovietici vor ridica și mai mult însemnătatea artei lor.

Poporul așteaptă dela arhitecți opere de înaltă valoare artistică, demne de timpurile noastre mărețe, de cultura și arta epocii staliniste.

★

ACTIVITATEA ACADEMIEI DE ARHITECTURĂ DIN U.R.S.S. PE ANUL 1952

NICOLAI BALINKIN

Membru corespondent al Academiei de Arhitectură din U.R.S.S.

Academia de Arhitectură din U.R.S.S. este o instituție științifică superioară în domeniul arhitecturii. În anul 1952, institutele sale de cercetări științifice execută peste 100 de lucrări, consacrate problemelor importante ale teoriei și istoriei arhitecturii, ale construcției orașelor, analizei științifice și popularizării experienței creatoare a arhitecturii sovietice și elaborării chestiunilor mai actuale ale tehnicii construcțiilor.

Temele acestor lucrări sunt determinate de problemele pe care viața însăși le pune și anume: realizarea mărețelor construcții ale comunismului, transformarea orașelor sovietice și satelor colhoznice, construcția pe o scară gigantică a clădirilor de locuit, publice și industriale.

Interesele dezvoltării viitoare a arhitecturii sovietice cer analiza teoretică și popularizarea realizărilor progresiste în construirea de ansamblu a orașelor, în arhitectura clădirilor de locuit, a clădirilor publice și a altor edificii. Deaceia, alături de alte lucrări despre teoria și istoria arhitecturii, un loc important îl va ocupa lucrarea cu tema „Rezultatele creatoare ale arhitecturii sovietice din perioada postbelică”, consacrată studierii realizărilor creatoare în diferite domenii ale arhitecturii sovietice.

Institutele de cercetări științifice ale Academiei pregătesc deasemenea lucrări în legătură cu arhitectura clădirilor cu multe etaje din Moscova, a căror construcție se termină anul acesta. Analiza științifică și popularizarea experienței construcțiilor va avea o influență binefăcătoare asupra practicii proiectării și execuției noilor clădiri înalte din Moscova și alte mari centre din U.R.S.S.

Principiul urbanistic este unul din principiile de bază ale arhitecturii sovietice. În legătură cu aceasta, un mare interes teoretic și practic îl reprezintă lucrarea fundamentală: „Bazele construcției sovietice de orașe” (manual de proiectare a orașelor), pe care îl termină anul acesta Institutul de Construcții a orașelor și care analizează științific experiența bogată a arhitecților sovietici.

Reconstrucția orașelor din U.R.S.S. care se face pe o scară necunoscut de largă, urmărește ca orașele să devină nu numai salubre și mai bine amenajate ci și incomparabil mai frumoase ca înainte. Păstrând cu grijă monumentele arhitecturale din trecut și tradițiile artistice care determină imaginea arhitecturală specifică a fiecărui oraș, arhitecții sovietici rezolvă proble-

mele de creație a noi ansambluri importante de artă: artere, piețe și cheiuri, bulevarde noi, square, parcuri, etc. Deaceia, un interes deosebit va reprezenta sesiunea XI-a a Academiei de Arhitectură, convocată pentru anul acesta și care va fi consacrată problemelor de arhitectură legate de construcția centrelor a nouă orașe, capitale ale republicelor unionale (Kiev, Minsk, Tbilisi, Erevan, etc.) și a șapte mari orașe a R.S.F.S.R. (Kuibășev, Stalingrad, Novosibirsk, etc.).

În legătură cu uriașele construcții de locuințe în U.R.S.S., un loc important în munca științifică a Academiei, îl ocupă problemele arhitecturii locuințelor. Aceste lucrări, foarte complexe, îmbrățișează tot cercul de probleme, dela norme de proiectare, principii și metode de planificare a cartierelor de locuit și proiecte tip de secțiuni a caselor de locuit, probleme de plastică arhitecturală legate de casa de locuit și până la problemele economiei construcțiilor și exploatării caselor de locuit. Anul acesta va fi terminată o lucrare fundamentală: „Arhitectura unei case de locuit cu mai multe etaje”, oglindind tot cercul acestor probleme, aplicabile la case de locuit de 8, 12, 14 și mai multe etaje, a căror construcție în masă se desfășoară acum la Moscova.

O atenție deosebită se acordă de către Academia, elaborării științifice a problemelor de proiectare și execuție a clădirilor pentru spitale și școli. O serie de lucrări ale anului 1952, ce se execută de către Institutele Academiei pentru a da un ajutor științific concret mărețelor șantiere ale comunismului, se elaborează în legătură strânsă cu organizațiile care proiectează și execută diferite construcții. Astfel, Institutul de Cercetări Științifice pentru construcțiile rurale și colhoznice elaborează scheme mai perfectionate de planificare a colhozurilor situate în regiunile construcției Canalului Volga-Don.

În condițiunile construirii Canalului principal Turkmene, greutăți mari se ivesc în legătură cu specificul climei acestei regiuni, cu căldurile ei extraordinare (temperatura la umbră ajunge vara la +40°) și cu mari oscilații anuale și zilnice ale temperaturii.

Evidente sunt și greutățile legate de industrializarea uriașei construcții care se realizează departe de centrele industriale, distanțată de artere de cale ferată și automobile și de căi maritime de transport.

În legătură cu aceasta, proiectarea locurilor populate în regiunea principalului Canal Turkmen pune o serie de probleme, care cer o prelucrare științifică prealabilă. O participare activă în rezolvarea lor au și Institutul de cercetări științifice și Filiala Academiei din Leningrad.

Cu participarea Academiei de Arhitectură a fost făcută alegerea locului pentru orașul Tahiataș, care se construiește aproape de principalele lucrări ale canalului. Academia a prelucrat propunerile pentru planificarea și construirea lui. Încă în anul trecut, au fost prelucrate proiectele tip ale caselor de locuit și clădirile publice pentru acest oraș.

Anul acesta vor fi prelucrate principiile de planificare și construire a altor locuri populate în regiunea canalului Turkmen.

Dintre lucrările legate de problema tehnicii construcțiilor, executate de Academie pentru marile șantiere ale comunismului, trebuie menționat studiul caselor de locuit cu puține etaje (1—3 etaje), pentru orașele hidrocentralelor electrice și ale canalelor; deasemenea și continuarea lucrărilor de extindere a noii tehnologii de producție a materialelor de construcție și a produselor — preparate din nisipurile Kașakum, care sunt materiale locale de construcție de bază, pe traseul principalului Canal Turkmen.

O mare importanță o au deasemenea lucrările Academiei, pentru pregătirea noilor manuale pentru învățământul superior de arhitectură. Încă din anul trecut a apărut editat de Academie „Cursul scurt al istoriei arhitecturii ruse”. Actualmente, Institutul de teoria și istoria arhitecturii al Academiei lucrează la alcătuirea unui manual scurt de „Istoria generală a arhitecturii”, „Istoria arhitecturii sovietice” și „Istoria arhitecturii popoarelor U.R.S.S.”. În anul 1952 va fi terminat manualul „Planificarea și construirea orașelor mari și mici”.

Activitatea științifică a Academiei de Arhitectură din U.R.S.S. îmbrățișează un cerc larg de probleme, dela estetica arhitecturii socialiste până la problemele legislației curente de arhitectură și construcție, dela elaborarea tehnologiei de fabricare a pieselor de construcție până la studierea creației marilor arhitecți din trecut.

La baza tuturor acestor lucrări stă învățătura stalinistă despre legătura științei cu practica, despre servirea măreței cauze a transformării socialiste a țării, ca o problemă de onoare și de bază a adevăratei științe. Toate aceste lucrări au un singur scop: să contribuie la creșterea creatoare, continuă, a arhitecturii sovietice, călăuzindu-se după mărețul principiu stalinist, al grijii față de om.

★

ARHITECTURA U. R. S. S. Nr. 4, APRILIE 1952

RECENZIE

Nr. 4 al Revistei „Arhitectura U.R.S.S.” are următorul conținut: articolele „Realizările și neajunsurile arhitecturii noilor stații ale metropolitanului” de I. Sapoșnicov, „Leonardo da Vinci ca arhitect” de D. Arkin, „Piatra gravată în arhitectura Armeniei sovietice” de M. Abramov, „Arhitectura Casei Scânteii” în București de arh. Horia Maicu, prezentările a trei locuințe noi la Leningrad și „Consfătuirea Academiei de Arhitectură a U.R.S.S. pentru ajutorarea marilor construcții ale comunismului”.

În recenzia noastră, ne vom opri mai ales asupra primului articol care conține un material extrem de interesant asupra problemelor unității dintre conținut și formă în arhitectura stațiilor de metro.

Deși articolul se referă numai la stațiile de metro, totuși, adâncimea criticii marxiste face ca problemele tratate să îmbrățișeze o sferă mult mai largă, constituind o generalizare a experienței de până acum a arhitecturii stațiilor construite. Dat fiind marea importanță pe care a avut-o arhitectura metroului din Moscova în dezvoltarea arhitecturii sovietice, socotim că această experiență ne poate fi extrem de folositoare și nouă, în proiectarea

celor mai diferite construcții, deși aparent această legătură poate să nu fie remarcată.

Prin frumusețea și prin confortul perfect al construcțiilor sale, metropolitanul din Moscova întruchipează vădit ideea grijii staliniste pentru om.

Privind evoluția arhitecturii stațiilor se vede limpede cum se adâncește continuu conținutul tematic și cum se dezvoltă sinteza artistică.

Imaginile artistice ale stațiilor primului tronson al construcției au fost realizate în special numai prin mijloace arhitectonice, aproape fără participarea sculpturii și picturii. Aceasta a limitat în mare măsură posibilitatea de a exprima prin arhitectura metroului, temele concrete ale realității sovietice. Din lucrările acelei perioade numai stația „Piața Revoluției” poate fi amintită ca exemplu în care apare clar tendința autorilor către concretizarea tematică a arhitecturii, către sinteza artelor. Această sarcină importantă în acest caz a fost rezolvată mai ales cu ajutorul sculpturii. Totuși, compozițiile sculpturale trăiesc o viață proprie în arhitectura stației, nu se contopesc cu arhitectura și chiar o domină, iar numărul lor prea mare dă într-o oarecare măsură impresia unui muzeu.

Sinteza artelor în imaginea acestei stații a fost înfăptuită mai curând formal, prin aspecte exterioare, decât prin legătura lor organică, ceea ce a influențat negativ nu numai asupra formelor arhitectonice — devenite doar un fond pentru sculpturi — ci chiar asupra calităților artistice ale sculpturilor, așezate în nișele arcelor, ele au căpătat o rezolvare compozițională uniformă și convențională. Sinteza artelor trebuie să fie o unitate organică a diferitelor mijloace artistice și nu o înlocuire a arhitecturii cu pictura sau sculptura.

Inceputul arhitecturii cu conținut tematic se găsește și în unele trăsături ale stației „Maia-covskaia”. În arhitectura acestei stații au fost folosite pentru prima dată panourile de mozaic, a căror tematică a permis să se exprime mai bine conținutul de idei al operei de artă. Însă sinteza artelor plastice în arhitectura acestei stații, este și mai puțin reușită decât în cea a stației „Piața Revoluției”. Panourile de mozaic sunt așezate fără legătură cu arhitectura, izolate de ea. Așezate pe boți în adâncituri speciale, ele se percep ca elemente de sine stătătoare, destinate să înfrumusețeze. Însă, din cauza așezării lor defectuoase, ele sunt greu de privit și îndeplinesc nesatisfăcător și această funcție.

Este suficient să se compare stația „Maia-covskaia” cu noua stație „Comsomolskaia-Colțevaia” ca să se vadă cât de larg și adânc sunt prelucrate în arhitectura acesteia din urmă, mărețele teme ale epocii noastre.

Arhitectura stației „Maia-covskaia” excelează prin îndrăzneala și noutatea soluțiilor constructive, este însă greu să se spună ceva definit asupra conținutului concret de idei al imaginilor sale, pe când în arhitectura stației Comsomolskaia-Colțevaia conținutul de idei este întruchipat cu asemenea claritate și accesibilitate, încât gândirea cuprinde dintr’odată intenția generală a autorului.

Problema sarcinilor tematice ale arhitecturii metroului și a rezolvării sale artistice corecte, este astăzi de primă importanță, deoarece nicio măiestrie compozițională nu poate să înlocuiască lipsa în intențiile autorului a temelor vitale și actuale.

Tendința unui număr din ce în ce mai mare a autorilor stațiilor de metro către sinteza artelor, către folosirea largă a mijloacelor de expresie ale picturii și sculpturii este strâns legată de faptul că arhitecții își pun în fața lor sarcini tematice pline de răspundere, caută metodele cele mai bune pentru rezolvarea lor artistică, care să facă posibilă exprimarea multilaterală a conținutului.

Caracterul tematic al arhitecturii necesită însă nu numai folosirea corectă în compoziție a mijloacelor de exprimare ale diferitelor arte plastice, ci trebuie să se dea și forme arhitectonice în sine expresive, trebuie ca și arhitectura să fie realizată cu o înaltă măiestrie profesională.

Desvoltarea arhitecturii metroului din

Moscova a urmat și urmează tocmai această cale a întăririi conținutului de idei și a expresivității artistice. În imaginile arhitectonice ale celor mai reușite stații este oglindită frumusețea realității sovietice. Pictura, sculptura și arhitectura formează o sinteză perfectă, iar formele arhitecturii, prin plasticitatea lor pot fi în mare măsură comparate cu sculptura.

Toată istoria construcției metropolitanului capitalei sovietice dovedește incontestabil că expresivitatea și claritatea formelor de arhitectură sunt legate indisolubil de conținutul de idei al arhitecturii, de limpezimea sa tematică. Această tendință către generalizarea ideologico-artistice a realității a apărut deosebit de limpede mai ales în arhitectura stațiilor Marelui Inel. După ce metro-ul din Moscova s’a îmbogățit cu asemenea opere de arhitectură tematică, cum sunt stațiile „Curscaia”, „Calupskaia”, „Tagan-scaia”, „Parcul de cultură și odihnă”, și „Comsomolskaia-Colțevaia” și „Bieloruskaia-Colțevaia” se poate afirma că în construcția metroului s’a consolidat definitiv tradiția arhitecturii monumentale cu conținut tematic.

Cu toate că arhitectura stațiilor Marelui Inel în ansamblu desvortă mai adânc principalele teme ale realității socialiste și au apărut o serie de opere de arhitectură limpezi ca formă artistică și pline de conținut, unele elemente ale sale dovedesc că există lipsuri serioase încă în activitatea unor arhitecți. Neclaritatea sarcinei ideologice, nedefinirea temei, pierderea unității de stil, supraîncărcarea arhitecturii cu pictură și sculptură, însfârșit insuficiența măiestrie profesională, au micșorat valoarea operelor unor arhitecți și sculptori ce au participat la construcția stațiilor Marelui Inel.

Greșeli principale serioase au apărut de exemplu în arhitectura și sculptura stației „Serpuhovskaia”. Autorii au avut o intenție interesantă — să prelucereze motivele arhitecturii ruse care se distingeau printr’o mare originalitate și prin puritatea formelor. Însă o asemenea intenție definită numai de această sarcină formală, prin ea însăși nu poate conduce la succesul creației. Ea marchează numai caracterele stilistice ale arhitecturii, dar nu formulează în niciun fel scopul ideologic, conținutul de idei al prelucrării moștenirii arhitectonice naționale. Neavând clar în față sarcina tematică, sarcina care le-ar fi călăuzit studiul, autorii nu au putut să orânduiască și să aleagă metodic valorile trecutului și un început creator promițător, s’a prefăcut în mare măsură într’o experiență formală. Este adevărat că motivele arhitecturii vechi se resimt numai înăbușit, prin reflex și că nimic nu reamintește direct de caracterul bisericesc al arhitecturii vechi, totuși în arhitectura acestei stații, aproape nimic nu vorbește de noua cultură socialistă a poporului sovietic, de idealurile sale comuniste, de măreața epocă istorică a noastră. Nicio singură temă epică a vieții și a luptei oamenilor sovietici nu a fost exprimată, arhitectura stației nu proslăvește nici viața de azi a poporu-

lui sovietic și nici măreția aspirațiilor sale către comunismul de mâine. Imaginea arhitectonică a stației este abstractă, schematică, lipsită de idei și temă.

Oricare din problemele ridicate de dezvoltarea arhitecturii naționale — problemele popularității și originalității formelor de arhitectură, raportului dintre moștenirea clasică și tradițiile arhitectonice populare, problemele moștenirii și novatorismului, problemele măestriei — toate pot fi înțelese bine și rezolvate, numai iluminate de scopul principal pe care îl servește arta epocii socialismului și comunismului.

Arhitectul însuflețit de ideea importanței artei sale, de forța și măreția sentimentelor pe care el trebuie să le stimuleze prin operele sale, va slăpâni în activitatea sa creatoare un instrument puternic pentru verificarea conținutului intențiilor sale plastice și pentru desăvârșirea formei artistice a operei sale. El ar putea astfel, să afle calea justă de folosire a elementelor naționale, pentru ca fiecare dintre trăsăturile

creației sale să însuflească patosul zilelor noastre și să exprime încă de azi viitorul măreț al patriei sovietice.

Deasemenea, nu poate fi socotită mulțumitoare nici arhitectura stației „Pavelețcaia”. Această operă de arhitectură realizată în spiritul unei compoziții clasice abstracte, deși realizată la un înalt nivel profesional, este inertă în trăsăturile sale principale, nu desvăluie o idee adâncă, este lipsită de temă și de noutate.

Tema transformării naturii, schițată în arhitectura vestibulului de intrare a fost uitată de autori și nu și-a găsit dezvoltarea în imaginea arhitectonică a sălii subterane.

În felul acesta, rezultatele primei etape a construcției Marelui Inel al metropolitanei din Moscova ne arată că pe lângă realizări minunate, care ridică și mai mult importanța ideologică și artistică a arhitecturii metroului, activitatea arhitecților a suferit și de unele lipsuri. Aspectul negativ al lucrărilor slabe, constă în faptul că avem de aface cu producții superficiale,

Sala centrală a stației Grădina Botanică, autor Membru Acad. Arhitect. U.R.S.S. V. Ghelfreih și arh. M. Mincus.

în care a fost neglijată partea cea mai esențială în artă — corespondența formei artistice cu conținutul de idei.

Ultimele patru stații construite ale Marelui Inel — „Comsomolscaia-Colțevaia”, „Bieloruscaia”, „Grădina Botanică” și „Novoslobodscaia” — au toate o caracteristică remarcabilă: autorii lor și-au îndreptat atenția către temele cele mai importante ale vremilor noastre. Prin mijloacele arhitecturii, sculpturii și picturii, prin sinteza lor, arhitecții au aspirat să realizeze generalizări cuprinzătoare artistice și ideo-logice. Prin aceasta este de netăgăduit faptul că s'a realizat un nou pas înainte pe calea cea mai grea dar și cea mai rodnică.

Stația Comsomolscaia-Colțevaia (inelară) distinsă cu Premiul Stalin, opera marelui maestru Sciusev, este un exemplu strălucit de exprimare limpede și accesibilă a conținutului tematic al arhitecturii — care a fost axat pe cuvintele rostite de tovarășul I. V. Stalin la 7 Noembrie 1941 în Piața Roșie, adresate armatei: „Să vă însușească în acest război figurile curajoase ale marilor noștri înaintași Alexandru Nevski, Dimitri Donscoi, Kusma Minin, Dimitri Pojarki, Alexandru Suvorov, Mihail Kutuzov! Să vă amintiți mereu de stindardul victorios al marelui Lenin!”.

Intențiile tematice ale autorului sunt exprimate cel mai limpede în arhitectura sălii centrale a stației subterane. Aci nu găsești nimic ce nu ar servi pentru limpezirea temei. Pictura a fost distribuită cu generozitate, deoarece ea este capabilă să redea nemijlocit paginile istorice și viața poporului, ceea ce nu poate face atât de direct arhitectura. Panourile de mozaic sunt realizate în forme majore și nu cu un aspect de miniatură, ca de exemplu în arhitectura stației „Maiacovskaia”.

Înalta măiestrie a lui Sciusev, adâncă în înțelegerea frumuseților arhitecturii naționale apare în special în realizarea iscusită a coloanei grandioase a sălii, care se întinde pe o lungime de peste 150 m și este mărginită de 72 de coloane octogonale puternice, caracteristice pentru arhitectura rusă. Capitelul acestei coloane cu un desen puternic și laconic, în care este redat caracterul sculpturii populare, servește aici ca o verigă necesară în trecerea de la pardoseala severă monumentală de granit roșu închis, care nu are niciun desen către ornamentația bogată a poporului.

Prin aspectul plin de măreție, ansamblul stației Comsomolscaia-Colțevaia exprimă cu putere tema istorică măreață căreia a fost închinată.

Cu toate aceste mari calități, acest ansamblu nu este lipsit și el de unele defecte. Astfel, steaua centrală este prea încărcată de elemente decorative. Aceasta a dus chiar în arhitectură o oarecare notă arhaică, de pompos și manierism, proprie barocului, însă nu operelor monumentale ale arhitecturii sovietice. Structura folosită atât de abundent în arhitectura poporului devine supărătoare, reliefurile prea adânc, pasivitatea prea mare, înfățișarea realizării nenuanțată a sa o fac

greoaie și neplăcută, din care cauză se micșorează într-o măsură și scara sălii. Este limpede că unitatea artistică organică și monumentalitatea arhitecturii sălii pierd din această cauză.

Deasemenea, este de remarcat și faptul că între sala stației și celelalte săli de legătură și vestibulul de intrare nu există o unitate suficientă de stil, ceea ce face să se piardă perceperea ansamblului cu un tot unitar.

A doua din sălile stației Marelui Inel, „Bieloruscaia-Colțevaia”, distinsă cu Premiul Stalin, este o operă foarte interesantă a arhitecturii sovietice.

Adresându-se unei teme actuale închinată înfloririi culturii socialiste a poporului bielorus și plămădind intențiile artistice prin folosirea imaginilor limpezi ale artei populare, autorii dezvoltă una din cele mai rodnice tradiții a arhitecturii naționale.

Această stație, prin multe aspecte ale formei, prin măiestria lor profesională nu este superioară altor ansambluri ale metropolitanului moscovit, totuși această operă are o importanță principală deosebită, deoarece folosește din plin creația populară, bogățiile sale autentice, care nu au fost încă folosite într-o măsură suficientă în arhitectura metropolitanului.

Autorii au știut să folosească cu iscusință aceste elemente, dând sălii principale a stației un aer de prospețime și luminozitate. Folosirea largă a mijloacelor decorative preluate din arta populară bielorusă, nu au dat sălii un caracter decorativ, nu au falsificat structura tectonică a sălii, ci dimpotrivă, au ajutat să se creeze o atmosferă limpede, sărbătorească. În ansamblul său, imaginea arhitectonică a sălii subterane desenează limpede tabloul fericirii poporului, care a dobândit succese uriașe în dezvoltarea culturii sale socialiste.

Aici, această lucrare nu este încă lipsită de unele greșeli. Astfel, corpurile de iluminat din sala subterană sunt peste măsură de grele și ieșite din scară. Deasemenea, ansamblul suferă de lipsă de unitate de stil, vestibulul exterior deosebindu-se prea mult de sala de jos.

Posibilități foarte mari pentru realizarea unei opere de arhitectură cu un bogat conținut de idei au avut autorii noii stații „Grădina Botanică”. Însăși numele subliniază dela început tema: natura țării sovietice. Această temă poate fi însă tratată pe o cale greșită a admirației pasive sau estetice a naturii și a formelor plantelor, sau pe singura cale justă: realizarea imaginii generale a poporului, care transpune în viață mărețul program stalinist de transformare a naturii, care transformă pustiurile în pământuri roditoare, care crează noi specii de plante, care prefacă clima și schimbă fața unor teritorii imense. Imaginile naturii transformate după planul genial al Conducătorului, portretele marilor savanți Miciurin, Docuceaev, Kostăcev, Williams, Lâsenko și altor inovatori ai științei și practicii agriculturii ar fi putut avea un conținut artistic de idei, care să stea la baza concepției arhitecturii stației „Grădina Botanică”. Autorii însă,

în loc de a exprima atitudinea activă, creatoare a oamenilor sovietici față de natură, s'au rezumat în fond numai la prelucrarea formelor planțelor în forme de arhitectură. Deși detaliile decorative ale capitelor pilonilor sălii subterane sunt executate cu multă măiestrie, ele redau o expresie convențională, aproape geometrică a frunzelor, ceea ce prejudiciază arhitectura întrucât devin un scop în sine. Fără îndoială că frunzele de acant dela colțurile capitelor sunt frumoase, însă ce rol poate avea în exprimarea temei și ideilor operei, închinată redării naturii patriei sovietice, frunza de acant, oricât de strălucită ar fi măiestria cu care este executată? Ce vorbește acanta inimei omului sovietic, care iubește natura țării sale și dorește să o vadă oglindită în arhitectura sălii? Nimic. De aceea, acestea sunt doar elemente convenționale de arhitectură neavând în condițiile din U.R.S.S. niciun fel de conținut real.

Deși imaginea sălii subterane a stației este monumentală și produce o impresie puternică — poate chiar că pilonii sunt peste măsură de masivi, greoi — lipsa unei intenții care să cuprindă rezolvarea temei în toată adâncimea și importanța sa, a făcut imposibil ca să fie redată trăsăturile comunismului, care se observă încă de pe acum, întruchipate în marile transformări ale puterii sovietice.

Cea de a patra din noile stații ale Marelui Inel „Novoslobodsciaia”. — Caracterizarea generală a imaginii arhitecturii acestei stații a mai fost dată în numărul precedent al revistei „Arhitectura U.R.S.S.”. În acest număr s'a arătat că imaginea arhitectonică a acesteia este falsă în liniile sale generale. Liniile curbate neplăcut, care parcă atârnă, ale sălii subterane, torsadele aurite care „galonează” arcele pilonilor, dau arhitecturii stației un aspect decorativ și complet artificial. Intreaga concepție artistică de idei creată de imaginea arhitectonică este în contradicție cu conținutul temei aleasă de autori — munca pașnică și conștiința a oamenilor sovietici, aspirația lor către pace.

În afară de aceasta, introducerea în arhitectura stației a vitrourilor — deși interesantă prin faptul că se folosea în arhitectura metro-ului aceste elemente — prin felul în care au fost tratate într-o notă „modernistă” decadentă, ele nu ajută imaginea generală a stației.

Greșelile autorilor încep din momentul în care vitroul a devenit un scop în sine pentru demonstrarea posibilităților luminoase și coloristice ale noului material, în loc să fie tratat ca un mijloc pentru dezvoltarea mai departe a ideii tematice a stației.

Deasemenea, vitrourele în formă de mari panouri sunt introduse în corpul pilonilor unde nu-și pot avea locul. Iluminarea pilonilor din interior crează impresia că ar fi goi pe dinăuntru în consecință falsi, decorativi. Acest caracter decorativ este accentuat și de „galoanele aurite” care îi conturează ceea ce desființează natura tec-

Fragment — fațada casei Guvernului Armeniei R.S.S. din Erevana Acad. arh. A. Tamanian.

tonică a reazimelor și dă impresia că ar fi desenate.

Aceste greșeli, care ar putea părea exclusiv profesionale, au apărut din cauză că autorii nu au urmărit consecvent să pună cu limezime în evidență tematica de idei, formele alese pentru exprimarea acestei teme creind impresia de capricii și artificialitate.

Aruncând o privire generală asupra proiectelor noi ale stațiilor de metrou, se poate spune cu satisfacție că autorii s'au adresat temelor celor mai importante ale zilelor noastre, că au aspirat să exprime în imaginea de arhitectură cele mai esențiale trăsături ale realității socialiste. Cele mai frumoase dintre stațiile noi constituie o contribuție prețioasă la tezaurul artei sovietice.

★

Articolul următor „Piatra gravată în arhitectura Armeniei Sovietice” de arh. M. Abramov prezintă tipurile de piatră folosite și modul de execuție a lor. Este interesant de remarcat faptul că, în arhitectura Armeniei Sovietice, datorită existenței în cantități mari a tufurilor care se prelucresc foarte ușor, acest material a înlocuit în întregime cărămida.

★

La rubrica „Practica Arhitectonică” sunt prezentate trei clădiri de locuit din Leningrad, terminate recent: locuința pe prospectul Kirov — autorii arh. Guriev și Fromgel —, locuința de pe Ohta — autor arh. Maceret —, și locuința de pe Udeinaia — autor arh. F. Hepner.

★

Ultimul articol este „Arhitectura Casei Scânteii” din București, de arh. Horia Maicu. articol publicat și în revista „Arta în R.P.R.” Nr. 3/1951, București.

Nu insistăm asupra acestui articol foarte interesant, pentru motivul că în revista noastră au mai apărut materiale cu un conținut apropiat.

★

Revista se încheie cu „Cronica” Consfăturii Academiei de Arhitectură a U.R.S.S. pentru sprijinirea marilor construcții ale comunismului.

Arh. A. MOISESCU

NOTE • RECENZII

VEINBERG V. B.: Iluminarea naturală a școlilor. (Estestevennoe osvescenie skol). Gos. Izd. Lit. po Striit. Arhit. Leningrad-Moscova, 1951.

Se dau noțiuni sumare despre energia radiațiilor și despre intensitatea și spectrul radiațiilor cerului și soarelui. Se studiază îmbunătățirea iluminării clădirilor de școli, procedeele de calcul și metodele de cercetare a iluminatului natural. Se studiază și metodele de protecție împotriva supraîncălzirii încăperilor în timpul verii.

Capitolele sunt intitulate: lumina naturală; compoziția arhitecturală a clădirilor școlare; șantierul de construcție; pozițiile golurilor pentru ferestre; ferestrele; suprafața ferestrelor; zugrăvirea încăperilor; protecția încăperilor împotriva razelor solare; proiectarea iluminatului natural; metode de calcul al iluminatului natural; iluminatul pe modele; studii în școală; literatură.

DIURNBAUM N. S.: Micul manual al arhitectului (Kratkii spravocnik arhitektoara). Gos. Izd. Lit. po Stroitu. i. Arhit. Moscova, 1951.

Se prezintă datele generale necesare arhitecților și constructorilor pentru executarea diferitelor construcții civile. Cartea se bazează pe Anuarul arhitectului publicat în 1947 și 1949 și pe ultimele realizări în domeniul arhitecturii. Sumarul cuprinde următoarele titluri: întocmirea planurilor centrelor populate; clădiri de locuit; case cu locuințe și cămine; clădiri publice și comunale; ordine arhitecturale; gabarite și măsurări; elemente de clădiri și calcule; materiale de construcții; matematică, măsuri, semne convenționale, scări.

REVISTE

VODENICIAROV I.: Cum să proiectăm și să executăm construcțiile (Kak da proektirame i izpilitavame stroitelstvoto). Arhit. Stroiu, 1951, Nr. 9; 2—5.

Construcțiile de locuințe din Bulgaria executate sub regimul capitalist și chiar în primii ani după 9 Septembrie 1944, lasă de dorit. Se arată sumar defectele și cauzele lor.

Costul construcțiilor este încă foarte ridicat din cauza insuficienței organizării a șantierelor, a lipsei de planificare a materialelor, a lipsei de metode industriale, a calității inferioare a lucrărilor, etc. Se impune întocmirea unor proiecte exacte și detaliate și executarea lor întocmai. Se recomandă construirea de apartamente cu mai multe odăi și clădiri cu mai multe etaje, ca fiind mai economice.

Se arată ce conține anteproiectul și proiectul tehnic ale unei construcții. Se impune elaborarea pe baza experienței URSS de noi tipuri de locuințe, explicându-se importanța tipizării și a modului. Se recomandă standardizarea tuturor elementelor mai ales a celor principale, o strânsă colaborare între ingineri și arhitecți și folosirea muncii în colectiv.

IOHOV A. A.: Să fie asigurată construirea școlilor după proiecte-tip de calitate superioară. Gorodskoie hoziaistvo, Moscvi, Nr. 4 (1952).

Între 1951 și 1960 urmează să se construiască la Moscova 400 școli noi. În acest fel rețeaua școlară a Capitalei va fi de 10 ori mai mare decât în 1913.

Autorul dă în articol o serie de sugestii pentru îmbunătățirea proiectelor-tip. Anumite încăperi ar trebui să fie mărite față de proiectele existente, de ex.: laboratoarele, cabinetele științifice, bibliotecile, sălile de lectură, sălile de recreație, etc. Distribuția funcțională a încăperilor

pe nivele să fie mai strâns legată de cerințele de organizare a vieții școlare.

Se analizează în articol o serie de proiecte-tip și se dau reproduceri de planuri și fotografii.

VAHTANGOV E. S.: Hotelul Sovietscaia, Gorodskoie hoziaistvo, Moscvi, Nr. 4 (1952)

Articolul face descrierea grandiosului edificiu al hotelului „Sovietscaia” din Moscova. Acesta se compune dintr-un corp nou cu 4 etaje și din vechea clădire reconstruită complet, unde se găsesc restaurantul și sala de spectacole. O problemă foarte dificilă a fost rezolvarea compozițională a fațadelor, din cauza greutatea ivite prin prezența unor funcții atât de variate ce trebuiau să fie exprimate unitar și armonios. Se arată apoi în articol și felul cum autorii au rezolvat încadrarea edificiului în complexul urbanistic înconjurător. Urmează o expunere însoțită de numeroase fotografii a interioarelor acestui hotel. Se relevă felul cum a fost întrebuințată pictura decorativă în rezolvarea plastică a interioarelor.

PIASECKI W.: Despre materiale pentru ornamentări (O tworzywach sztukatorskich), Archit. (Pol.), 1951, Nr. 10, 321—324; 9 fig.

Se arată că întrebuințarea în arhitectură a ornamentelor inspirate din clasicism ridică probleme noi mai ales în privința materialului. Se arată cauzele și se descriu noile metode de ornamentare, cum ar fi metoda stropirii, turnării, metoda executării rapide a tencuielii din materiale rezistente, etc. Se preconizează întrebuințarea ipsosului sau a ipsosului cu var ca materie primă pentru ornamente interioare.

Se arată calitățile noilor materiale conținând diferite cimenturi și var hidraulic și nevoia altor materiale noi și a metodelor de prefabricare.

Încercările care se fac în prezent caută să rezolve aceste chestiuni. Lipsa de cadre pentru ornamentare se va rezolva prin cursuri de calificare.

HAMOR I.: Evoluția tipurilor de locuințe în cursul construirii unui combinat metalurgic (Iakoháztipusok fejlődése a Sztálin Vasmű tukreben) Építés, 11—12 (1951).

Se prezintă evoluția tipurilor de locuințe pentru imobile cu mai multe etaje, în cursul construirii unui combinat metalurgic.

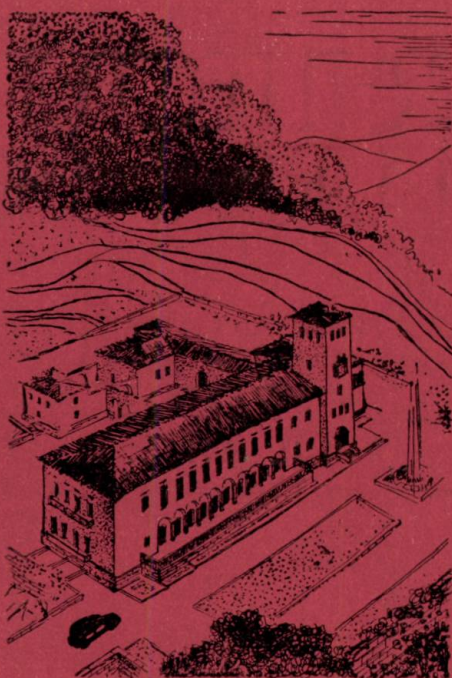
Pe baza principiului că este necesar să se studieze nu unități izolate, ci secțiuni de imobile, care legate și combinate, să facă posibilă variația blocurilor de locuințe cerută de planul urbanistic, s'a ajuns la trei secțiuni tip: 1) casă cub, izolată, cu patru apartamente pe palier; 2) element de mijloc cu patru apartamente pe palier, care poate fi utilizat și ca element de capăt; 3) element de capăt cu patru apartamente pe palier, care împreună cu un element simetric, poate forma o unitate independentă.

Aceste tipuri sunt bine rezolvate din punct de vedere al planului: camerele au intrare directă din vestibul, dependențele sunt luminate direct, W. C. separat de baie. Ele însă prezintă inconveniente din punct de vedere economic și al posibilității construirii în serie.

În toamna anului 1950, apar alte două tipuri, cu 3—4 apartamente pe palier, proprii pentru întrebuințarea elementelor prefabricate.

În primăvara anului 1951 mai apar trei secțiuni tip care nu diferă cu mult de tipurile din anul precedent, aducând unele îmbunătățiri în vederea întrebuințării elementelor prefabricate. Tot acum apare un element de colț.

E 1660

1/5

ARCHITECTURA SI URBANISM

8

1952

EDITURA TEHNICA

ARHITECTURA SI URBANISM

ANUL III, Nr. 8

AUGUST 1952

ORGAN AL ASOCIAȚIEI ȘTIINȚIFICE A INGINERILOR ȘI TEHNICIENILOR DIN R.P.R. ȘI AL MINISTERULUI
CONSTRUCȚIILOR ȘI AL INDUSTRIEI MATERIALELOR DE CONSTRUCȚII

APARE LUNAR SUB ÎNGRIJIREA UNUI COMITET DE REDACȚIE

REDACȚIA: BUCUREȘTI, B-DUL 1848 Nr. 12 • TELEFON: 3.57.28, 3.07.30

SUMAR

Pag.

* * * : Constituția construirii socialismului	1
H. Delavrancea, arh.: Sanatoriul de noapte din Hunedoara	5
D. Daniel, arh.: Un club la Câmpina	12
Z. Solomon, arh.: Proiectarea modulară în arhitectura industrială	16
I. Glückman, arh.: Considerații acustice asupra problemelor de urbanism	23
M. Enescu, arh.: O metodă de dimensionarea ferestrelor la clădirile de locuințe	31
A. Moiescu, arh.: Arhitectura U. R. S. S. Nr. 5 1952 (Recenzie)	35

СОДЕРЖАНИЕ

Стр.

* * * Конституция строительства социализма	1
Арх. Делавранча: Ночной санатории в Хунедоаре	5
Арх. Д. Даниел: Клуб в Кымпине	12
Арх. З. Соломон: Модулярное проектирование в индустриальной архитектуре	16
Арх. И. Глюкман: Соображения акустического характера, в вопросах городского благоустройства	23
Арх. М. Енеску: Метод измерения окон в жилых домах	31
Арх. А. Моисеску: „Архитектура СССР.“ No. 5/1952 (Рецензия)	35

CONSTITUȚIA CONSTRUIRII SOCIALISMULUI

Votarea de către Marea Adunare Națională a Proiectului de Constituție, întocmit de Comisia Constituțională aleasă de Marea Adunare Națională, constituie un eveniment de o deosebită însemnătate în viața țării noastre. Noua Constituție oglindește succesele istorice cucerite de oamenii muncii în frunte cu clasa muncitoare sub conducerea Partidului Muncitoresc Român, ilustrând voința fermă a poporului muncitor de a duce până la capăt opera construirii socialismului.

Cu mândrie patriotică a primit poporul muncitor noua Constituție, rezultat al marilor cuceriri, care i-au schimbat și continuă să-i schimbe viața, făcând-o și mai luminoasă. Cuceriri legate în conștiința poporului nostru muncitor de Partidul clasei muncitoare, inspiratorul și organizatorul tuturor victoriilor sale.

În R. P. R., noua Constituție a devenit necesară în urma transformărilor radicale ce au avut loc în viața politică, economică și socială a țării. Vechea Constituție, corespunzătoare unei anumite faze de dezvoltare, a fost depășită de merul nostru înainte.

În răstimpul a 4 ani dela adoptarea ei, s'a înfăptuit revoluționarul act al naționalizării principalelor mijloace de producție, la 11 Iunie 1948, care a însemnat o cotitură pe drumul construirii Socialismului în Republica Populară Română. S'a creat astfel un puternic sector socialist, care înlătură treptat sectorul capitalist din economia țării noastre. Datorită naționalizării principalelor mijloace de producție, s'a putut trece la conducerea planificată a economiei noastre naționale. Primele două planuri de Stat pe anii 1949 și 1950 au pus bazele Planului Cincinal, printr'o refacere și o dezvoltare a economiei naționale. Pentru crearea bazei economice a socialismului, s'a trecut la o dezvoltare masivă a industriei grele, punându-se accentul pe construcția de mașini. Industria socialistă și-a triplat aproape producția, luând un mare avânt. S'au creat noi ramuri industriale. Industria grea s'a dezvoltat vertiginos: față de 1949, producția de strunguri a crescut cu 660% iar cea de motoare cu 476%. Pentru prima oară s'au fabricat în țara noastră tractoare de 120 CP, betoniere de 500 litri capacitate, motoare electrice petrolifere, generatori sistem Dick, întrerupătoare automate petrolifere, centrale de radioficare, televorbitoare, instalații de semnalizare, cuptoare de înaltă frecvență, etc.

În opera de industrializare a țării, agricultura nu a fost lăsată mai prejos. Transformarea socialistă a agriculturii, ale cărei baze s'au pus prin înființarea unei importante rețele de stațiuni de mașini și tractoare, prin înființarea a nemărate gospodării agricole de Stat și peste 1500 gospodării agricole colective, prin dezvoltarea sectorului cooperatist, a dus la strângerea

alianței dintre clasa muncitoare și țărănimea muncitoare, bază a înfloririi Patriei noastre.

Inspirându-se din pilda măreței Constituții staliniste, noua Constituție a R.P.R. oglindește viața nouă pe care și-o făurește poporul nostru sub conducerea Partidului, cu ajutorul neprecupețit al Marii Uniuni Sovietice, înregistrează cuceririle sale și fixează legislativ marile drepturi și libertăți de care se bucură toți cei ce muncesc din Patria noastră.

Noua Constituție arată că Republica Populară Română s'a născut și s'a întărit, ca rezultat al eliberării țării de către forțele armate ale Uniunii Sovietice, de sub jugul fascismului și dominației imperialiste, ca rezultat al doborârii puterii moșierilor și capitaliștilor de către masele populare dela orașe și sate, în frunte cu clasa muncitoare, sub conducerea Partidului Comunist Român.

Noua Constituție fixează sarcinile Statului democrat popular, ca principal instrument al construirii socialismului.

Tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej, călăuzindu-se după învățătura leninist-stalinistă, a arătat că: „Statul nostru a căpătat funcțiuni noi, acelea ale muncii economico-organizatorice și cultural-educative, funcțiuni care se desfășoară în întreaga lor amplitudine abia după victoria socialismului, dar care de pe acum încep să joace un rol tot mai mare în viața țării noastre”.

Aceste funcțiuni se desfășoară în condițiile existenței a trei formațiuni social-economice: formațiunea socialistă, mica producție de mărfuri și formațiunea particular-capitalistă. Fundamentul formațiunii socialiste este proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție, care are, fie forma proprietății de Stat, fie forma proprietății cooperatiste-colectiviste. Formațiunea socialistă are rolul conducător în economia națională. Statul întărește neîncetat această formațiune și asigură creșterea continuă a bunei stări materiale și culturale a oamenilor muncii, care luptă cu avânt patriotic pentru întărirea și dezvoltarea formațiunii socialiste în toate domeniile economiei.

Noua Constituție proclamă o cucerire istorică: formațiunea socialistă a economiei naționale în care este lichidată exploatarea omului de către om.

Mica producție de mărfuri în Republica Populară Română, cuprinde gospodăriile țărănești mici și mijlocii, care posedă proprietatea particulară asupra pământului, bazată pe munca proprie a producătorului, ca și atelierele meseriașilor, care nu exploatează munca altora. Statul ocrotește dreptul de proprietate particulară asupra pământului a țăranilor cu gospodării mici și mijlocii, pe baza legilor în vigoare.

Statul Democrat Popular sprijină pe țăranii cu gospodării mici și mijlocii, pe meseriași cu

scopul de a-i feri de exploatarea capitalistă, de a spori producția realizată de ei și de a ridica bunăstarea lor.

Formațiunea particular-capitalistă în Republica Populară Română cuprinde gospodăriile chiburești, întreprinderile comerciale particulare, micile întreprinderi industriale nenaționalizate, bazate pe exploatarea muncii salariate.

Statul Democrat Popular realizează în mod consecvent politica de îngrădire și eliminare a elementelor capitaliste.

Forța și vitalitatea regimului de democrație populară se oglindesc în capitolul privitor la drepturile și îndatoririle cetățenilor Republicii Populare Române. Dreptul la muncă, dreptul la învățătură, egalitatea de drepturi a femeii cu bărbatul în toate domeniile vieții economice, politice, de Stat și culturale, libertatea de conștiință, libertatea cuvântului, libertatea presei, libertatea întrunirilor, constituie marile drepturi și libertăți ale cetățenilor din R.P.R., cărora regimul de democrație populară le asigură un conținut real, în contrast izbitor cu constituțiile țărilor capitaliste, unde — ca de pildă — în S.U.A., Constituția nici nu atinge măcar problema dreptului la muncă și a dreptului la odihnă, iar o sumă de legi fasciste: Wood, McCarran, Taft-Hartley, Smith, vin să confirme fățărnicia democrației burgheze. Aceste legi completează prevederile reacționare ale Constituției.

Noua Constituție este o oglindă a ideologiei frăției între popoare; ideologia internaționalismului proletar. Proclamă și asigură deplină egalitate de drepturi a oamenilor muncii, cetățeni ai R.P.R., — fără deosebire de naționalitate și de rasă, — în toate domeniile vieții economice, politice și culturale. Aplicând în mod consecvent politica națională leninist-stalinistă a Partidului și călăuzindu-se după glorioasa experiență a Statului sovietic, noua Constituție asigură autonomia administrativ-teritorială populației maghiare din raioanele secuiești, care formează o masă compactă. Prin crearea Regiunii Autonome Maghiare a R.P.R., populația maghiară va lupta cu și mai mult avânt alături de poporul muncitor pentru cauza comună: construirea socialismului.

Noua Constituție consfințește o măreață realitate a vieții politice noi: rolul conducător și de avantgardă al Partidului Muncitoresc Român în Stat și construirea societății socialiste. Noua Constituție exprimă cu hotărîre una dintre cele mai însemnate cuceriri ale poporului nostru: politica externă de apărare a păcii, de prietenie și alianță cu U.R.S.S. și cu țările de democrație populară, de pace și de prietenie cu toate popoarele iubitoare de pace. Este o Constituție a Păcii, a unui Stat care, prin însuși caracterul său ca Stat al celor ce muncesc, este un apărător consecvent al păcii și independenței poporului. O Constituție a unui popor care-și apără bunul său

cel mai de preț: *Pacea*, proclamând-o ca politică de Stat.

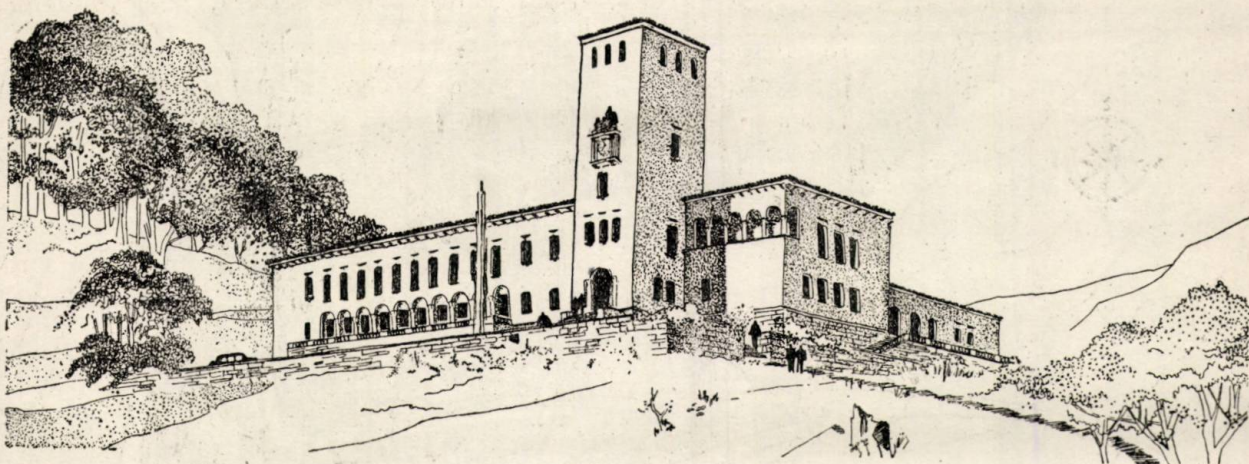
Profundele sentimente de dragoste și recunoștință, pe care poporul nostru le poartă Țării Socialismului Victorios, se oglindesc în noua Constituție.

Lege fundamentală a Statului nostru, noua Constituție va consolida regimul de democrație populară, strângând tot mai puternic în jurul Partidului și a puterii populare masele largi, înarmând clasa muncitoare, țărănimea muncitoare, intelectualitatea legată de popor, în lupta pentru construirea victorioasă a socialismului, sub steagul invincibil al lui Lenin și Stalin.

Noua Constituție înseamnă și o chemare la luptă pentru dezvoltarea economiei noastre naționale, pentru creșterea vigilenței revoluționare a poporului muncitor împotriva uneltirilor din afară și dinlăuntrul țării, pentru înflorirea necontenită a scumpei noastre Patrii. În acest scop, muncitorii, inginerii și tehnicienii din multe uzine și fabrici își însușesc inițiativa patriotică a colectivului uzinelor „Sovromtractor” de a termina în 10 luni și 20 zile sarcinile de plan pe anul acesta. Conștienți de faptul că pentru a se asigura dezvoltarea intensă a forțelor de producție și ridicarea continuă a nivelului de trai, victoriile consfințite în noua Constituție trebuie să fie consolidate prin îndeplinirea și depășirea angajamentelor luate. Nenumărate sunt pildele de patriotism ale oamenilor muncii din țara noastră. Astfel, peste 600 de muncitori dela Combinatul „Sovrommetal” Reșița lucrează în contul anilor viitori. Numeroase grupuri de mineri dau cărbune în contul anului 1953. Pese 60% din brigăzile de mineri dela Aninoasa, depășesc zilnic normele cu 10—70%. La mina Lupeni a pornit inițiativa patriotică a maistrului Gheorghe Sviștea, care conștient de rolul maistrilor mineri în dezvoltarea întrecerilor socialiste, a întocmit un plan de măsuri tehnico-organizatorice, în care primul loc îl ocupă organizarea brigăzilor minere. Sub lozincă „Niciun miner sub normă! — Mai mult cărbune pentru patrie, pentru pace!”, maistrii mineri din toate întreprinderile carbonifere au început să-și însușească inițiativa patriotică a maistrului Gheorghe Sviștea.

Votarea noului Constituții a dat naștere unui deosebit avânt în lupta pentru îndeplinirea Planului Cincinal și a Planului de Electrificare, pentru asigurarea reușitei campaniei de recoltare și colectare, pentru lichidarea urmărilor abaterilor de dreapta, pentru apărarea păcii împotriva uneltirilor ațățătorilor la război, imperialiștii anglo-americieni.

Clasa noastră muncitoare, condusă de Partid, duce cu hotărîre lupta pentru industrializarea socialistă, singura cale spre dezvoltarea puternică a tuturor ramurilor economiei naționale pentru întărirea, independența și suveranitatea țării noastre.

SANATORIUL DE NOAPTE DIN HUNEDOARA

Arh. H. DELAVRANCEA

Într-o lume nouă, programe noi.. asta ar fi una din caracteristicile arhitecturii de azi. Si din programele noi, socialiste face parte și „Sanatoriul de Noapte”, noțiune necunoscută până acum.

Inceputul se va face la Hunedoara, pentru înțărirea centrului de muncă activă și intensă a Combinatului Siderurgic.

Noile directive medicale ale Ministerului Sănătății cer ca medicina preventivă să ia din ce în ce mai multă preponderență asupra medicinei curative. În cadrul medicinei preventive intră această nouă instituție creată în Uniunea Sovietică și care nu se întâlnește în occident. Pe lângă concedii anuale și alte ajutoare, instituția Sanatoriului de Noapte vine în sprijinul oamenilor muncii. Numele de Sanatoriu de Noapte nu este destul de explicit; muncitorul obosit și predispus la boală găsește aci nu numai un adăpost pentru noapte, dar un loc unde-și petrece cele 16 ore din 24, în afară de cele 8 ore de muncă, la adăpost de oricare grijă în liniște și odihnă, găsind și îngrijirea medicală necesară.

Sanatoriul de noapte este dependent de o instituție, fabrică, uzină și numărul paturilor trebuie calculat după numărul de oameni care au nevoie de a-și îngriji sănătatea.

Sanatoriul s'ar numi mai clar „de Odihnă”, sau de „Refacere”. El reflectă caracteristica noii și generoasei tendințe socialiste, a grijii staliniste față de om.

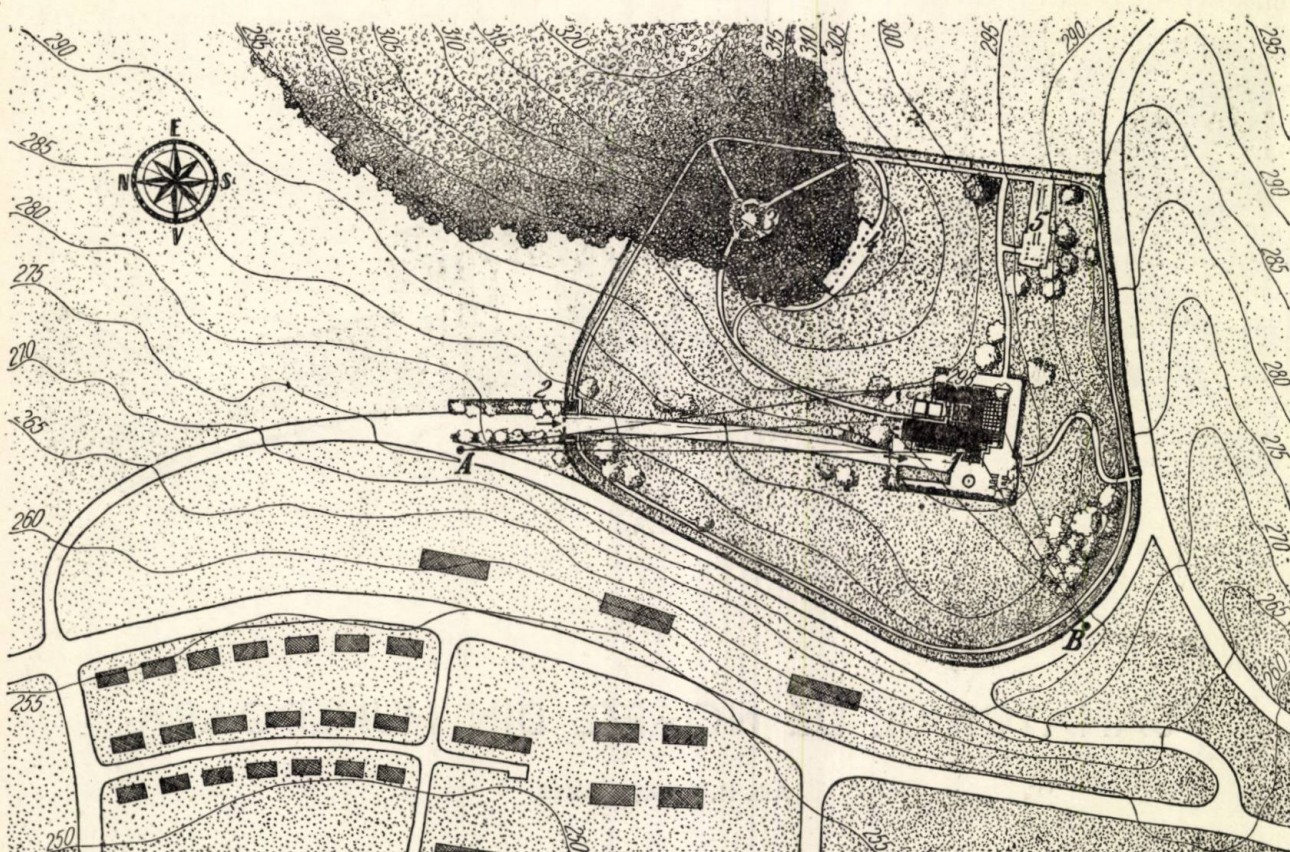
Confederația Generală a Muncii a hotărât să pășească pe drumul deschis de U.R.S.S. și să

clădească o asemenea instituție. Locul ales pentru prima realizare, este — după cum am mai spus, la Hunedoara, pentru Combinatul Siderurgic. Problema a fost dată I.P.C.-ului împreună cu întreg studiul de clădiri și ansamblul urbanistic pentru crearea unui nou oraș muncitoresc, cu tot ceea ce îi este necesar: Sfat Popular, Grup Social, Club, Teatru, Școli, Poștă, Cantine, Creșe, Spitale, etc .

I. P. C.-ul a trimis arhitecții la fața locului pentru a pune primele jaloane ale acestor lucrări complexe.

În Valea Cernei, dealungul râului, se înșiră, înghesuit și fără caracter, orașul Hunedoara de azi, rămasă din epoca imperialismului habzburgic, apoi micul cartier țărănesc de ieri, dominate îndeaproape de străvechiul castel al Huniazilor și deasupra tuturor, impunător și hotărât, marele Combinat Siderurgic. Pe versantul opus, apar primele realizări ale noului oraș muncitoresc în elaborare.

Vizitând toată regiunea, după o amănunțită cercetare, arhitecții, contatând că valea unde se va situa viitorul oraș și chair primele terase nu conveneau sanatoriului, au trecut de ultima cornișă de înconjur a regiunii urbanizate (nivelul + 256) și au ales un teren mai înalt la + 300 m în marginea pădurii bătrâne de stejar, care face coronamentul de pe versantul de Est al Văii Cernei. Locul domină orașul întreg, iar clădirea se va proiecta pe silueta bogată și întunecată a stejarilor și se va impune din depărtare orașului vechi de jos ca și celui nou.

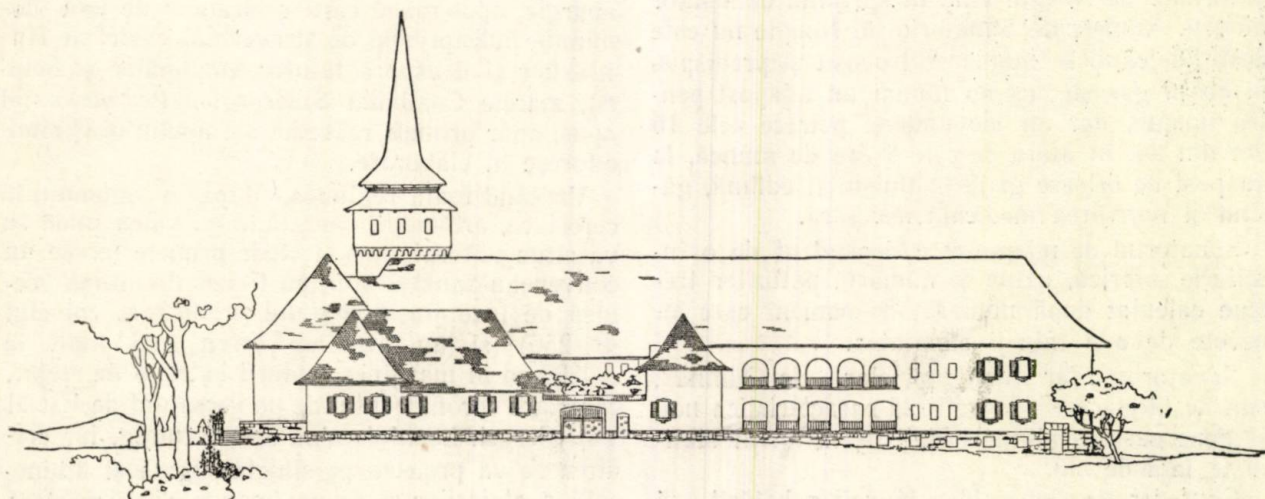
Plan de situație. A — Perspectiva Nord-Vest; B — Perspectiva Sud-Est

Pentru această alegere a locului și a hotărârilor luate, arhitecții au colaborat cu muncitorii și conducerea fabricii, au petrecut multe ore printre ei în uzină, discutând despre munca și viața lor.

Dealtminteri, tot acolo, fiecare din arhitecții acelui grup și-au frământat programul și concepția clădirii ce trebuia s'o execute și plini de

entuziasmul și de dorința de a realiza ceea ce merită acești oameni ai muncii, au precizat amplasarea, terenul, soluția arhitectonică care trebuia legată de tradiția locală.

Printre toate cercetările locale și frământările acelor zile, desigur că un loc de frunte l-a avut castelul Huniazilor. Depe dealul Chighizului,

Fațada Est — Primul proiect — Intrarea în curtea de serviciu-locuință Administrator

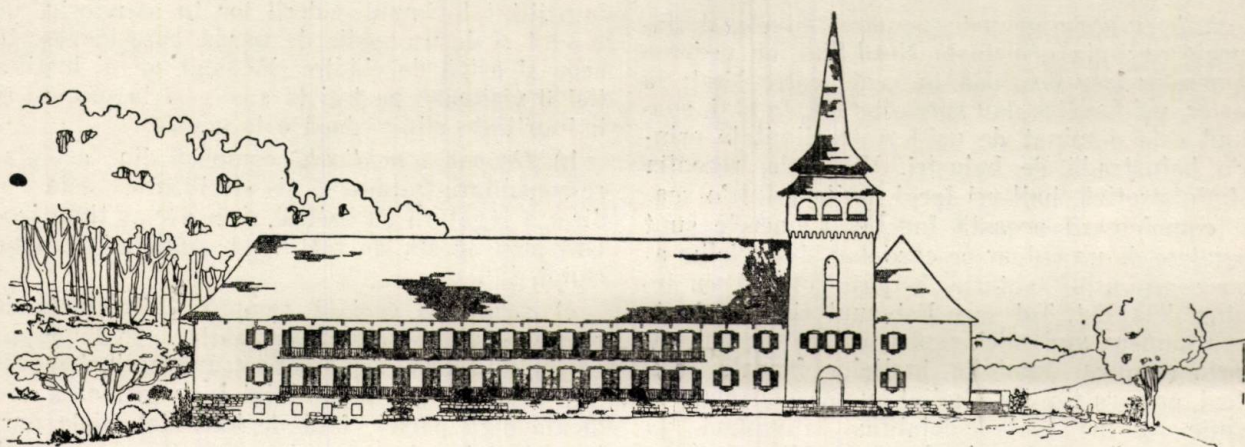
unde va fi așezat sanatoriul, acesta apare în contrast și totodată în armonie cu silueta combinatului unde clocotește viața nouă de azi și se făurește viața de mâine. Castelul a influențat însă prea puternic pe arhitectul proiectant, care urmărit de arhitectura trecutului, a încercat să o îmbine direct cu conținutul socialist al noului program; fără a pierde însă niciun moment din vedere scopul ce-l urmărea, de a crea un mediu prielnic, sănătos și care să convină celor ce vor veni să-și regăsească sănătatea în acel sanatoriu, arhitectul a creat o operă care părea ruptă de actualitate, culeasă din trecut. Urmărind ca documentare în regiune derivatele epocii medievale ale castelului, îmbinate cu influențele oltenesti în arhitectura rurală veche (și chiar mai evoluată) și cu arhitectura religioasă, găsind legătură și continuitate între toate, el s'a lăsat dominat, chiar subjugat de arhaism în proiectare. La început, s'a apreciat o compoziție romantică și regională (după cum se vede din schițele alăturate).

La expoziția organizată de I.P.C. în iarna anului 1951, sanatoriul a apărut ca un loc de retragere, o mănăstire, un ecou al trecutului și nu o clădire care să exprime o creație nouă. Noua Direcție a I.P.C.-ului însă, printr-o critică severă, combinând hotărît arhaismul exagerat și deplasat al ansamblului, a convins pe arhitecții proiectanți că trebuie să inoveze în artă și să creeze noi valori plastice care să exprime măreția timpurilor pe care le trăim.

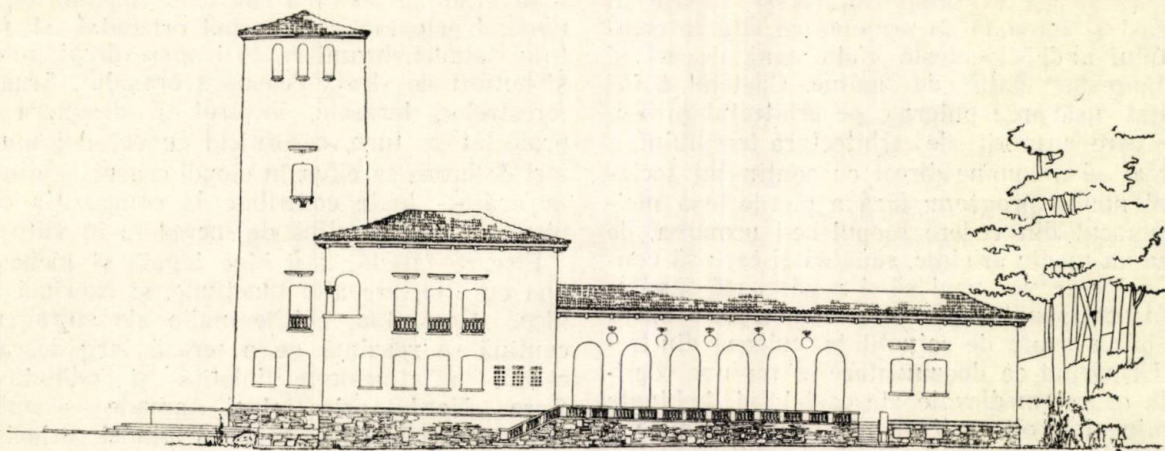
Cu greutate și trecând prin multe studii, s'a ajuns astăzi la noua compoziție. Se vede din ritmul fațadei dominante, din plastica simplă în aparență, cu puține jocuri de volume dar expresiv compuse, că Sanatoriul de Noapte, pe care-l va construi C.G.M.-ul în 1953, se va impune în orașul Hunedoara.

În armonia sobră a coastelor împădurite, dominând prin verticală corpul orizontal al frontului fațadei, turnul clădirii apare drept, retezat și hotărît de strajă deasupra orașului. Armonia ferestrelor, terasele, foișorul și deasupra lor. proiectat pe turn, cesornicul cu cei doi muncitori de bronz care bat în clopot ceasul — din oră în oră — toate contribuie la compoziția complexă în detalii, plină de încredere în viitor.

Fiecare fațadă, deși bine legată și încheagată una cu alta, are altă funcțiune, și exprimă altă idee. Spre Sud, bolțile înalte ale sufrageriei-cantină se reazimă pe o terasă larg deschisă, creind o atmosferă liniștită și odihnitoare. Spre Nord, prin cinci arcade asemănătoare cu cele dela parterul fațadei principale de Vest, se zărește un patio de odihnă. Ele sunt legate de căsuța administratorului și dau acelei grupări de mase un caracter de fantezie și veselie. Spre răsărit, aripa exterioară aduce o ambianță gospodărească și primitoare; un simplu parter și o arcadă înaltă și largă de intrare umanizează această aripă. Spre Vest, fațada este somptuoasă, exprimând funcția de ospitalizare a pensionarilor ei, prin înșiruirea lungă a ferestrelor sprincenate, terminate cu baluștri pentru a fi mai bogate și mai demne și prin arcadele dela parter puțin mai strânse, ca să înțeleagă compoziția orizontală. Ea accentuează mai mult ca celelalte măreția arhitecturii care caută să se apropie de minunatele inițieri ale poporului pentru care este creată; forme variate care nu sunt scopuri, ci mijloace de exprimare ale conținutului social al clădirii, exprimând mulțumirea și demnitatea vieții ce se va desfășura în ea. S'a urmărit o strânsă unitate între formă și conținut, pentru a tinde către o artă realist-socialită. Aceste fenomene de creație a formei derivată din adevărul vieții ce ele aveau să înfăți-

Primul proiect arhaizant — Intrarea principală și spitalizarea

Proiect definitiv — Fațada Sud — Cantina

șeze, au fost atât de viu simțite dela începutul concepției arhitectonice și atât de sincer exprimate în masele definitiv stabilite, încât dacă comparăm prima expresie a clădirii cu aspectul ei arhaizant, cu cea la care s'a ajuns acum, constatăm următoarele: odată cu ruperea aspectului arhaic, trecând prin diferite încercări, studii și schimbări radicale pentru a făuri o nouă creație, masele generale ale actualei clădiri au rămas aceleași, cu toate că au ajuns să exprime cu totul altceva. Conținutul era nou, programul era nou, volumele erau noi, dar exprimarea era veche. Prin îndrumarea pe care a dat-o Colectivul de Direcție și șeful de atelier, s'a ajuns la o formă nouă, legată însă strâns de trecut, continuându-l prin câteva elemente generale dominante. Cu totă simplitatea aparentă, expresia maselor este monumentală.

Sanatoriul de Noapte, deși este prevăzut pentru îngrijirea numai a 50 de muncitori deodată, oglindește pulsația vieții întregii țări.

Planul general este compus din 6 grupări funcționale strâns legate între ele și contopite într'un ansamblu încheșat, totuși distinct.

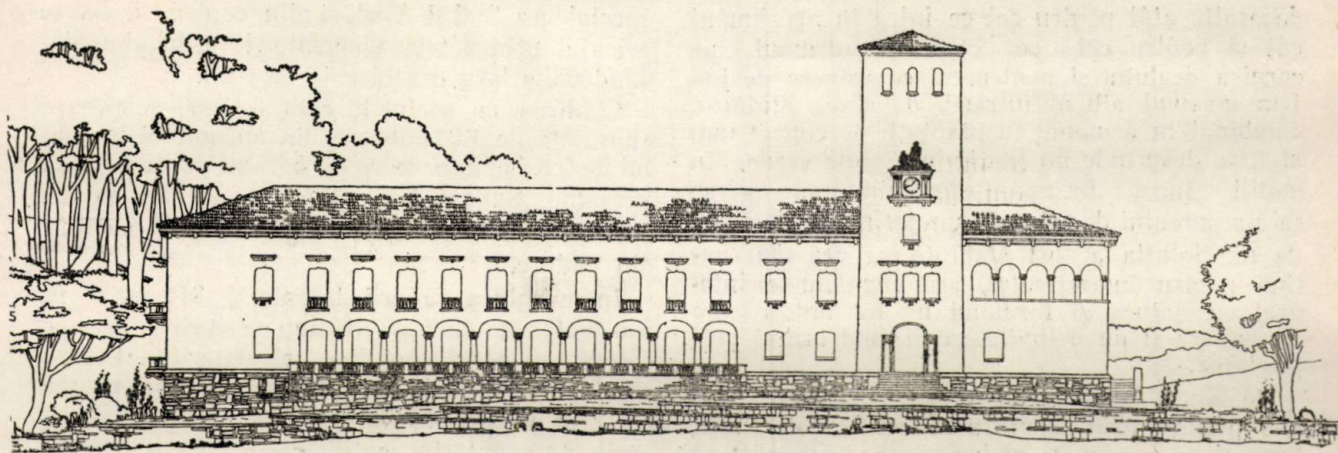
a) *Locuințele* grupate pe două nivele, desfășurate pe linia principală Nord-Sud, cu vederea camerelor larg deschisă în vale către Vest; la parter, uși-ferestre dau spre o terasă, la etaj, spațiul este dominat de uși-ferestre limitate printr'o balustradă de baluștri. Vestibule, recepția administrativă, hall-uri largi, unite printr'o scară completează această funcție. Camerele sunt degajate de un culoar pe care dau și serviciile anexe: grupurile sanitare, lenjeria, oficiul, cu lumina dela Est. Tot spre Est sunt situate și câteva camere mai mici pentru cei ce nu pot suporta noaptea, luminile înaltelor furnale. Nucleul, camera tip, s'a studiat cu cea mai mare atenție și în toate detaliile, ajungând la soluția că cea mai bună realizare este camera cu trei paturi, care a părut arhitecților

că îmbină cele mai multe avantaje de viață interioară cu măsurile de economie. Un studiu psihologic amănunțit a probat totodată că gruparea de trei persoane fără vreo afinitate afectivă, ar fi cea mai avantajoasă și mai armonioasă. Mai sunt însă și câteva camere cu două paturi sau cu unul. În cameră poziția paturilor este paralelă cu fațada, adică în cele mai bune condițiuni, traveea fiind de 2,82 m și permițând muncitorilor obosiți să-și petreacă timpul de odihnă, după prânz, întinși și privind apusurile de soare. Fiecare muncitor are o masă individuală și un dulap în zid; în mijlocul camerei se găsește o masă comună cu reviste, cărți și flori, care înveselesc interiorul, dându-i intimitate. El este izolat în cameră și liniștit, intrarea făcându-se prin intermediul unui mic vestibul, care servește de vestiar, în fine, o cuvetă în cameră, într'o mică nișă cu apă caldă și rece, perfecționează igiena interiorului, cu toate că pe versantul Est se găsesc câte două grupuri sanitare de etaj, cu băi, duș și cuvette despre care am mai amintit.

Cei 50 de muncitori sunt supravegheați și îngrijiți tot timpul șederii lor în sanatoriu, de o soră și de un medic de gardă, care locuiesc în aceeași aripă de clădire. Medicul șef al instituției îi vizitează pe toți la sosire și la plecare și îi îngrijește zilnic, dacă este nevoie.

b) *Gruparea medicală*, compusă din așteptare-consultare-tratament și sterilizare, este în directă legătură cu hall-ul și în același timp izolată prin acesta de restul ansamblului sanatoriului.

c) *Gruparea socială*, compusă din sala de reuniuni și totodată de recreație, este împreună cu biblioteca la etajul I, păstrând același raport față de locuințele dela etajul I, ca gruparea medicală dela parter, față de locuințele dela parter: izolate de ele, dar reunite prin hall. Ansamblul social se completează printr'un foi-

Proiect definitiv — Fațada Vest — Intrarea principală și spitalizarea

șor cu arcade deschise către apus, care mărește și agrementează sala de recreație. O mică sală de șah, izolată la etajul II, deasupra bibliotecii însă în directă legătură cu ea, încheie grupul social.

d) *Gruparea cantinei* este la parter pe aripa Est-Vest și Nord-Sud. Cantina propriu-zisă este în legătură cu hall-ul general dela parter, din corpul Est-Vest, perpendicular pe aripa principală a locuințelor și se desfășoară către Sud prin șase arcade care dau pe o terasă largă, unde se poate lua masa.

Sala de mese se completează cu tot ceea ce este nevoie, conform normelor sovietice, în proporțiile cerute de acestea și anume: bucătărie, oficiu, spălător de vase, prepararea zarzavaturilor, carne, câmară, răcitoare de carne, răcitoare de lapte, economat, toalete, etc. În directă legătură cu acestea sunt, la subsol, și depozitele diverse ale hranei. Toate acestea sunt pe aripa spre Est, formând a treia latură a U-ului general al maselor arhitectonice. În interiorul acestui „U” se crează patio-ul despre care am mai vorbit. Accesul în acest patio din clădire se face direct din sufragerie, ca o surpriză, colț răcoros pentru zilele calde de vară. Prin arcadele deschise, se poate observa în directă apropiere terenul de sport și în depărtare orașul muncitoresc, spre vale, în direcția Nord. În mijlocul patio-ului un bazin și o arhitectură florală îngrijită pot face din el un punct de atracție, pentru cei ce locuiesc în sanatoriu.

e) *Locuința administratorului și garajul camionetei* care aprovizionează instituția și transportă muncitorii zilnic în uzină și înapoi, formează o casuță mai intimă, legată de ansamblul general prin două ziduri, cu porți arcuite, despărțită totuși de clădirea mare printr-o curte de serviciu, prin care este accesul serviciilor generale; ansamblu gospodăresc, care adaugă va-

riatete le aspectul destul de monumental al sanatoriului.

f) *Serviciile generale (exceptând bucătăria)* sunt la subsol, care în afară de uzină este aproape un ras-de-sol, din cauza înălțimii soclului, obținut prin pantele naturale ale terenului. Ele se integrează în ansamblul masei generale, fără a atrage prea mult atenția și sunt în legătură directă cu ea prin scara de serviciu.

Terasele din fața camerelor dinspre Vest la parter, rândul al doilea de terase din fața lor pentru flori și terasa platformă dela intrarea principală, subliniază și fixează definitiv pe teren clădirea. Fântâna arteziană din axul principal al intrării, patio-ul, terasa din fața sufrageriei, toate sunt create din îmbinarea maselor arhitecturale cu declivitățile naturale ale terenului, puțin prelucrate și arată dragostea și grija cu care s'a proiectat acest ansamblu, dorința de a transforma clipele de îngrijire ale oamenilor muncii în momente de adevărată odihnă.

Accesul în sanatoriu, după cum se vede în planul de situație, întocmit în strânsă legătură cu Divizia urbanistică a I.P.C.-ului, se face printr-o mică esplanadă derivată din noua șosea proiectată de arhitecți în colaborare cu I.P.C.S.

Șoseaua a fost trasată în așa fel, încât să nu dea pante care să depășească 6% prea greu de urcat și nici să nu dea loc la lucrări prea complicate de ziduri de susținere sau rambleuri și debleuri prea costisitoare sau alte lucrări de artă. Intrarea în domeniul propriu zis se face printr-o poartă mare dar simplă din zidărie, din care face parte integrantă casuța portarului, cu tradiționala prispă. Simetric cu prispa portarului și bazat pe aceleași elemente, se formează un foișor rezemat pe un zid de susținere în marginea terenului, dominând valea — punct

decorativ atât pentru cei ce intră în așezământ cât și pentru cei ce continuă drumul pe cornișa dealului și pentru cei ce privesc de jos. Din masivul alb al intrării, de sine stătător, combinat în armonie cu plantații de copaci masivi, se desprinde un gard viu, veșnic verde, din molift tuns, formând împrejmuirea generală a parcului de 9 ha, cu un perimetru de 1 200 de m. Soluția a fost stabilită ca cea mai ieftină pentru împrejmuire, armonizându-se integral cu natura și formând un tot unitar care nu supără și nu delimitează în mod brutal proprietatea.

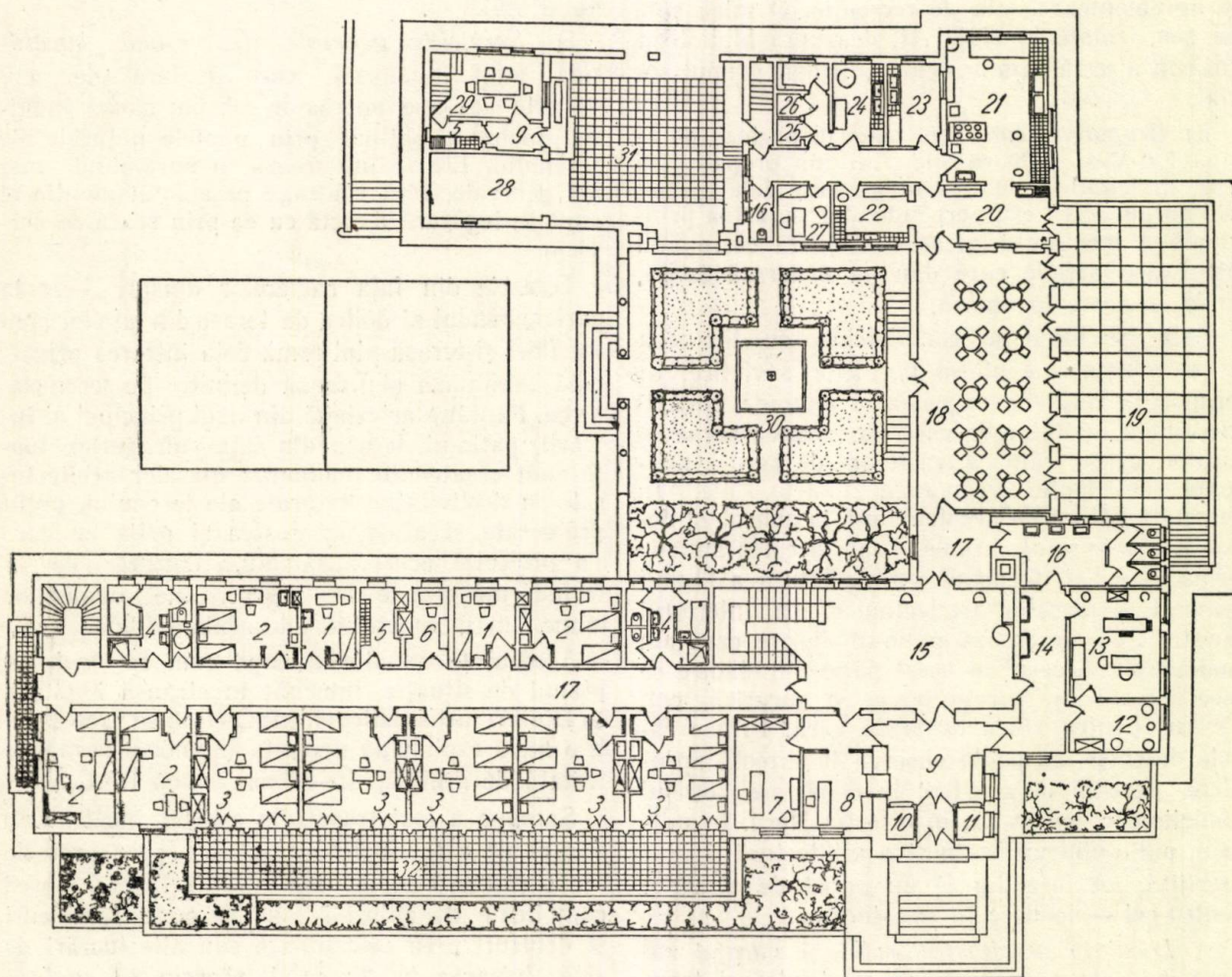
Pe lângă flori, bazine și terase, parcul va avea plantat prin locuri precizate și desenate, buchete de copaci de pădure, în așa fel încât să nu acopere niciodată vederea și orizonturile largi care se desfășoară în fața sanatoriului, în

special spre Sud și Vest, ci din contră să fixeze peisajul prin câteva elemente de prim plan, lăsând văile larg deschise în fața lui.

Clădirea, cu soclul la cota + 297, acoperă o suprafață de 1 044 de m² din ansamblul terenului de 9,3 ha, care se desfășoară în pante pe două versante, Sud și Vest. Ea este așezată pe un bot de deal. În parc este cuprinsă și o porțiune din pădure.

În marginea pădurii, la cota + 312 m, se va construi spre Sud pavilionul de cură de aer acoperit, în aerul ozonificat al stejarilor. Pentru zilele mai calde s'a prevăzut un chioșc rotund chiar în pădure. În vale, spre Sud-Est, mai departe de sanatoriu, ca distracție, va fi o popicărie.

Pentru o cât mai mare economie, fără a știrbi

Plan parter

- 1 — cameră 1 pat; 2 — cameră 2 paturi; 3 — cameră 3 paturi; 4 — grup sanitar; 5 — oficiu; 6 — lenjerie; 7 — administrație; 8 — fișier; 9 — vestibul; 10 — portar; 11 — informații; 12 — sterilizare; 13 — doctor-tratamente; 14 — așteptare; 15 — hall; 16 — W.C.; 17 — degajamente; 18 — sufragerie; 19 — terasa sufragerie; 20 — oficiu; 21 — bucătărie; 22 — spălător vase; 23 — preparare zarzavut; 24 — preparare carne; 25 — răcitor; 26 — câmară; 27 — economat; 28 — garaj; 29 — cameră de zi administrator; 30 — patio; 31 — curte serviciu; 32 — terasă camere.